

bulletin

van de contactgroep verzamelaars automaatboekjes en rolzegels

verschijnt drie-maandelijks

december 1978, nummer 21

Bestuur: A. den Boer, H. Casimirstraat 141, 3136 BD Vlaardingen, telefoon (010) 74 87 96, *voorzitter*
J. Hali, Ulenpaslaan 51, 6825 EE Arnhem, telefoon (085) 61 18 89, *veilingen*
P. Houdewind, Van Boisotring 41, 2722 AA Zoetermeer, telefoon (079) 31 31 72, *sekretaris*
P. Portheine, A. Scheffersingel 38, 3351 BC Papendrecht, telefoon (078) 5 20 02, *penningm./adm./verz. Bulletin*
W. de Rooy, Hollandsingel 35, 5144 CN Waalwijk, telefoon (04160) 3 52 84, *redakteur/keuring*

giro 3 09 29 62 t.n.v. penningmeester van de contactgroep verzamelaars automaatboekjes en rolzegels

Overname van artikelen uit de bulletins van de Contactgroep alléén na schriftelijke toestemming van het bestuur, onder bronvermelding.

U kunt nu eigenlijk ook best komen

Van onze alleszins geslaagde jubileumbijeenkomst vindt u in dit nummer wat verslagen en meerdere foto's. Een opkomst van 300 leden, dat zagen we niet eerder. We nemen niet aan dat men alleen maar kwam voor de koffie met gebak, verloting, gokautomaat, borrel met nootjes en bitterbal. Het stemt ons gelukkig dat zovelen de weg naar Utrecht vonden. Genodigden op 23 september toonden zich hooglijk verbaasd over het enthousiasme, de bedrijvigheid en de vriendschappelijke sfeer. We hopen het zo te houden!

Dit bulletin biedt een uiterst gevarieerde inhoud. Met onder meer een interessante bijdrage van de heer Hille Ris Lambers over rasterverschillen (daar kun je eigenlijk ook niet meer omheen lopen), een uitgebreid automaatzegelartikel van de heer Hammink, wat informatie over boekje 22c, een eerste artikel over het opzienbarende USA-boekje met de afwijkende perforatie, enz. Enfin, wij zijn er zelf tevreden over.

Er is tijdens de bijeenkomst ook weer iets te beleven. De heer Hilbert vertoont om 11 uur 's ochtends zijn dialezing over de Nederlandse automaatboekjes. Interessant voor zowel beginners als gevorderden.

De volgende bijeenkomst zal op 3 maart in Rotterdam zijn. De zaal is nog onbekend.

dR

WELKOM IN AMSTERDAM

zaterdag 16 december 1978

EUROMOTEL AMSTERDAM-Z tel. 020-946000

treinreizigers: Amsterdam C.S., tram lijn 25 tot eindpunt. Over brug links.

automobilisten: Aan E9 Utrecht-Amsterdam, vóór brug over de Amstel rechts.

Bordjes motel volgen. Grote parkeerplaats.

zaal open: 9.30 uur
dialezing: 11.00 uur
kavels kijken: van 11 tot 12 uur
vergadering: 13.00 uur
veiling: aansluitend
zaal sluit: 16.30 uur

Verlotingen

De volgende prijzen, gevallen op nummers die op de septemberbulletins waren gedrukt (rechts onder) zijn tijdens de lustrumbijeenkomst niet in ontvangst genomen. Heeft Uw septemberbulletin een van onderstaande nummers, dan kunt U Uw prijs op de volgende bijeenkomst (16 december in Amsterdam) alsnog in ontvangst nemen; brengt U wel het Bulletin met-nummer mee! Bent U (helaas) niet in de gelegenheid deze bijeenkomst te bezoeken, stuur dan de genummerde pagina (of een fotokopie) in een filatelistisch gefrankeerde envelop aan: P.Portheine, Ary Scheffersingel 38, 3351 BC Papendrecht en U krijgt de prijs thuis gestuurd.

Bulletin met nummer: Omschrijving prijs:

37	6a met stempel 'SPECIMEN'
38	9gF cilindervoeg
50	11b beschadigde voet 01
58	Peak meetloep met verlichting
83	vier verschillende boekje U.S.A.
140	3a met plaatfout 'kroontje'
155	twee verschillende EXPO-boekjes Japan
279	Peak meetloep met verlichting
283	11a beschadigde voet 01
285	Peak meetloep met verlichting
308	set 10 verschillende boekjes Canada
355	20a rode rakellijn in marge
361	A-versnijding 10p-boekje Engeland
517	6eF met stempel 'ONGELDIG'
599	automaatboekje (ticket) Zwitserland
628	9h met stempel 'ONGELDIG'
646	automaatboekje (ticket) Zwitserland
660	6Fq gedecentreerd geperforeerd
687	twee FDC's Suriname boekje 1 en 2
751	vier verschillende boekjes U.S.A.

Van de loterij, waarvan de loten in de zaal zijn verkocht, zijn twee prijzen niet afgehaald. Op nr. 91 is gevallen een boekje 2H10 met verschoven aanlegteken. Op nr.417 tien verschillende boekjes Zweden. Deze prijzen kunnen op de decemberbijeenkomst tegen inlevering van de betreffende loten in ontvangst worden genomen.

Alle prijzen die niet vóór 31 december 1978 zijn afgehaald of opgevraagd vervallen aan de Kontaktgroep.

Kontributie kalenderjaar 1979

De contributie voor 1979 is vastgesteld op f 17,50 voor leden in Nederland en België. Leden in andere landen betalen f 25,-- (inklusief luchtpostverzending).

Wilt U na ontvangst van de acceptgiro deze DIREKT ondertekenen, giro- of bankgironummer invullen en aan het girokantoor of Uw bank sturen!!

Ieder jaar zijn er weer veel leden die pas na herhaald aanmanen betalen. Van **dat** aanmanen willen we graag af. Besloten is dan ook om alle leden, die voor het verschijnen van het maartbulletin (1979) niet hebben betaald, zonder meer te royeren.

Wanneer U om welke reden dan ook geen lid meer wilt zijn zeg Uw lidmaatschap dan voor het einde van het kalenderjaar op (niet dat we U kwijt willen, maar er zijn ook leden die gewoon niet betalen en ook niets van zich laten horen).

Vergeet ook niet een adreswijziging te sturen als U verhuist!, met de postcode, ook van Uw oude adres!

Opzeggingen, adreswijzigingen en inlichtingen over verzending van de bulletins naar: P.Portheine, Ary Scheffersingel 38, 3351 BC PAPENDRECHT. 078-52002.

GEVRAAGD: Cilinderrekonstrukties automaatboekjes Nederland. W.D. La Pierre, Iepenhof 16, 3771 XA Barneveld. Tel. 03420-4393.

TE KOOP OF TE RUIL GEVRAAGD: Automaatzegels, postfris of gestempeld; met of zonder nummer. Automaatzegels op brief, enz. Ongenummerde rolzegels in strip van 5. R.J. Hammink, Oude Kerkstraat 22, Waalre. Tel. 04904-4764.

Nieuwe leden van 17 augustus t/m 13 november 1978

Aalders T H G	H Swarthstraat 22	8023 CP Zwolle	05200-32978
Antonioli G	Iepenlaan 47	6042 HE Roermond	04750-23061
Akker G van den	Pr Annalaan 134	2263 XR Leidschendam	070-274687
Ariaans J W	Meyhorst 63-10	6537 LA Nijmegen	080-441222
Bakker W	Bloemenstraat 10	2981 BE Ridderkerk	01804-24639
Boll W B	Hoogveen 88	2544 SW Den Haag	070-676259
Bommel J H van	Tweelingenstraat 41	3318 BP Dordrecht	078-73367
Brans H W	Bosuillaan 9	3722 XC Bilthoven	030-785248
Bruggen H vd	Anemonenstraat 25	5615 AL Einshoven	040-117552
Buis J	Hospeslaan 28	2015 GK Haarlem	023-242615
Burgman H P	Haarlemmerplein 6	1013 HS Amsterdam	020-236175
Dankers H L M	Dunantstraat 1383	2713 TT Zoetermeer	079-164720
Dings F	Larikslaan 7	5511 PG Knegsel	04970-2397
Dijk R G van	Postbus 9519	1006 GA Amsterdam	020-191761
Ehlers W	Stuttgartstrasse 80	7050 Waiblingen BRD	
Engelen H	Agricolastraat 158	6131 JX Sittard	04490-13376
Ernenst G J	PI Pletzerstraat 37	6213 HG Maastricht	
Harmes G	Groenestein 32	2403 JP Alphen ad Rijn	01720-44085
Heere W P	Breithnerlaan 9	3582 HA Utrecht	030-511488
Hollander F C	Romano 19	8084 EA t Harde	05255-2242
Hoogstraten G van	v Bloisstraat 10	1561 DP Krommenie	075-212212
Jong J A	Rozenstraat 47	1723 XR Noord Scharwoude	02260-2104
Jongen W	Firenschatstraat 21	6467 CR Kerkrade	045-415565
Konings B H J M	Hubertusdonk 2	4707 TH Roosendaal	01650-41528
Krimpenfort-Roest Mevr C	Heimolen 38	4631 PB Hoogerheide	01640-35366
Leeuwen W van	Hertogshoef 152	4941 KG Raamsdonksveer	
Lentjes P	de Neréestraat 14	6909 BD Babberich	08364-419
Luttik C	Wijkerstraatweg 207a	1951 EE Velsen-Noord	02510-27772
Martens A J	Nachtegaal 11	1902 KN Castricum	02518-53850
Megen M van	Malvert 24-13	6538 AN Nijmegen	080-440643
Mohren J L R	Kasennerweg 19	6241 NL Bunde	04461-1807
Oelrich H A	Veld en Beemd 19	2923 ER Krimpen ad IJssel	01807-15530
Paardekoper H W	Duinkant 80	2203 NL Noordwijk	
Peeters W J J M	Wilgenstraat 16	5366 CE Megen	04122-672
Pieper H W	Goudsmidstraat 14	5801 RG Venray	04780-4134
Renden W	Pollux 26	2651 HB Berkel en Rodenrijs	01891-6626
Rijk J A	Oude Baan 53	5953 AP Reuver	04704-1936
Rijpkema M	R Noomsstraat 33	1191 ET Ouderkerk ad Amstel	02963-1413
Seeters Th van	Postbus 6030	8520 NA St Odiliënberg	04752-1397
Snoei M	IJsseldijk 122	2924 AT Krimpen ad IJssel	01807-16711
Spaans C	Leidseweg 77	3531 BE Utrecht	030-946111
Sprengers J M Th M	Dorpsstraat 13	5735 EA Aarle Rixtel	04928-1213
Struys M	Bilderdijkstraat 17	3131 GA Vlaardingen	
Tonen M A J	Vollenbergstraat 14	5801 RP Venray	04780-5676
Vinkenvleugel C W A	Buddleialaan 26	1702 TH Heerhugowaard	
Vries T G J de	Ln v Nw Blankenburg 148	3181 DE Rozenburg	01819-14248
Vries Tj de	Pr Bernhardlaan 54	6721 DS Bennekom	08389-4910
Wolde L J J ten	Schellerwade 3	8051 JB Hattem	05206-2963
Ijma S T	H Gorterplaats 155	2902 TD Capelle ad IJssel	010-503041
Zumbrink H	F v Mierisstraat 23	3601 DX Maarssen	03465-63274

Lidmaatschap opgezegd per 31-12-1978:

Beek J van	Slangekruid 51	Huizen
Bloemers A P M	Wienerstraat 7	Venlo
Breems A H den	Spoorlaan 8	Bosch en Duin
Doejaren J P	0.Cromstrijensedijk W2-78	Klaaswaal
Dijk M	P.Langendijkstraat 11	Papendrecht
Groen A	Ziendervaart 10	Uitgeest
Ham J v d	Don Carloshof 36	Hoogvliet
Polanen Petel D C V	Anjerstraat 11	Poeldijk
Ruitenbergh Mevr. A	Havikshorst 15	Hoevelaken
Sprenger J L	Via Regia 142b	Maastricht
Witmond C J	G.Borquesiusstraat 80	Amsterdam
Bik A S	Cederstraat 25	Winterswijk
Kwee L P	Kapelmeesterlaan 679	Tilburg
Olthof A L M	Provincialeweg 102	Bunnik

LEDENMUTATIES

Overleden in 1978

de heer A.H.Broere, de Sav.Lohmanstraat 165, Ridderkerk.

de heer W.Hartman, Torremolinos, Spanje.

de heer G.J.B.Germs, de Genestetlaan 1, Hilversum.

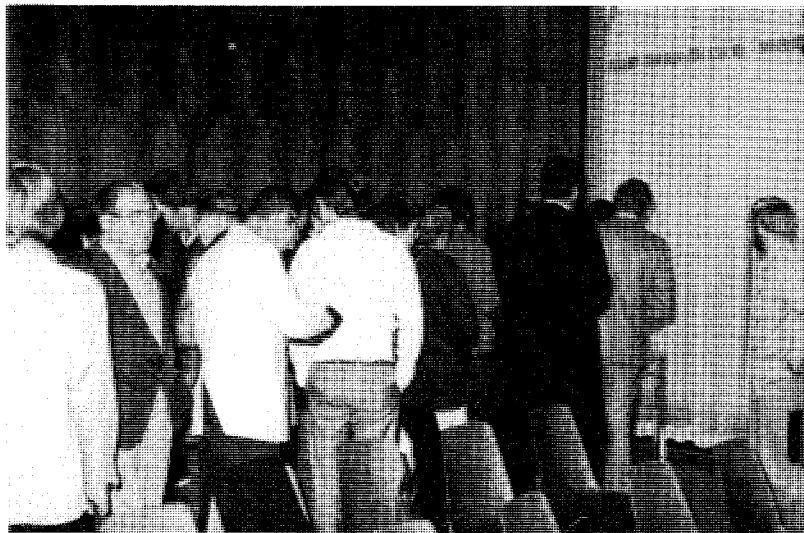
Geroyeerd (kontributie niet betaald ondanks herhaalde verzoeken):

Bax WHA	St Lambertusstraat 1	Sittard
Colpaart A	Meeuwenlaan 203hs	Amsterdam
Edink H	Beekmanstraat 137	Kampen
Engelen MC	Fleerde 335	Amsterdam-Zuidoost
Greven HPJ	Da Costastraat 18	Den Haag
Griese R	Bünderstrasse 314	Hiddenhausen BRD
Hartingsveldt J v	Marnixstraat 167	Amsterdam
Heinemann D	Postfach 59	Göttingen BRD
Hogervorst AJ	Julianalaan 24	Delft
Ilegems W	G v Deurnelaan 75	Deurne België.
Kampen C v	Rooseveltlaan 4	Delft
Koorevaar B	Middenwetering 67	Krimpen ad IJssel
Kossen RTH	Buizerdhorst 75	Leiden
Kuypers R	201 East Walton Place	Chicago 60611 USA
Leek F v	Scheldestraat 46	Amsterdam
Lempert H	Ottostrasse 7	Gladbeek BRD
Loeve W	Burg.Aalberslaan 84a	Krimpen ad IJssel
Oudemans J	Kruisbroedersstraat 25	Den Bosch
Praalder TJM	Oosteinde 18	Voorburg
Riemsma A	Lijsterbeslaan 10	Alkmaar
Schaaf AR vd	Dunantstraat 1007	Zoetermeer
Schie WC v	Sartoriusstraat 28	ooo Noordwijk
Scholten H	Dorpsstraat 15	Wilp
Soomers Boltong PH	Molenbeekstraat 16	Voerendaal
Verhoog G	Cartesiusstraat 314	Den Haag
Verjaal A	Anjerstraat 120	Zwijndrecht
Voort WKJ vd	't Kotte 19b	Heigelo ov.
Vredereg DC	Dunantstraat 1007	Zoetermeer

Verslag jubileumbijeenkomst op 23 september 1978 in het jaarbeursgebouw te Utrecht

Om 9 uur wordt de PTT-automaat geïnstalleerd en vormt zich alras een rij liefhebbers voor deze automaat. De hoofdprijs (boekje 6b) komt terecht bij een jeugdig lid, die spontaan verklaarde als enige tijd voor juist dit boekje aan het sparen te zijn! In het tijdsbestek van 9 tot 14 uur worden er zo'n 2000 kauftjes van boekje 22c (met of zonder prijsnummer) getrokken.

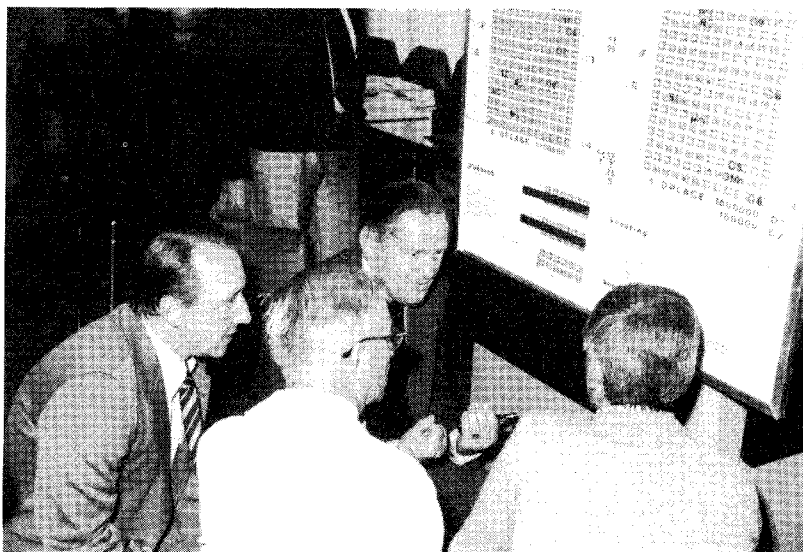
'n kwartiertje in de rij staan was normaal

De opkomst bij deze bijeenkomst is overweldigend: 300 leden!! Alle leden worden verwelkomd met koffie en gebak.

De Heer Prent heeft zijn cilinderrekonstruktie van boekje 14 in enige tentoonstellingskaders opgehangen en oogst veel bewondering.

De genodigden, dhr Deenik - directeur Zegelwaarden en Filatelie PTT -, dhr Boerma - hoofdredakteur Maandblad voor Philatelie -, dhr Hede- man - hoofdredakteur Mijn Stokpaardje - en dhr De Leeuw - bestuurslid Bond van Filatelistenverenigingen - kijken hun ogen op onze bijeenkomst uit.

De heer Deenik (met bril in hand) in gesprek met de heer Prent (rechts).

Wat verlaat door diverse omstandigheden kan 13.30 uur de vergadering beginnen. In zijn openingswoord heet voorzitter Den Boer de speciale gasten van harte welkom. Het eerste lustrum is voor hem aanleiding eens terug te blokken.

Als belangrijke activiteiten in de afgelopen vijf jaren noemt hij het publiceren van twintig bulletins, hetgeen resulteert in een dikke ordner vol met allerlei gegevens op ons verzamelgebied. In dat verband noemt hij twee namen van mensen zonder wie het bulletin nooit geworden zou zijn wat het nu is: Paul Portheine en Walter de Rooy. - applaus -

Hij noemt ook de veilingen, waarvoor door John Hall en de veilingkommissie veel werk wordt verzet.

Wat heeft ons beziggehouden in die afgelopen vijf jaren? Het begon met automaatboekjes, waar later de oude postzegelboekjes bijkwamen, en of men eerst automaatboekjes is gaan verzamelen en daarna de combinaties uit deze boekjes of omgekeerd, is net zoiets als de kip en het ei.

Het begon met rolzegels met nummers op de achterkant, weldra kwamen de vroegere (ongenummerde) rolzegels en poko's erbij.

Ons verzamelgebied breidde zich verder uit: papier- en gomsoorten, dwarsverschuivingen, cilindervoegen, kopstaand of normaal nummer, cijfertype 1, 2 of 3. Kortom voor 'elck wat wils'.

Verder zijn we opgeschrikt door vervalsingen: u weet wel, het bewuste SPECIMEN-stempel. We hebben ons gemanifesteerd op de AMPHILEX 77. We kregen weer subsidie van de Bond van Filatelistenverenigingen, hetgeen we enerzijds erkennen en anderzijds een principiële zaak vinden.

Wat ons ook beziggehouden heeft, is de competentie van de contactgroep. Het blijkt keer op keer dat men zaken als katalogi, copyright e.d. niet los kan maken van de contactgroep.

We hebben inmiddels ruim 800 leden en zijn daarmee een grote landelijke vereniging. Het nieuwe verenigingsrecht gaat in 1979 ook op ons van toepassing worden. (Zie concept-statuten in dit bulletin).

Er wordt door ons gedacht, zoals u weet, aan een tentoonstelling, die wèl door de leden gedragen moet worden.

Voorlopig is er nog werk genoeg in ons zich steeds uitbreidend verzamelgebied, van één zorg zijn we echter verlost: sinds boekje 22c hoeven wij niet meer achter de telblokken aan! Dank u zeer!

Na deze jubileumspeech is het woord aan dhr Van Nuenen: De kaskontrolekommissie heeft kasboek en girobescheiden in orde bevonden en complimenteert de penningmeester.

De voorzitter heeft een groot en aandachtig gehoor.

Tijdens de trekking voor de bulletinverloting reikt voorzitter Den Boer een prijs uit aan een gelukkige winnaar. Deurwaarder Van Nuenen ziet toe

De heer De Rooy maakt melding van nieuwe boekjes Groot-Brittannië op 25 oktober (4e serie). Hij vertelt ook over de Zweedse boekjesvereniging en over de plannen in Finland. Internationaal komt er dus ook meer belangstelling voor de boekjes. Onze contactgroep heeft ook een niet te verwaarlozen aantal buitenlandse leden: verdient het geen aanbeveling initiatief te ontplooiën om te komen tot een enige malen per jaar te verschijnen internationale uitgave van ons bulletin? Bijvoorbeeld in het Engels.

De kontributie voor 1979 wordt verhoogd voor Nederland en België naar f 17,50. Leden in overige landen gaan f 25.- betalen.

In de rondvraag vraagt de heer Oosterhout naar oude bulletins. Hem wordt geadviseerd zijn naam bij de heer Portheine op te geven.

De heer Kaiser vraagt waar de opbrengstlijsten van de veiling blijven. De veilingopbrengsten van nummer 15-16 en 17 worden in het decembernummer gepubliceerd.

Mevr. Nijhuis vraagt om oplagecijfers van rolzegels in bulletin en speciaalkatalogus op te nemen.

De heer De Groot vraagt om adressen van buitenlandse verenigingen op ons verzamelgebied.

Deurwaarder Van Nuenen verricht de trekking van bulletin- en zaalverloting.

BULLETTINVERLOTING (nummer op eerste bladzijde vorige bulletin)

1. 037	6a met stempel SPECIMEN	14. 308	set 10 verschillende Canada-boekjes
2. 038	9gF met cilindervoeg	15. 751	4 verschillende boekjes USA
3. 628	9h met stempel ONGELDIG	16. 361	a-versnijding 10p-boekje Engeland
4. 050	11b met beschadigde voet o.1	17. 687	FDC's Suriname boekje 1 en 2
5. 279	Peak meetloop met verlichting	18. 105	idem
6. 283	11a beschadigde voet 0.1	19. 218	idem
7. 517	6eF stempel ONGELDIG	20. 646	automaatboekje (ticket) Zwitserland
8. 285	Peak meetloop met verlichting	21. 599	idem
9. 058	idem	22. 346	idem
10. 660	6fFq gedecentreerd geperfd.	23. 155	twee verschillende Expo-boekjes Japan
11. 140	3a 'kroontje'	24. 083	vier verschillende boekjes USA
12. 571	1H1 registerstreep a	25. 321	rode kruis boekje 1972
13. 463	1H1 registerstreep a	26. 355	20a met rode rakellijn in marge

Een aantal van deze prijzen is nog niet afgehaald. Winnaars kunnen zich melden bij de heer Portheine.

TREKKING ZAALVERLOTING (lootjes waren alleen in de zaal verkocht).

1. 987	6. 417
2. 91	7. 860
3. 788	8. 311
4. 631	9. 343
5. 486	10. 341

De tweede en de zesde prijs zijn nog niet afgehaald.

De aanwezige leden worden allen met Zweedse proefboekjes verblijd.

De jubileumveiling heeft een vlot verloop en de bijeenkomst wordt besloten met een borrel, waarna de leden rond 17 uur tevreden huiswaarts keren.

P. Houdewind.

(Her)verkiezing bestuursleden

Penningmeester Portheine en sekretaris Houdewind zijn aan de beurt om af te treden. Beiden stellen zich herkiesbaar voor een nieuwe zittingsperiode van 2 jaar. Tegenkandidaten kunnen schriftelijk tot 48 uur voor de decemberbijeenkomst in Amsterdam gesteld worden bij de sekretaris, waarna zonodig een verkiezing wordt georganiseerd op de ledenbijeenkomst.

Enquête in maart a.s.

Ons lid de heer J. Holtzer ontwikkelt momenteel een leden-enquête, welke ons straks veel nuttige gegevens kan opleveren met betrekking tot activiteiten van onze groep. De enquête-formulieren zullen tesamen met het maart-bulletin verzonden worden. Een concept-vragenlijst is al gereed. Toch zou de heer Holtzer suggesties van mede-leden erg op prijs stellen. U kunt daartoe met hem contact opnemen: Ansbalduslaan 30, 5581 CW Waalre.

Concept-statuten

NAAM, ZETEL EN DUUR

Artikel 1.

De vereniging draagt de naam Kontaktgroep Verzamelaars Automaatboekjes en Rolzegels en is gevestigd te Papendrecht. De vereniging is opgericht te Gouda en is aangegaan voor de duur van 29 jaar en 11 maanden, ingegaan 20 oktober 1973 en derhalve eindigende 20 september 2003.

DOEL

Artikel 2.

Het doel der vereniging is door bespreking en voorlichting de kennis van het verzamelgebied te vergroten en voorts door haar leden in de gelegenheid te stellen hun filatelistische verzamelingen uit te breiden. Onder het verzamelgebied wordt verstaan: Nederlandse en buitenlandse postzegelboekjes en rolzegels al dan niet via een automaat verkregen, met de randgebieden.

Zij tracht dit doel te bereiken door:

- a. het houden van voordrachten, vergaderingen, ruilbijeenkomsten, tentoonstellingen, veilingen alsmede het uitgeven van een periodiek orgaan;
- b. het samenwerken met verenigingen die een gelijk doel nastreven;
- c. alle wettige middelen welke haar daartoe ten dienste staan.

MIDDELEN

Artikel 3.

De middelen der vereniging bestaan uit:

- a. de te heffen kontributie;
- b. bijdragen van begunstigers;
- c. renten, dividenden en andere toevallige baten;
- d. inkomsten uit veilingen;
- e. andere baten voortvloeiende uit door de vereniging ondernomen activiteiten.

LEDEN

Artikel 4.

De vereniging bestaat uit gewone leden en ereleden.

Om als gewoon lid te worden toegelaten moet men meerderjarig zijn. Aanmelding tot het gewoon lidmaatschap moet schriftelijk geschieden bij de ledenadministrateur.

De beslissing over de toelating als gewoon lid berust bij het bestuur, behoudens beroep op de ledenvergadering.

Tot erelid kunnen door de ledenvergadering worden benoemd zij die buitengewone diensten aan de vereniging hebben bewezen.

EINDE LIDMAATSCHAP

Artikel 5.

Het lidmaatschap eindigt:

- a. door overlijden;
- b. door schriftelijke opzegging, mits deze mededeling één maand vóór het einde van het lopende verenigingsjaar de ledenadministrateur heeft bereikt;
- c. door vervallenverklaring.

Vervallenverklaring wordt uitgesproken:

- a. door het bestuur, indien een lid de geldelijke verplichtingen aan het lidmaatschap verbonden, niet nakomt;
- b. in alle andere gevallen op voorstel van het bestuur door de ledenvergadering met 2/3 van de uitgebrachte geldige stemmen, nadat het bestuur dit voorstel met redenen omkleed, door middel van de agenda ter kennis van de leden heeft gebracht.

RECHTEN VAN DE LEDEN

Artikel 6.

Alle gewone en ereleden hebben in de ledenvergadering kies- en stemrecht.

BESTUUR

Artikel 7.

Het bestuur bestaat uit tenminste 5 en ten hoogste 9 leden, die uit de gewone en ereleden in een ledenvergadering met gewone meerderheid van stemmen worden gekozen. Alleen de voorzitter wordt in functie gekozen. De overige bestuursleden bij vooraf kennisgeving van de functie, maar met mogelijkheid tot schuiven. Het aantal der bestuursleden wordt, met inachtneming van het bepaalde in het vorige lid van dit artikel, bepaald door de ledenvergadering.

VERTEGENWOORDIGING

Artikel 8.

Het bestuur vertegenwoordigt de vereniging in en buiten rechten, met dien verstande dat om de vereniging te verbinden slechts de handtekening van de voorzitter en de sekretaris vereist is; echter in gevallen van financiële aangelegenheden ook die van de penningmeester.

VERGADERINGEN

Artikel 9.

De vergaderingen worden onderscheiden in gewone en buitengewone ledenvergaderingen, alsmede bestuursvergaderingen.

Gewone vergaderingen worden als regel éénmaal per kwartaal gehouden. Buitengewone vergaderingen worden gehouden zo dikwijls het bestuur dit nodig oordeelt of tenminste 10 gewone of ereleden daartoe schriftelijk aan het bestuur hun wens te kennen hebben gegeven, met opgave van de te behandelen punten.

Het bestuur dient binnen één maand na het inkomen van het verzoek de vergadering bijeen te roepen. Blijft het ten deze in gebreke dan hebben de aanvragers zelf het recht de vergadering bijeen te roepen.

Bestuursvergaderingen worden gehouden zo dikwijls de voorzitter of 3 bestuursleden dit nodig oordelen.

BESLUITEN

Artikel 10.

De besluiten in de verschillende vergaderingen worden genomen bij gewone meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen, behoudens in gevallen waarin bij deze statuten een andere meerderheid is voorgeschreven.

STATUTENWIJZIGING

Artikel 11.

De statuten kunnen alleen gewijzigd worden bij besluit van een speciaal daartoe belegde ledenvergadering, op voorstel van het bestuur of op schriftelijk verzoek van tenminste 10 gewone of ereleden, met tenminste 2/3 gedeelte van het aantal geldig uitgebrachte stemmen.

Het voorstel daartoe moet tenminste één maand tevoren aan de leden schriftelijk kenbaar zijn gemaakt.

ONTBINDING

Artikel 12.

Tot ontbinding van de vereniging, vóór het tijdstip waarop zij volgens artikel 1 dezer statuten zal eindigen, kan alleen een buitengewone ledenvergadering besluiten met tenminste 2/3 gedeelte van het aantal uitgebrachte geldige stemmen.

De vergadering die tot ontbinding besluit en die tenminste één maand tevoren speciaal voor dit doel moet zijn bijeengeroepen, benoemt tevens een vereffenaar of vereffenaars en regelt met inachtneming van de dan geldende wetgeving de wijze waarop de liquidatie zal plaatshebben. Bij ontbinding zullen eventuele baten naar een tijdens de opheffingsvergadering te bepalen vereniging, stichting of instelling gaan.

REGLEMENTEN

Artikel 13.

De wijze van ballotage van kandidaatleden, voor het geval die door de ledenvergadering moet geschieden, de rechten en verplichtingen van de leden, de wijze van verkiezen en aftreden van het bestuur, de verdeling van de bestuursfuncties, het bedrag van de kontributie, de inning van een en ander en alles wat verder op het beheer en de inrichting van de vereniging betrekking heeft, moeten worden geregeld bij huishoudelijk reglement en eventueel andere reglementen, die alle door de ledenvergadering worden vastgesteld en waarvan de bepalingen niet in strijd mogen zijn met deze statuten.

In welk land hangt toch deze automaat???

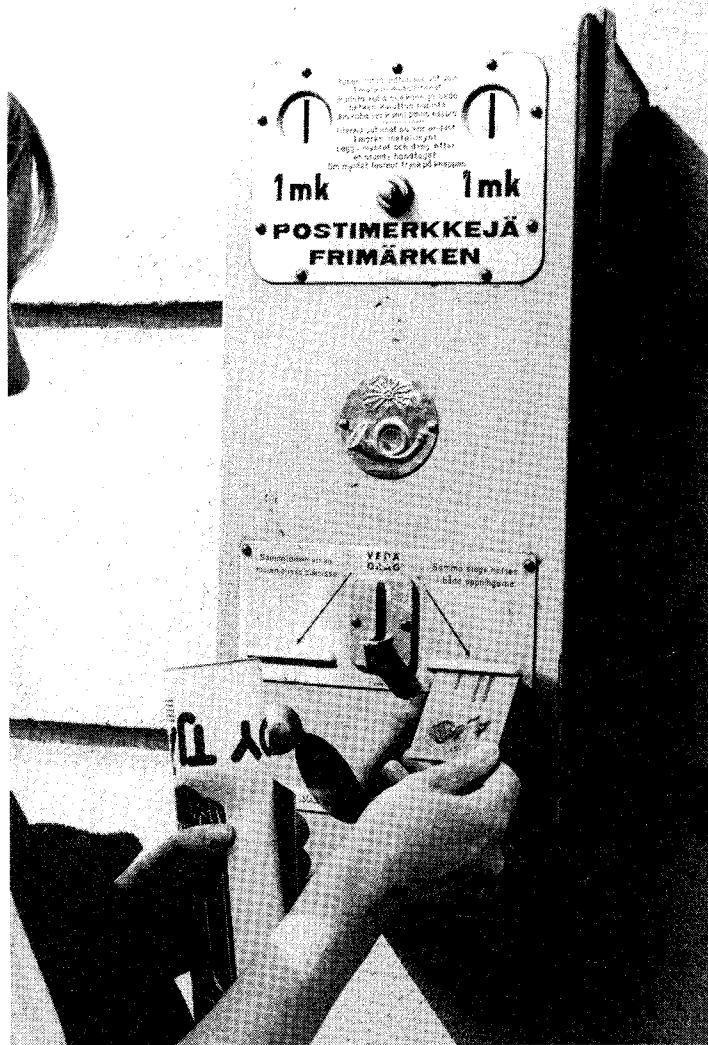
Inderdaad, een heuse prijsvraag. We zullen proberen voorlopig in elk bulletin een foto te publiceren van een boekjes- of rolzegelautomaat. Aan u dan de taak uit te zoeken in welk land deze automaat thuis hoort.

We beginnen deze keer niet zo moeilijk.

Oplossingen per brief- of postcodekaart aan de redactie van het bulletin, Holland-singel 35, 5144 CN Waalwijk, uiterlijk tot vrijdag vóór de bijeenkomst.

Onze vaste beëdigde deurwaarder (de heer Van Nuenen) zal tijdens de bijeenkomst uit de goede oplossingen die van de winnaar trekken.

De prijs is een kleine kollektie boekjes of rolzegels van het betreffende land.

KONTAKTADVERTENTIES

AANGEBODEN gebruikte rolzegels met nummer. Compleete serie Juliana Regina. Inlichtingen A. v.d. Weerdt, Jonker Sloetlaan 19, Bennekom. Tel. 08389-6884

AUTOMAATBOEKJES nrs 1M en 2M, types x, y en z, gevraagd in ruil voor andere nummers (eventueel met telblokjes) volgens opgaaf. Voorts een complete set boekjes 1H t/m 23b (met uitzondering van de gevraagde nummers 1M en 2M) beschikbaar voor de som van f 3000 (kat.waarde f 4770). Ook tal van boekjes met telblokjes, variëteiten en plaatfouten voorhanden. Tevens rolzegels los (oudere types) en in strip. Stuur mij uw mankolijstje. H.C. de Jager, J.Roggeveenstr. 2, Hilversum. Tel. 035-855554.

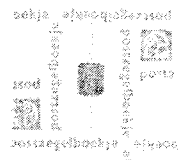
TE RUIL OF TE KOOP AANGEBODEN: Facit Speciaalkatalogus 1979 van f 30 voor f 15, alsmede een aantal postzegelboekjes Zweden met telblokken en kontrolenummers. Gevraagd: losse rolzegels met nummer. H. Greve, Fresiapad 5, 5551 AL Valkenswaard, tel. 04902-16559.

WIE HEEFT gestempelde combinaties Nederland? Aanbiedingen aan: Wilhelm Vedder, Karl Jarre Str. 178, 4100 Duisburg-1, West Duitsland.

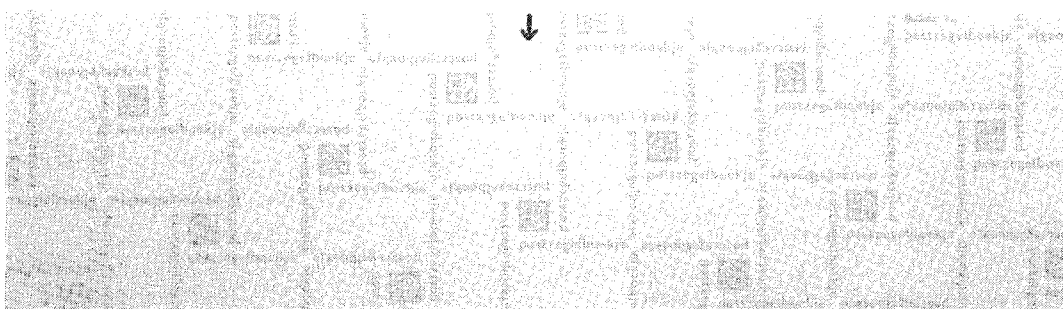
TE KOOP GEVRAAGD Nederlandse Automaatboekjes in alle variëteiten en rolzegels in strip van 5 met nummer op een der buitenste zegels. Stuur eens uw prijslijst. W. van Leeuwen, Hertogshoef 152, 4941 KG Raamsdonksveer. tel. 01621-5285.

GEVRAAGD: Postzegelboekjes (carnets), roulettestrips en verder alle poststukken met afbeelding Semeuse (zaaister) van Frankrijk. Aanbieden: Ned. en Belgische postzegelboekjes, kinderbedankkaarten. R.J.L. Rijkschroeff, Flinckstraat 3, 6165 AA Geleen.

Boekje 22c: Het einde van het telblok

Een moment waarbij we wel even stil blijven staan. Het telblok heeft in de stormachtige ontwikkeling van het Nederlandse automaatboekje geen onbelangrijke rol gespeeld. Het gaf ook een uitbreiding aan het verzamelgebied, zodat het snel voorwerp van grote vraag en prijsstijgingen werd. En is nog steeds populair bij de verzamelaar die iets verder dan de hoofdnummers wil gaan. Het kent zelfs in een gekapte uitvoering of naast/tegen de vouw positie zijn eigen rariteiten. Ze veroorzaakten wat beroering, dat grote en dat kleine blokje op de kaft. En nu zijn we er al aan gewend: geen zoek meer naar telblokjes bij ons nieuwste Nederlandse automaatboekje. Drukkerij Enschedé heeft met een paar hamertikjes de al vele jaren in gebruik zijnde kaftcilinder (met het grote telblok) van het blokje ontdaan. Officieel werd meegedeeld dat vanwege een wijziging in het produktieproces deze vorm van signalering kon komen te vervallen. We kunnen ons overigens ook goed voorstellen dat men de reeks klachten van trouwe automaattracteurs ('tien boekjes getrokken en nog geen telblok) een beetje beu was. En dat dit zelfs de voorname reden was.

*22c zonder telblok
de pijl geeft de plaats aan waar het telblok zich bevond.*

Nou hebben wij de indruk dat het probleem van de 'uitgezochte' bundels al wat achterhaald is. De laatste jaren hebben onze automaatboekjes lange looptijden, zodat de kunst van het telblokboekje bemachtigen aanzienlijk vereenvoudigd was. Grote voorraadvorming bij handelaren en verzamelaars heeft zelfs tot gevolg dat de boekjes met telblok van de laatste 4 jaar nauwelijks nog een meerwaarde hebben. De jacht op de telblokjes was nu aanzienlijk minder fel geworden, niemand kwam er tekort.

De maatregel van onze PTT-post kwam derhalve eigenlijk wat laat, en heeft nu alleen maar tot gevolg dat de verzamelaars aan minder automaatboekjes genoeg hebben. Dat scheelt ons nationale bedrijf wel een aardige duit. Hoeveel? Van de 440.000 postzegels verzamelende Nederlanders van 15 jaar en ouder houden zich circa 105.000 personen ook bezig met de Nederlandse automaatboekjes (NIPO-onderzoek 1976). Als we alleen maar aannemen dat men gemiddeld van elk nummer er ook één met telblok verzamelt, hebben we al een globaal idee.

Maar dat doet er voor ons natuurlijk niet veel toe. Onze hobby staat ons toch al zeer regelmatig toe geld uit te geven. Een beetje vreemd doet het in dit verband wel aan dat het hoofd Loketdiensten van het Postdistrikt Haarlem op 8 juni jongstleden nog een 'telblokbrief' uitzond. Daarin wordt uiteengezet hoe verzamelaars een bijzondere belangstelling voor exemplaren met telblok aan de dag leggen. Hij wijst erop dat een speciale catalogus richtprijzen voor oudere boekjes noemt die soms meer dan duizend gulden bedragen. Ook wordt duidelijk geadviseerd boekjes met een telblokje niet uit de voorraad te lichten, maar de verkoop alleen voetstoots te doen plaatsvinden. De Filatelistische Dienst doet dat ook. "In de praktijk betekent dit, dat een klant die een gemerkt exemplaar wil, de ongemerkte voorafgaande exemplaren eveneens moet afnemen". De brief wordt besloten met de opmerking dat de filatelist uit het oogpunt van commercie een aantrekkelijke klant is.

Dat laatste snappen we. Het eerdergenoemde advies had men wellicht beter al tien jaar geleden als een soort voorschrift kunnen doen uitgaan.

De kaftcilinder waarmee de kaft van boekje 22c wordt bedrukt, is die waarop zich het grote telblok placht te bevinden. Het is dus nog mogelijk dat het kleine telblok nog terugkeert, maar gezien de officiële mededeling zit dat er toch niet in. Bij het produktieproces had men er al langer geen behoefte meer aan, terwijl het telblokje als hulpmiddel bij het tellen ook nauwelijks nog fungeert omdat de loketbeambte de boekjes meestal niet in zijn assortiment opneemt. (Waarom eigenlijk niet?) Misschien had men deze verandering toch beter kunnen combineren met het binnen afzienbare tijd te verwachten nieuwe kaftmotief voor de Nederlandse automaatboekjes.

Wie nog telblokjes wil verzamelen, wende zich naar het buitenland. Echte Enschedé-blokjes is natuurlijk het summum: men vindt ze bij de boekjes van Suriname, Nederlandse Antillen, België, Algerije en Ivoorkust. Maar verder zijn er nog wel wat landen die hun boekjes van telblokjes voorzien. Enige voorbeelden: Canada, USA, Duitsland/Berlijn, Zweden en Groot-Brittannië. Een laatste opmerking. Het telblokje zat op een vaste plaats op de kaft. De afbeeldingen aan weerszijden van de titel tonen dat. Men kan dus rustig doorgaan met het verzamelen van boekjes waar het telblok op had moeten zitten. Het theoretische telblok-exemplaar, zo wordt het al genoemd. Een boekje met zonder telblok, om zo te zeggen.

n.b.

Voor wie die theoretische telblok-exemplaren werkelijk wil gaan verzamelen, nog even een tip. De stand van de emblemen geeft een duidelijke aanwijzing bij het zoeken. Het telblokloze boekje 22c, dat op de vorige bladzijde staat afgebeeld, bevindt zich in de positie met de marge rechts (het boekje heeft ook een rechtse plakking). Omdat op meer plaatsen dezelfde emblemenkombinatie voorkomt, verdient het aanbeveling te letten op het horizontale woord "postzegelboekje", juist onder de plaats waar het telblok behoorde te zitten. Bij deze cilinder (die met het grote telblok zoals we al zagen) is al sinds enige jaren de punt op de j daar weggesleten. Dit kenmerk vergemakkelijkt het zoeken.

W. de Rooy

Er waren wat fraaie prijzen te trekken bij onze drukbeklante gokautomaat. Bestuursleden P. Portheine en W. de Rooy bij de prijzenvloed.

Föreningen svenska automathäftessamlare

De Zweedse boekjesvereniging FSA is een afdeling binnen de Zweedse Bond van Filatelisten (Sveriges Filatelist-Förbund). Alle leden ontvangen daarom, naast het eigen mededelingenblad, ook het Zweeds Filatelistisch Tijdschrift. Inmiddels zijn twee mededelingenbladen verschenen. Men kan zich als lid aanmelden bij Anders Jönssen, Morkullevägen 8, 280 10 Sösdala, Zweden. De kontributie voor 1978 en 1979 bedraagt 25 kronen, te vermeerderen met 60 kronen per jaar voor het SFF. Gepensioneerden behoeven geen SFF-kontributie te betalen.

De aangekondigde Finse boekjesvereniging is nog niet officieel van de grond. Kontaktadres voor geïnteresseerden: Kaj Pischow, Rikhardinkatu 4 C 25, 00130 Helsinki 13, Finland.

dR

Enige opmerkingen over boekje 22c

Geen -groot- telblokje meer, plakking II en dus exakt dezelfde kaftjes als voor 1M, 2M, 3yD en 4yD werden gebruikt; ach, dat wist u allemaal wel, want dat kon u zelf konstateren. Een tekststrook met hetzelfde POSTCODE-motief als werd (en gelukkig nog wordt) gebruikt voor de door velen verguisde nieuwe stempelvlaggen van de machinestempels; ook dat is bekend. Wat geven de nieuwe 22c-boekjes nog meer aan nieuwigheden prijs? Inderdaad niet zo héél veel meer, maar toch voldoende nog om daar even bij stil te staan.

De verdeling van de waarden 55, 10 en 5 ct over het boekje is exakt gelijk aan die van de voorgangers ervan, de boekjes 22a en 22b. Zo op het blote oog tenminste, want in werkelijkheid is tussen de drie 22-versies wel degelijk verschil aanwezig.

De heer Schreuder heeft in voorgaande artikelen ons geleerd, dat ieder willekeurig boekje aan de hand van specifieke kenmerken volledig identificeerbaar is. Hopelijk zal de heer Schreuder bereid zijn om voor de nieuwe boekjes soortgelijke lijsten te publiceren. Vooruitlopend daarop lijkt het me verstandig om in meer algemene termen op de verschillen in te gaan, die bestaan tussen de drie versies.

In het artikel (een wat weidse naam voor wat losse opmerkingen) in het 16e bulletin van september 1977, bladzijde A.150/151, zijn al enkele verschillen genoemd tussen de uitvoeringen 22a en -b. Ik zal die gemakshalve hier herhalen:

1. De cilindervoegen van alle vier deelcilinders (tekst - 55 - 10 - 5) zijn zowel voor 22a als voor 22b nauwkeurig op elkaar afgestemd; deze bevinden zich precies op de afsnijding tussen dezelfde twee op elkaar aansluitende boekjes in en zijn daardoor wat moeilijk terug te vinden, vooral voor de 10 en 5-centcilinders, waar telkens een horizontale rij wordt overgeslagen. Dat zijn geen verschillen maar overeenkomsten, zult u zeggen. Klopt, maar hier komen ze dan.
2. De 55- en 10-centcilinders voor 22a en 22b blijken nog dezelfde te zijn, maar de tekstcilinder van 22b wijkt af van die van 22a. Uit de aard van de zaak. Maar ook de 5-centcilinder, die werd gebruikt voor 22b bleek een andere te zijn dan die van 22a, en dat is toch al weer een heel stuk vreemder. Dat voor de 5 cent geheel afwijkende cilinders werden gebruikt, leren we aan de hand van talloze van elkaar afwijkende -want cilindergebonden- sekundaire kenmerken. Maar bij nauwgezetter bestudering konden toch ook veel kenmerken gevonden worden die met elkaar overeenkwamen. We leerden hieruit dat voor beide cilinders hetzelfde verzameldiapositief moest zijn gebruikt. Deze met elkaar overeenkomende kenmerken moeten op dit verzameldiapositief in origineel aanwezig zijn geweest, op de cilinders leverden die dan de zogenaamde primaire kenmerken op.
Een ander frappant verschil is inmiddels vastgesteld tussen de twee verschillende 5-centcilinders: de 5-centcilinder voor 22a is gemaakt met een fijn, zogenaamd 100-raster, de 5-centcilinder voor 22b blijkt evenwel met een nóg fijner raster te zijn aangemaakt, namelijk een 125-raster! Elders in dit bulletin zult u over de interessante materie van het gebruik rasters voor de rasterdiepdrucktechniek worden geïnformeerd. Ik volsta hier met de konstatering van het feit.
3. Aan de hand van gevonden kenmerken bleek nog iets merkwaardigs te zijn gebeurd: de cilinders van de 55 cent en van de 10 cent werden voor 22b omgedraaid toegepast. Kenmerken die zich voor 22a aan de linkerzijde (de A-zijde) bevonden, bleken zich bij 22b aan de rechterzijde (de B-zijde) te bevinden.

De verschillen tussen 22a en 22b, hierboven opgesomd, komen tot uitdrukking in de daarvoor geldende codering; ik noem die voor de eerste exemplaren van beide versies, gerekend vanaf de cilindervoeg en alleen voor de A-zijde; de coderingen voor de overige 21 exemplaren van beide versies zijn met deze opsomming uiteraard vastgelegd:

22a: 1/TIa - 1/55Ia - 1/10Ia - 1/5Ia
22b: 1/TIIa - (1)/55Ib - (1)/10Ib - 1/5IIa

De codering van de nieuwe boekjes 22c nu luidt aldus:

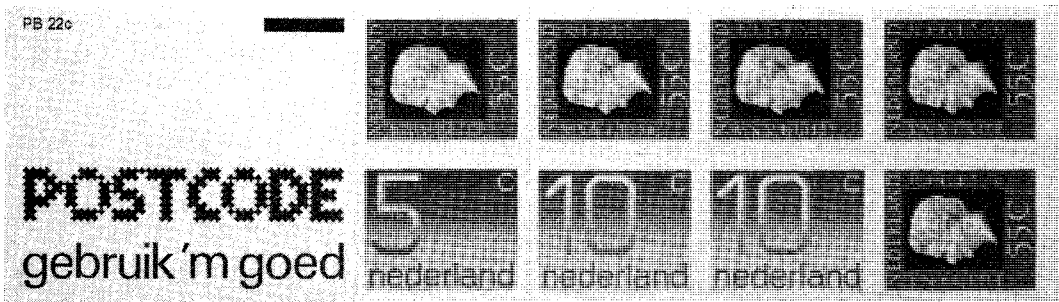
22c: 1/TIIIa - 1/55Ia - 1/10Ia - 1/5IIa

Wat leert de codering van de boekjes 22c ons over wat er in feite is gebeurd?

Vertaald in woorden:

- a. Voor de boekjes 22c is een nieuwe tekstcilinder (TIII) gebruikt, de 55- en 10-centcilinders zijn dezelfde als die van 22a en 22b (resp. 55I en 10I), de 5-centcilinder is dezelfde als werd gebruikt voor 22b (5II)
- b. De 55- en 10-centcilinder voor 22c blijken alweer omgedraaid te zijn toegepast, vergeleken met het gebruik daarvan voor 22b, en de oorspronkelijke stand van boekje 22a dus weer te hebben ingenomen.

c. De plaats van de cilindervoegen voor alle vier deelcilinders blijken weer nauwkeurig op elkaar te zijn afgestemd.

Het eenvoudigste kunnen we de 22c-boekjes vergelijken met de 22a-versie, omdat alle kenmerken van de 55- en 10-centcilinders zich aan dezelfde zijde bevinden: overeenkomstige kenmerken leveren voor beide versies overeenkomstige coderingen op van de betreffende deelcilinders (55 en 10), als we van deze analoge boekjes dan de 5-centcilinders met elkaar vergelijken, dan zullen de overeenkomstige kenmerken de primaire kenmerken blijken te zijn. Alle niet overeenkomstige kenmerken zijn cilindergebonden, en dus specifiek voor elke cilinder: sekundaire kenmerken.

Om te kunnen bepalen welke boekjes zich aan de A- of aan de B-zijde bevinden, het volgende: De drukinkt bij de A-boekjes vloeit uit naar beneden, d.w.z. dat bij de tête-bêche-boekjes, die de B-zijde vertegenwoordigen, de drukinkt naar boven uitvloeit. Eigenlijk moeten we voor de B-boekjes óók zeggen, dat de drukinkt naar beneden uitvloeit, maar dat de boekjes kopstaand zijn gedrukt, tête-bêche!

Zonder enige ervaring is het uitvloeien van de drukinkt moeilijk te constateren, maar als u zich laat instrueren door uw medeleden van de contactgroep, die daar enige ervaring mee hebben, zult u merken, dat als u het eenmaal weet, er geen kunst aan is. U hebt er wel een loupe voor nodig, 5x vergrotend.

Eén frappant kenmerk blijkt bij de nieuwe 22c-boekjes te zijn opgedoken voor de 5-centcilinder, dezelfde cilinder die werd gebruikt voor 22b, maar dan nog zonder dit kenmerk:

een grijze vlek, tegen de linkeronderzijde aan van de g van 'gebruik', op de tekststrook. Dit kenmerk bevindt zich aan de B-zijde van het boekje met de codering:

22c: 2/TIIIB- 2/551b - 2/101b - 2/511b

en is soms vrij vaag, maar komt ook in duidelijke vorm voor. (Het boekje op deze bladzijde vertoont het kenmerk). Als u een aansluitende reeks boekjes hebt, waar dit kenmerk niet in voorkomt, dan hebt u blijkbaar de A-zijde te pakken. Als u het wel kunt vinden in één van de elf aansluitende boekjes, dan hebt u de B-zijde. Met deze wetenschap kunt u dan alvast wat oefenen in het vinden van de uitvloeingskenmerken van de drukinkt, want u weet in welke richting die wordt geacht te moeten uitvloeien. Zie boven.

Meer kenmerken krijgt u niet, want dan maai ik het gras weg voor de voeten van de heer Schreuder. Eén ding moet u misschien nog wel weten, en dat is dat de heer Schreuder een iets afwijkende wijze heeft geïntroduceerd voor het coderen van boekjes, als door mij is aangegeven. In de toekomst wil ik het verschil tussen beide wijzen trachten uit te leggen; het resultaat blijft overigens gelijk: ieder boekje is identificeerbaar, en daar gaat het tenslotte om.

H.A. Tielman

Advertenties

GEZOCHT. Wil degene die 20a D-versnijding voor 21a D-versnijding heeft geruild contact opnemen. Tel. 03494-4208

TE KOOP OF TE RUIL GEVRAAGD. 3yW blauw smal tb; 4z bruin tb; 6serie br+sm, idem tb; 7bW; 9a tb; 9d-h tb, 14b D1 kl tb; A-versn.; B-versn.; tekstversn.;specimen; gekapte tb; losse inh'n; snijl; reg.str. e.a. variët.; AANGEBODEN. 1My, 1Mz, 2H str a3; 6cS; 6dB; 6fFqB tb; 6fFqS; 7a-8cF; idem tb; 9a; 9cF-9hF2, 9hF2 tb; 9h ongeld.; 10a-23b; idem tb; 18a losse inh; idem tb; 19b kaft niet gerild; idem tb; 20a losse inh.; 21a gedec.gesn.; 21a zegelversch; 20a D-versn.; 21a D-versn.; (waaronder de breedste) e.a. A.J. van Drie, Luxoolseweg 22, Nijkerk. tel. 03494-4208

Wie wil met mij RUILEN boekje 3yD-versnijding voor boekje 9b A- of B-versnijding of 9cF A- of B-versnijding of 9f C-versnijding. Reacties aan J.Rotmans, Spuikreek 219, 3079 AH Rotterdam. Tel. 010-194190

Speciale katalogus 1978/79 van automaatboekjes nederland kritisch bekeken

1. INLEIDING

Bij lezing van dit artikel dient men zich te realiseren dat schrijver dezes de speciale katalogus Nederlandse automaatboekjes, samengesteld door de heren W. de Rooy en J. Hali, een uitstekend werk van hoog filatelistisch gehalte vindt. Hij is ook de mening toegedaan dat de overzichtelijke en gedegen samenstelling van deze speciale katalogus er wellicht de voornaamste oorzaak van is dat het verzamelgebied van de Nederlandse automaatboekjes de afgelopen jaren sterk in de belangstelling is gekomen en (schoorvoetend) filatelistisch als specialisme wordt erkend.

Gezien het toonaangevende karakter van de speciale katalogus hebben zowel auteurs als verzamelaars het grootste belang bij een evenwichtige en zo volledig mogelijke samenstelling van dit boekwerk. Ondergetekende geeft in dit artikel een aantal kritische opmerkingen met betrekking tot de inhoud van de katalogus weer, terwijl tevens enkele suggesties worden gedaan ter nadere completering. Dat niet uitsluitend volstaan wordt met toezending van onderstaande suggesties aan de auteurs heeft als reden dat diverse opmerkingen tevens het karakter van een nieuwtjesmelding hebben, terwijl schrijver dezes tevens de hoop koestert dat dit artikel een discussie zal uitlokken over de verzamelwaardigheid van een aantal nu (nog) niet in de speciale katalogus opgenomen afwijkingen, en zal leiden tot een verdergaande 'nieuwtjesmelding' in het mededelingenblad van de contactgroep.

2. MOGELIJKHEDEN TOT UITBREIDING

- a. Geruime tijd is bekend dat automaatboekje 9h twee gomsoorten kent, te weten B1 en B2. Dat deze variëteiten nog immer niet in de speciale katalogus zijn opgenomen wordt betreurd. Ook opname van het verschil in gomsoort tussen automaatboekje 19a (niet geribbeld) en 19b (geribbeld) zou het overwegen waard zijn.
- b. Op bladzijde 4 van de katalogus wordt onder de kop 'papiersoort' met de aanduidingen D (dof - dofgrijs onder de UV-lamp) en W (wit, etc.) gesuggereerd, dat deze verschillen uitsluitend bestaan bij de boekjes 3, 4, 7 en 10. Niets is echter minder waar. Eenzelfde verschil is aanwezig tussen de boekjes 1H en 1M, 6a en bijvoorbeeld 6e, alsmede tussen 7a en 7b. Uiteraard is dit onderscheid minder van belang bij het verzamelen van automaatboekjes, aangezien het verschillende (hoofd)nummers betreft. Wil men echter gespecialiseerd de combinaties uit automaatboekjes verzamelen, dan zal men minder snel op de verschillen geattendeerd raken. Ter verduidelijking zou opname van het onderscheid op bladzijde 4, doch ook achter de hoofdnummers in de speciale katalogus door middel van een toevoeging D of W gewenst zijn.
- c. Een schoonheidsfoutje is te vinden op bladzijde 2 waar bij de automaatboekjes 1 en 2 de kaftkleuren lichtblauw/donkerblauw in plaats van blauw en lichtrood/donkerrood in plaats van rood zouden moeten worden vermeld.

3. KRITISCHE OPMERKINGEN

- a. De prijsnoteringen van automaatboekjes met òn een registerstreep of snijlijn òn een telblok geschiedt niet konsekvent. Zo wordt bij de automaatboekjes 3yW (blz 12) en 4yW (blz 14) wel een prijsnotering gegeven voor een boekje + registerstreep + telblok, terwijl dit niet het geval is bij de automaatboekjes 5 (blz 15) en 22a (blz 38). Eenzelfde verschijnsel treft men aan bij automaatboekjes + snijlijn + telblok. Zo is bij de boekjes 5 (blz 15), 7a (blz 19) en 16b (blz 31) geen prijsnotering gegeven, terwijl dit wel het geval is bij de boekjes 6fFp en q (blz 18) en 10 (blz 25).
- b. Merkwaardig doet het aan dat de plaatfout 18a S (b.1 bovenkant linkerbovenpoot andreaskruis smal) als variëteit is vermeld onder het hoofdnummer (blz 34), terwijl identieke verschijnselen bij de boekjes 9 (afschuining uiteinde poot) of bij boekje 23b (afschuining linkerbovenpoot) zijn ondergebracht bij de plaatfouten op bladzijde 44 en 45. Overigens geldt dezelfde opmerking uiteraard ook voor de opname van de plaatfouten 18b andreaskruis 2,0 mm en 15a andreaskruis 1,6 mm als variëteit onder het hoofdnummer.
- c. Volgens de vermelding op bladzijde 4 van de speciale katalogus zou de gomsoort D1 zijn 'matglanzend, blauwachtig, gestreept'. Het wekt dan verbazing dat op bladzijde 34 de gomsoort D1 tevens geheel dof blijkt te zijn. Mogen de ware specialisten onder ons de reden hiervan kennen, toch lijkt mij dat de niet zo doorgewinterde verzamelaar hier vreemd tegenaan zal kijken. Een korte verduidelijking op bladzijde 4 lost dit probleem geheel op.
- d. Bij de boekjes 1H en 2H zijn alle kaftvariëteiten opgenomen. Begrijpelijk is dat dit bij de andere boekjes niet is gebeurd. Dat in de speciale katalogus echter geheel geen aandacht wordt geschonken aan de zg. 'kaftvariant' komt toch weer wat merkwaardig over.
- e. Op bladzijde 24 wordt een tekstverschuiving vermeld van boekje 9hF. Dat eenzelfde verschijnsel bij boekje 16b (tekst naar rechts verschoven) niet in de katalogus is opgenomen, vind ik jammer.

f. Kennelijk is het erg moeilijk vast te stellen welke plaatfouten vermeldenswaard zijn. Dit moge o.a. blijken uit het feit dat een door onze contactgroep terzake ingestelde werkgroep hierover de grootste problemen heeft gekregen en ook, zonder resultaat, voortijdig het loodje legde. Hanteert men echter, zoals de auteurs van de speciale katalogus, het kriterium 'opvallendheid' (blz 44) en ga ik uit van de (matige) opvallendheid van een aantal in de katalogus opgenomen plaatfouten, dan zou ik ervoor willen pleiten onderstaande duidelijk waarneembare plaatfouten ook op te nemen.

-8a, 8aF, 8b en 8bF	groene punt in o.1
-9f, 9fF, 9g, 9gF, 9h en 9hF	rakelstrepen b.1, o.1
-16b	witte punt in tekstbalk
-17a, 17b	witte stip links naast R van Regina b.3
-17a	witte vlek in andreaskruis b.1
-17b	s van gratis in tekst beschadigd
-18a	witte punt tussen U en L van Juliana o.3
-18a	witte vlek in andreaskruis b.1
-18a	paarse vlek boven eerste A van Juliana o.3
-20a	linkeronderhoek (o.1) onbedrukt

Nu kan worden verwacht dat het opnemen van te veel plaatfouten in de katalogus de animo voor dit deel van het verzamelgebied niet zal doen toenemen. Hier staat tegenover dat het jaren later opnemen van een plaatfout (bijvoorbeeld 16b korte p) de geloofwaardigheid van het lijstje plaatfouten ook niet zal bevorderen, terwijl de animo om de dan veelal duurdere boekjes te gaan verzamelen ook veel minder zal zijn.

4. DIVERSEN

Ik wil dit artikel besluiten met wat losse opmerkingen.

a. Bij boekje 15a (blz 30) komt een overzichtje voor. Dit is wel wat merkwaardig omdat regel 1 (andreaskruis 1,6 mm) geen prijsnotering in het schema krijgt, regel 2 (gom C1) in het schema kennelijk alleen in het linkerdeel moeten worden gelezen en regel 3 (andreaskruis 1,6 mm i.p.v. 2 mm) alleen wel past in het schema. Eenvoudiger lijkt het mij de eerste regel te laten vervallen en in de tweede regel de aanduiding gom C1 te laten vervallen.

b. Bij de boekjes 16a (blz 31) en 17a (blz 32) is een verschil opgenomen in de kleur kaftmotief. Waarom eenzelfde verschijnsel niet is opgenomen bij o.a. de boekjes 4y, 6a en 23a is mij niet duidelijk. Mogelijk zijn de auteurs wat geschrokken van de reacties na de opname van de kleurverschillen bij 16a en 17a. Overigens hoeft m.i. een opname van dergelijke verschillen niet immer te leiden tot een 'meerprijs'.

c. Een afbeelding van de (flauwe) registerstreep op boekje 5 (blz 15) zou niet misstaan. In dit kader wordt ook gepleit voor uitbreiding van de afbeeldingen van plaatfouten op bladzijde 45.

d. Bekend zijn de verschijnselen: - kaftmotief gedrukt op ruwe of gladde zijde kaft (9a, 23a); - vertikaal gedecentreerd geperforeerde zegelinhoud; - dubbeldruk, mooie exemplaren bekend van boekje 12a.

Ook dergelijke zaken zouden in de katalogus opgenomen kunnen worden.

L. Dijkstra

Inderdaad is bovenstaand artikel eigenlijk gericht aan de heren De Rooy en Hali. Niettemin verdient dit stuk ten volle zijn plaats in dit bulletin, omdat het de aanzet kan geven tot een discussie over nogal wat aspecten van het verzamelgebied 'automaatboekjes'. Reacties op één of meerdere punten uit dit artikel worden graag ingewacht, en kunnen zeker een plaats krijgen in een van de volgende bulletins.

Als een eerste aanzet kan wellicht de reactie van de beide auteurs worden gezien.

Reactie de Rooy-Hali

Mogelijk als gevolg van onze andere drukke filatelistische bezigheden (verzamelingen opzetten, wereldkatalogus, contactgroepwerk, uitgeverij) lopen wij enigermate het gevaar bepaalde opvattingen en tendenzen in het Nederlandse verzamelgebied niet tijdig genoeg te onderkennen. We trachten wel alert te zijn, hetgeen ook moge blijken uit de jaarlijkse veranderingen (verbeteringen) in onze katalogus. Reacties van mede-verzamelaars zijn daarbij onontbeerlijk! Wij hebben nooit onder stoelen of banken gestoken, dat de inhoud van onze katalogus (en ons handboek) nooit zo tot stand zou zijn gekomen, zonder hulp van velen.

Op een aantal punten van de heer Dijkstra's artikel willen we graag nu al een eerste reactie geven.

2a. Er is wel geadverteerd met twee gomsoorten van boekje 9h, maar dit komt niet overeen met B1 en B2, net zoals bijvoorbeeld bij 7b normaal en 7b wit. Dat er duidelijk nuanceringen bij 9h voorkomen, willen we niet ontkennen.

Gomsoorten 19a - 19b. Sommigen vinden onze indeling in gomsoorten veel te gedetailleerd, anderen te globaal. Zelf vinden we dat we niet te veel de nuanceringen ook nog moeten vermelden. Het zal immers steeds moeilijker worden een en ander exact te omschrijven.

2b. Wij geven er de voorkeur aan de hoofdnummers niet te voorzien van een codering t.a.v. de papiersoort. Wij vinden het uiterst belangrijk dat de nummers en aanduidingen zo eenvoudig mogelijk blijven. En dat vinden we al een hele toer!

2c. Aanduiding op blz 2 'rood' en 'blauw' is geen schoonheidsfout. We geven daar uitsluitend de hoofdnummers zonder te letten op variëteiten en teksten. Dan is dat juist.

3a. Houdewind schreef in zijn recensie ook al, dat we eigenlijk alle boekjes met snijlijn e.d. ook met telblok moeten waarderen. Wij zijn daar (nog) niet voor. Het gaat immers om de snijlijn/registerstreep. Het telblokje is dan van secundair belang. Een versnijding zoek je immers ook nooit nog eens met telblok. Dat doet er dan niet meer toe. We wilden destijds de rage van alles-ook-nog-eens-met-telblok-willen-hebben een beetje indammen. Daarom hebben we alleen de telblokboekjes opgenomen als deze nogal eens verhandeld werden. Maar misschien moeten we nu maar radikaal besluiten bij dit soort boekjes geen prijsnoteringen voor exemplaren met telblok te geven.

3b. Strikt genomen heeft de heer Dijkstra gelijk bij het onderscheid in plaatfouten van boekjes 9, 15 en 18. Eigenlijk moet alles òf bij de plaatfouten òf bij de variëteiten. Toch ligt er aan onze indeling wel een overweging ten grondslag. 15a dun kruis, 18a S en 18b breed (en 23b afschuining niet!) zijn afwijkende verschijningsvormen, de andere zijn m.o.m. beschadigingen of onvolkomenheden. Dit onderscheid spreekt de verzamelaar wel aan.

3d. De kaftvariant is wel in ons handboek genoemd. We hebben de indruk dat weinig verzamelaars zulke boekjes in hun kollektie opnemen.

3e. Kleine horizontale en verticale tekstverschuivingen zijn het logische gevolg van aparte tekstcilinders. Verschuivingen van enige millimeters komen dan ook legio voor. Dat 9hF met verticale tekstverschuiving in de katalogus is opgenomen, vloeit voort uit het feit dat het hier een vrij extreme (4 mm metende) verschuiving betreft, die bij een minimaal deel van de op-lage voorkwam. (En waarvan de pendant nooit gevonden is ? vernietigd is ?)

3f. De lijst plaatfouten zal altijd een heet hangijzer blijven, vanwege het wat willekeurige en subjektieve karakter. Dat sommige plaatfouten er pas later bijkwamen (zoals het goedkope boekje 16b met korte p), is wel het gevolg van meldingen en niet in het minst ook van de cilinderrekonstrukties van de heer Tielman.

4a. Het schema van boekje 15a is bij de zetter inderdaad de mist ingegaan.

4b. We hebben de indruk dat het kleurverschil bij de boekjes 4y, 6a en 23a voornamelijk het gevolg zijn van wat vet of mager drukken. Dat we ons destijds bij boekje 16a en 17a wat vergalopperd hebben, geven we grif toe.

4c. Een registerstreep afbeelden van boekje 5 is niet te doen. In het Handboek was dat ook al mislukt.

4d. De laatste opmerkingen zijn wel juist, maar gaan ons allemaal wat te ver voor een katalogus.

De ruwe/gladde zijde bedrukt staat wel in het handboek vermeld. Gedecentreerde perforatie komt natuurlijk vertikaal ook voor, maar lijkt ons minder spektakulair omdat de tussenruimte geringer is. Er zou ook moeilijk een norm aan te leggen zijn.

De dubbeldruk is een druktoevalligheid tengevolge van een teveel aan inkt.

W. de Rooy/J. Hali

*aandachtige toehoorders
bij de jubileumvergadering*

Bespreking van boekjesgedeelten uit diverse nieuwe katalogi

MICHEL EUROPA-KATALOG 1979 - WEST

Eigenlijk is er inderdaad toch wel behoefte aan een wereldkatalogus voor postzegelboekjes. Dat eigenwijze Schwaneberger-Verlag, uitgever van de Michel-katalogi, blijft hardnekkig een boekje alleen maar een boekje noemen als er combinaties in zitten. 'n Kruis kan er ook nog mee door, vindt men. Maar ons Nederlandse boekje 5, de nieuwe Engelse 70 en 80p boekjes, de Belgische boekjes van 10 x 1.50 F, en ga zo maar door, vinden geen genade in de ogen van de Duitse katalogussamenstellers. Afgezien van het feit dat er wat tanding betreft soms wel degelijk nog verschillen kunnen zijn, zodat we toch nog van combinaties kunnen spreken, blijft dit een uiterst willekeurig en onlogisch uitgangspunt.

Het geven van waarderingscijfers gaat de Michel-makers ook niet al te gemakkelijk af.

De beide eerste automaatboekjes van België waardeert men op DM 90 per stuk. Nog vreemder doet men met boekje 4 en 5 (15 F en 20 F, 1970) door ze plotseling op DM 130 per stuk te zetten. Een zeer royale verdubbeling. Ik geloof er niet ver naast te zijn door te veronderstellen dat ze hier in de winkels voor rond de f 25 te koop zijn.

Dat het eerste boekje van Finland niet gemakkelijk is, weten we wel. Rechtvaardigt dat een verhoging van DM 55 naar DM 130 ?

Af en toe verlaagt men ook. Het befaamde Engelse 'Stamps for Cooks'-boekje zakt van DM 80 naar 65. 'The Story of Wedgwood', ook zo'n geïllustreerd postzegelboek, daarentegen stijgt van 100 naar 120. De forse stijging van de decimale boekjes uit de beginjaren zeventig vindt men in de nieuwe Michel niet zo duidelijk.

Voor Nederland gaan we even recht zitten. Goed gezien is de stijging van boekje 2 (voor het gemak neem ik even de hier meer gangbare De Rooy/Hali nummering) van DM 35 naar 50. Boekje 1 blijft DM 10 achter. Boekje 3 en 4 heeft men laten staan. Ze stonden namelijk al wel wat erg hoog. De boekjes 7 heeft men terecht iets verlaagd. De nummers 8 blijven gehandhaafd op DM 40. Boekje 9 op normaal papier stijgt flink door naar DM 90. Nummer 6fFq komt eindelijk ook mee in de overvloedige waarderingscijfers: nu DM 50.

En nu wat bokkesprongen: boekje 14 naar DM 70, boekje 16 DM 22 (vorig jaar nog 26), boekje 17 nu DM 28, boekje 18 naar DM 12 en tenslotte boekje 19 wat lager op DM 20 (want vorig jaar stond dit nummer nog op 30). En dan nog iets over de nummering. De laatste jaren is men er al verder dan hier. Ons boekje 23 is daar nummer 24. Wel handig als het nummer in het boekje staat...

De Zweedse boekjes houdt men goedkoop, in weerwil van het feit dat ze in Zweden als gevolg van de toenemende belangstelling voor de boekjes wel sterker in prijs stijgen. Tussen de automaat- en de loketboekjes maakt men geen onderscheid.

dR

FACIT SPECIALKATALOG 1978-1979

Forse prijsstijgingen bij zowat alle Zweedse boekjes. Ook de oude (altijd wat minder populaire) postzegelboekjes en de huidige loketboekjes stijgen driftig mee. Het dure boekje H 22 (5 kr. 1931) stijgt van 21.000 naar 24.000 kronen. Ook allerlei minder dure nummers stijgen gemiddeld zo'n 20%.

De automaatboekjes stijgen zo mogelijk nog harder. Het moeilijke boekje 1 van 325 (type 0) naar 400 kronen. De stijging belooft soms tot bijna 100%: boekje 7 type RH, OH van 10 naar 19 (terwijl OH en OV op 25 blijven staan). Het lastige boekje 18 (Tjörnbroarna) is slechts met 4 kronen naar 18 kronen gestegen.

Vrijwel alle Noorse boekjes stegen tussen 10 en 15%. Het duurste Noorse automaatboekje (5 type 0) komt daardoor op 100 kronen te staan. Jammer alleen, dat ze ondanks (of misschien vanwege) deze lage prijzen nagenoeg nergens te koop zijn. Bij de boekjes van de laatste jaren (Europa e.d.) geeft men nu ook het onderscheid in perforatie aan: exemplaren met al dan niet doorgeperforeerde rechtermarge (type a resp. b).

De Finse boekjes bleven stabiel. Na de forse prijsverhogingen van vorig jaar achtte men een verdere stijging niet reëel. Vandaar dat veel prijzen onveranderd bleven. Opvallend is ook een verlaging: 4EhA (violette stempel) van 400 naar 200. Boekje 5 ging overigens wel zeer fors van 10 naar 25. Boekje 7 (een proefuitgifte) verhoogde men van 50 naar 150. Voor het eerst is er nu ook een prijsonderscheid gemaakt in de diverse oplagen van boekje 11 en 12.

dR

Verheugend is het dat men, na vorig jaar nog zo'n 10 nummers ongewaardeerd te laten, nu alle postzegelboekjes 1 tot en met 55 van een prijs heeft voorzien. Ten opzichte van de vorige editie valt een spektakulaire prijsstijging direkt in het oog. Vrijwel alle boekjes ondergingen een stevige opwaartse duw, hetgeen in het licht van de veilingopbrengsten bij onze contactgroep en elders wel reëel te noemen is. Opvallend is dat het 'moeilijkste' boekje, nummer 15, zijn f 6000 gehandhaafd zag. Het merendeel daarentegen steeg zo'n 40 tot 50%. Absolute koploper is boekje 52 dat van f 40 naar f 150 vloog.

De automaatboekjes en de combinaties heeft men ook bijgetrokken naar de huidige marktwaarde. Vooral nogal wat combinaties uit de gezochte scheurboekjes zagen hun moeilijkheidsgraad in opzienbarende stijgingen uitgedrukt. Enige voorbeelden: blok uit boekje 6fFq van f 24 naar f 55; 30 ct Juliana Regina links ongetand (uit boekje 17) van f 5 naar f 12.50; vertikaal paar 10 + 10 ct Delta uit 12 van f 10 naar f 35 maar liefst.

dR

Ontwikkelingen rond de wereldcatalogus

In mei/juni 1978 kondigden de heren De Rooy en Hali een wereldcatalogus voor postzegelboekjes aan, die zij zouden gaan samenstellen met de hulp van een aantal binnen- en buitenlandse deskundigen. In september 1978 was het eerste deel gepland met de landen: Canada, Duitsland, Finland, Kanaaleilanden, Nederland en Zweden.

In vijf jaar moest het werk uitgroeien tot een forse (losbladige) catalogus zonder prijsaanduidingen, alléén een inventarisatie van postzegelboekjes.

Jaarlijks zou dan een afzonderlijke prijslijst verschijnen, zodat men toch op de hoogte kon blijven van het prijsniveau.

De opzet van een wereldcatalogus voor postzegelboekjes is commercieel niet aantrekkelijk. Omdat de samenstellers er zich van bewust waren, dat het uit idealisme opgezette projekt erg kostbaar zou worden en bij een aanvaardbare verkoopprijs zeker niet kostendekkend te maken zou zijn, had men najaar 1977 subsidie aangevraagd bij de Stichting Filatelie.

Eind augustus deelde deze Stichting mee, dat men weigert een 'commerciële uitgave' te subsidiëren. De heren De Rooy en Hali proberen thans de Stichting (en haar Raad van Advies) tot andere gedachten te brengen. Hoewel een aantal landen in manuscript gereed ligt, zijn de activiteiten om tot een wereldcatalogus te komen voorlopig onderbroken. Wanneer de Stichting niet op haar besluit terugkomt, zal een uitgave in de voorgenomen vorm vooralsnog niet kunnen plaatsvinden.

Hou.

Iedere bijeenkomst is er 's ochtends tussen 11 en 12 gelegenheid de kavels van de veiling te bekijken.

Het is duidelijk dat ook de jubileumveiling veel kijkers (en kopers) trok.

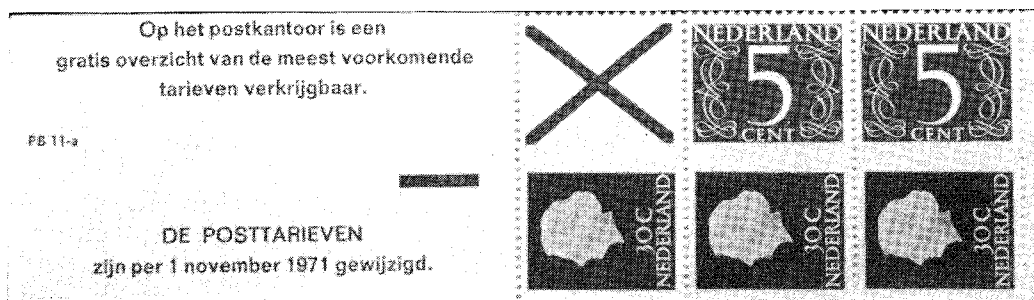
Sekretaris Houdewind ziet achter de bestuurstafel toe.

Nieuwe postzegelboekjes

NEDERLAND

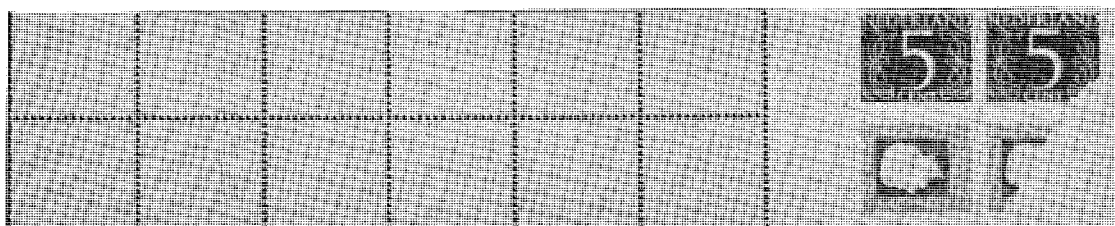
A-versnijding_bookje_11a

Onbegrijpelijk, zo'n zeven jaar na uitgifte duiken er twee maximaal versneden boekjes 11a op: de zogenaamde A-versnijding, hetgeen wil zeggen dat de zegelinhoud over de horizontale perforatie -die eigenlijk in het midden het moeten zitten- gesneden is. De middenbaan is nu ongeperforeerd en bevindt zich precies in het midden.

Tot dusver kenden we alleen de wat verdachte A-versnijdingen van boekje 8 en 9. Geen wonder dus dat deze nu gevonden exemplaren alle bewondering oogsten.

19b met 'verrassing'

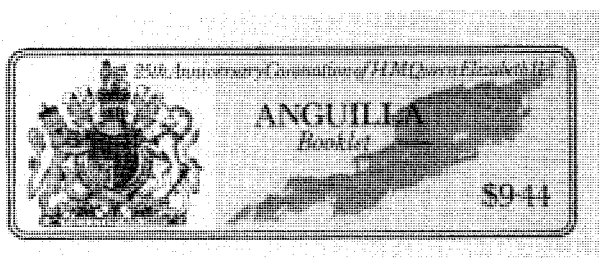

'Dat is leuk,' dacht de verzamelaar, 'een boekje 19b met losse inhoud!' Wie schetst zijn verbazing, toen hij die losse zegelinhoud omkeerde. Die zegelinhoud kon namelijk niet vastgeplakt zitten, omdat er zich op de achterzijde van de tekststrook een klein ongeperforeerd zegelbaangedeelte bevond. Met een uiterst interessant niet in normale boekjes voorkomende 35 + 5 cent tussen de zegels ongetand. Er moet natuurlijk wel iets vreemds geschied zijn op de boekjesmachine. Een dergelijke afwijking was ons nog niet eerder onder ogen gekomen.

ANGUILLA

Op 2 juni 1978 is er hier een Coronation-booklet verschenen van \$ 9,44. De zegelinhoud bestaat uit vier zegelparen van 22c (paleis), 50c (koets), \$ 1.50 (koninklijke familie) en \$ 2.50 (wapen). De boekjes komen voor met drie verschillende afbeeldingen op de achterzijde:

- Peace & Relaxation
- Waving Palms - White sandy Beaches
- Island in the Sun.

BELGIË

Nog iets over de eerder aangekondigde nieuwe Belgische boekjes. De zegels zijn gedrukt op polyvalent-fosforescerend papier. Onze zuiderburen houden het telblokje nog in ere: zoals gewoonlijk komt dit op één van de 10 boekjes voor. De automaatboekjes zijn ook nu weer gedrukt bij J. Enschédé en Zonen te Haarlem.

DENEMARKEN

Na het in maart verschenen H 16-boekje verscheen op 7 september boekje H 17. Dit 10 kronen boekje heeft nog steeds dezelfde inhoud: vier keer 120, 100, 20 en 10 øres. In de serie cartoons op de binnenvoorzijde is dit nummer 2.

Van het november 1977 verschenen automaatboekje - met het stripje van verschillende waarden - zijn op de Deense markt twee complete zegelvellen met tien maal twee zegelinhouden tête-bêche opgedoken, in weerwil van het feit dat deze niet verkocht mochten worden. Zie ook de foto in ons mei-bulletin blz A.203. Toen er in een advertentie in de zondagse postzegelbijlage van het blad Politiken meerdere werden gevraagd, kwam de politie op het idee een gefingeerde verkoop-advertentie aan te bieden. Er werd niet toegehapt.

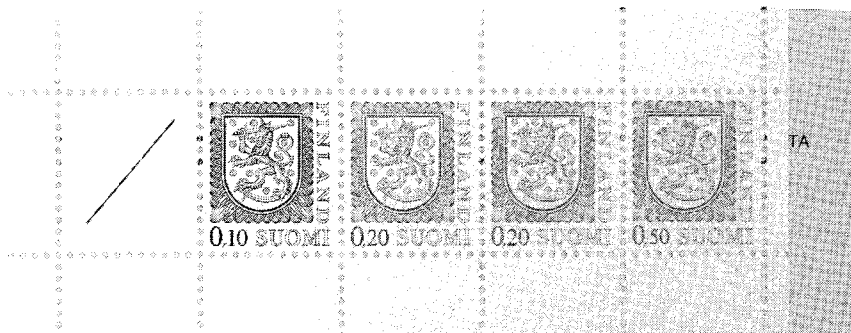
FINLAND

Op 16 oktober verscheen dan het eerste nieuwe boekje met daarin zegels van de gebruikserie familiewapens 1975. De nominale waarde van het boekje is onveranderd 1 mark, terwijl ook in de samen-

stelling geen verandering kwam: een maal 0,10 lila, twee maal 0.20 olijf en een maal 0.50 groen. Het ordernummer is 1721-04-1978, de kaft is geel en de totale oplage bedraagt 1.500.000. Zoals de laatste jaren gebruikelijk betreft het hier een handgemaakt boekje.

Het eerder voor 10 oktober jl. aangekondigde postzegelboekje met zegels welke afbeeldingen van oude boerderijen zouden vertonen, kan zeker dit jaar niet meer verwacht worden. Met het ontwerp van de zegels, onderdeel van een later uit te breiden serie, was zoveel tijd gemoed dat aan een vertraging niet viel te ontkomen.

No 1721 - 04 - 1978

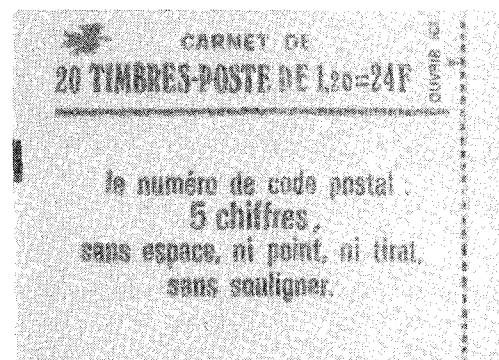
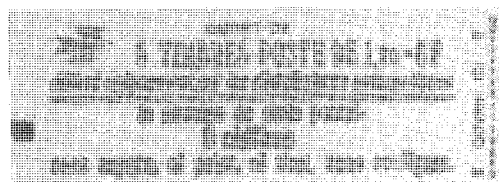

FRANKRIJK

Nadat een Franse relatie begin augustus toevallig stuitte op een nieuw postzegelboekje van 12 F met als inhoud tien maal 1.20 F Sabine rood, is er in oktober een automaatboekje met vijf maal 1.20 F verschenen. De automaten hadden op dat moment nog niet aangepast aan een nieuwe inworp. Ze waren alle nog beplakt met een 'buiten dienst'-strook.

Een maand later funktioneerden de automaten weer en konden na inworp van zes maal 1 franc het bewuste boekje trekken. Zo'n omslachtige inworp bevordert een vlotte verkoop natuurlijk niet. Bij het publiek zullen de automaatboekjes zeker niet populair worden. Hetzelfde zagen we immers ook in Nederland waar op een gegeven moment drie-guldenboekjes verschenen. De hogere nominale waarde in aanmerking genomen wordt er lang niet meer zoveel via de boekjesautomaten verkocht als in de tijd van de één- of tweeguldenboekjes.

Begin november verraste de Franse PTT met wederom een nieuw boekje. Nu met 20 maal 1.20 F Sabine rood, dus 24 F totaal. Er zou ook sprake zijn van nieuwe 20 F boekjes (l'Echo de la Timbrologie) met 20 maal 1.00 F Sabine groen, maar tot dusver zijn ze nog niet gesignaleerd.

GROOT-BRITANNIË

De vierde serie kaftillustraties is op 25 oktober uitgekomen. Het 10p boekje geeft aan afbeelding van boerderijen uit Wales. Op het boekje van 50p is een Guy elektrische vuilnisauto te zien. De kaft van het 70p boekje laat het vervaardigen van wielen zien, en op de omslag van het 90p boekje staat een afbeelding van het Caledonian kanaal.

Alsof er nog niet voldoende boekjes in Engeland uitkomen (tot nu toe dit jaar al voor zo'n f45, wel wat overdreven veel, vindt zelfs de meest verstokte boekjesverzamelaar), is er op 15 november nog een speciaal kerstpostzegelboekje verschenen. Het heeft een nominale waarde van £ 1.60 en bevat tien zegels van 9p en nog eens tien van 7p. De zegels van 9p hebben twee fosforstrepen, die van 7p één. Ze zijn van de normale gebruikserie.

GUERNSEY

De Guernsey Post Office heeft aangekondigd dat de derde frankeerserie, met afbeeldingen van munten, op 13 februari 1979 gaat verschijnen. Naast de 16 zegels van lagere waarden, zullen er ook twee boekjes en boekjesvellen uitkomen. (de hogere waarden zullen in februari 1980 volgen). Details betreffende de boekjes zijn nog niet verstrekt.

MONTSERRAT e.a.

MONTSERRAT STAMP BOOKLET

GRENADINES OF ST. VINCENT STAMP BOOKLET

Een viertal gebieden kwam op 20 juli van dit jaar met identiek uitgevoerde kroningsboekjes op de proppen. Ook de afbeeldingen op voor- en achterzijde zijn geheel hetzelfde, evenals de tekst op kaftzijde 3. De binnenvoorzijde is verschillend en vermeldt de posttarieven van de betreffende gebieden. Alle boekjes bevatten paartjes die met de boven- of onderzijde zijn vastgeniet. Alle zegels tonen bekende kathedralen.

Het boekje van MONTSERRAT heeft een nominale waarde van \$ 8.90. De inhoud bestaat uit twee maal 40c (St. Paul's Cathedral), twee maal 55c (Chicester C.), twee maal \$1 (Lincoln C.) en twee maal \$2.50 (Llandaff C.). De paartjes zijn (tot dusver) alleen met de marge aan de onderzijde van de zegels signaleerd.

Het kroningsboekje van TUVALU telt een totale inhoud van \$3.56 en bevat twee maal 8c (Canterbury C.), twee maal 30c (Salisbury C.), twee maal 40c (Wells C.) en twee maal \$1 (Hereford C.). Nog alleen bekend met marge aan de bovenzijde.

ST. VINCENT gaf het boekje een nominale waarde van \$9.30 mee. Deze inhoud bereikte men met twee maal 40c (Westminster Abbey), twee maal 50c (Gloucester C.), twee maal \$1.25 (Durham C.) en twee maal \$ 2.50 (Exeter C.). Beide bevestigingen zijn bekend.

GRENADINES OF ST. VINCENT tenslotte kwam in totaal op \$8.90 uit. De samenstelling luidt: twee maal 5c (Worcester C.), twee maal 40c (Coventry C.), twee maal \$1 (Winchester C.) en twee maal \$3 (Chester C.). Beide bevestigingen zijn bekend.

NEDERLANDSE ANTILLEN

In de rubriek Rijksdelen Overzee van het Nederlands Maandblad voor Philatelie werden in het novembernummer twee nieuwe boekjes aangekondigd: het eerste in de samenstelling vier maal 15, drie maal 20, twee maal 25 en één maal 30 cent; het tweede met vier maal 5, één maal 10, twee maal 25 en drie maal 40 cent. De derhalve Ant.f 2.- kostende boekjes zouden op 11-1-1979 verschijnen.

NIEUW-ZEELAND

De Nieuwzeelandse postadministratie bleek op de begin november gehouden Briefmarken-Messe in Essen de oude \$1 boekjes vervangen te hebben door een nieuw postzegelboekje van dezelfde waarde met tien zegels van 10c Elizabeth. Het is in dezelfde uitvoering en formaat als het onlangs verschenen boekje van \$1.20. Ook nu weer komt de zegelinhoud met de marge rechts of links voor.

NOORWEGEN

In Noorwegen heeft men thans de proef met de Zweedse, Zwitserse en Duitse boekjesautomaten beëindigd. Binnenkort zal men een beslissing over deze automaten nemen. Officieus wordt al

gesproken over een besluit ten gunste van de Zwitserse automaten met etiketten (Gebührenzettel). In Zwitserland werkt men al met dit soort frankeerautomaatzegels, die nog weinig met postzegels van doen hebben. Vandaar dat er in Noorwegen nog maar fluisterend over gesproken wordt. Men verwacht ook een storm van protest van de Noorse verzamelaarsbond en de handelaren. Zeker met de Norwex 80 in het verschiet, zal men een eventuele beslissing tot het invoeren van de automaatzegels erg betreuren. (Wij boekjesverzamelaars vinden het ook niks leuk!)

De begin dit jaar zo mysterieus verschenen en verdwenen proefboekjes van 5 en 10 kronen schijnen, na verdere tegenstrijdige berichten, nu toch definitief uitverkocht te zijn. Men spreekt over oplagen van elk 50.000 stuks. Wel erg weinig, zeker als we ze vergelijken met de in september verschenen Norwex-boekjes die een oplage van 1.500.000 halen.

Nog iets over de perforatie van deze laatste boekjes. De linkermarge, dus die aan de kaft bevestigd is, kan al dan niet doorgeperforeerd zijn.

In de stand van de Noorse postereien op de grote postzegelmanifestatie in Essen had men nog het op 27 mei 1975 uitgekomen automaatboekje HA 11 (vier maal 25 öre blauw) te koop. Het blijkt een nieuwe oplage te zijn met eveneens een geheel onbedrukte kaft, maar met witter en gladder kافت-karton. De kaftrug was eerst ingesneden en is nu gerild.

TUNESIË

Medio 1977 heeft ook Tunesië zich weer in de rij der boekjesuitgevende landen geschaard. Al eerder (1906-1953) gaf dit land boekjes uit naar Frans voorbeeld.

Het nu pas gesignaleerde boekje (door een lezer gemeld) is géén automaatboekje, maar een gewoon loketboekje uitgegeven op 9 juli 1977 ter gelegenheid van het 9e festival van volkskunsten, dat van 10 - 17 juli 1977 in Carthago werd gehouden. De inhoud bestaat uit een stripje van zes verschillende zegels (Yvert 848/853, feuillet nr 16): 10m (geldstuk 10e eeuw), 15m (zuil 8e eeuw), 20m (prent 17e eeuw), 30m (glasschildering 1922), 40m (aardewerk 11e eeuw) en 50m (portret van Sidi-Bou-Saïd, 20e eeuw).

VERENIGDE STATEN

A-zegels

De A-zegels (Advance=voorschot), gedrukt zonder waarde-aanduiding voor het geval er een onvoorzien tarief kwam, waren tot juli verkrijgbaar. Toen, na anderhalve maand, waren deze zegels niet meer zo nodig omdat er inmiddels voldoende vellen, rollen en boekjes met 15-centzegels waren aangemaakt.

In Linn's Stamp News vonden we wat cijfers van deze uitgifte. Er zouden maar liefst 20.583.000 boekjes met de A-zegels zijn vervaardigd. Dat is even een kolossaal aantal. Ook de andere cijfers liegen er niet om: er werden 2.603.000.000 zegels in velvorm gedrukt, terwijl het aantal rolzegels 2.247.000.000 bedraagt. Evenals andere boekjes komen ze ook met registerstrepen op de marge voor. Op 20% bevinden zich verticale streepjes en op 20% horizontale balkjes. 60% Van de boekjes heeft dus een onbedrukte marge.

Proefverkopen van de 'Indian Head Penny' mini-postzegels zijn met veel succes verlopen. De 13c-zegels, die ongeveer 1/3 kleiner zijn dan het normale formaat, werden van half januari tot in mei verkocht om te bezien in hoeverre zo de produktiekosten van de postzegels kunnen worden beperkt. Er werd ook een uitgebreide enquête bij gehouden. Het is niet de bedoeling ze ook in rollen uit te geven, omdat de afgifte- en plakapparaten niet op dit formaat zijn ingesteld.

Wel ontwikkelt men een postzegelboekje met 20 van die mini-zegels. Men verwacht dat in 1979 in de verkoop te hebben. Voor 1980 denkt men tevens aan vellen van 150 stuks.

Sinds 18% van de postzegelverkoop tegenwoordig in boekjesvorm aan de man komt, verwacht men wel reële mogelijkheden tot besparing.

Ook werkt men aan een nieuw loketboekje van \$3, dat eveneens in 1979 in de verkoop zal komen en twee zegelvelletjes van tien 15-centzegels zal bevatten.

Op 19 november verscheen er een automaatboekje met een label voor het verzekeren van een binnenlands postpakket. Omdat de uitvoering van dit 50 c kostende boekje overeenkomt met de gewone postzegelboekjes kan het hier wel genoemd worden.

ZIE VERDER BLZ. 242

Automaatboekjes verrast de postzegelwereld

Het automaatboekje van \$1 uit de Verenigde Staten met de afwijkende perforatie 10 is zonder twijfel de meest besproken postzegeluitgave van de laatste jaren.

Dit postzegelboekje -Scott nr 1623c- verscheen op 11 maart 1977 zonder enige aankondiging. Het verdween weer op min of meer gelijke wijze uit de verkoop, en de prijs is de laatste tijd niet weinig gestegen.

Het gebeurt niet vaak dat de activiteiten op de postzegelmarkt wekelijks nieuwe noteringen nodig maken, maar bij dit 1623c-boekje is dat wel nodig geweest.

Aanvankelijk lag de prijs tussen \$2 en \$5, in het begin van dit jaar, maar nu bedraagt de partikuliere prijs meer dan \$ 50 voor één enkel boekje met perforatie 10. Zelfs de groothandelsprijs is boven die \$ 50 gestegen.

Het hele verhaal van dit afwijkende boekje is nog steeds niet bekend. Er komen evenwel steeds meer feiten naar boven die de interesse ervoor alleen maar vergroten.

De grootste vraag is hoeveel boekjes er precies gedrukt en uitgegeven werden. De laatste berichten zijn onvolledig, maar het schijnt dat het aantal boekjes van perforatie 10 slechts 1% bedraagt van de totale produktie van de automaatboekjes van \$1.

Het B.E.P. (Bureau of Engraving and Printing) heeft het bericht verspreid dat de totale produktie van de boekjes iets minder dan 19 miljoen (18.980.700) bedroeg, en een eerder bericht deed verslag van slechts 117.000 boekjes met perforatie 10.

In elk geval gaat het om een zeer beperkte oplage, zeker voor normale frankerwaarden. Bovendien zijn de boekjes met perforatie 10, als een belangrijke en erkende variëteit, erg gezocht door vele verzamelaars in de Verenigde Staten. Het is nog te vroeg om te zeggen of alle belangrijke albums zowel de zegels, velletjes en postzegelboekjes met perforatie 11:10½ als die met 10:10 zullen opnemen.

Het hele verhaal van het boekje met perforatie 10 is uitzonderlijk kompleks en kan best nog gekompliceerder worden wanneer nog verdere gegevens beschikbaar komen.

Als we proberen om de huidige gegevens op een rijtje te zetten en het verhaal weer te geven zover het nu bekend is, is het misschien wel nuttig om te beginnen met een chronologische rangschikking.

In februari 1977 maakten de Posterijen in de Verenigde Staten voor het eerst melding van hun voornemen om een nieuw automaatboekje van \$1 uit te geven, waarin zouden voorkomen: zeven nieuw ontworpen zegels van 13 c en één zegel van 9 c (behalve de grootte in velerlei opzicht gelijk aan de Americanazegel van eind 1975).

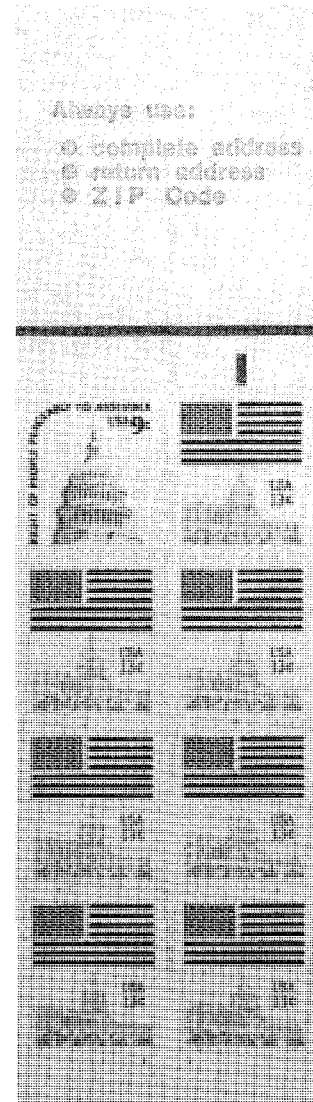
De 9 c-zegel bevindt zich in de linkerbovenhoek van het zegelvelletje en zorgt zo voor de eerste samenhangende uitgave met verschillende waarden. Het was ook de eerste samenhangende uitgave die in boekjesvorm verscheen en ook was het voor het eerst dat er meerkleurige zegels voorkwamen in de postzegelboekjes van de Verenigde Staten.

De verzamelaar had geen reden om aan te nemen dat er bij deze uitgave twee verschillende perforaties zouden verschijnen - vandaar ook dat deze variëteiten pas de dag na verschijnen werden opgemerkt. Het bestaan van het boekje met perforatie 10 bleef in feite meer dan een maand na uitgave onopgemerkt. De zegels kwamen op 11 maart 1977 uit tijdens de Interpex 1977 in New York N.Y. Verzamelaars en handelaren haastten zich om de nieuwe zegels te kopen en de eerstedag omslagen te vervaardigen, maar het bestaan van de twee perforaties ontging nog iedereen. Toch waren het juist de activiteiten tijdens die eerste dagen die er voornamelijk de oorzaak van waren dat het allemaal zo ingewikkeld ging worden.

Omdat dat voor de verzamelaars momenteel het meest van belang is, wordt nu eerst ingegaan op de eerstedagenvoloppen en andere eerstedag uitgaven. In het volgende bulletin komt een beschouwing over de produktiedetails.

In het kort gezegd ligt de voornaamste reden van het bestaan der twee perforatievariëteiten -waarvan niemand op die eerste dag enig vermoeden had- hierin dat de U.S. Postal Service toen op de proppen kwam met zowel complete boekjes als met losse zegelvelletjes al gescheiden van de boekjes.

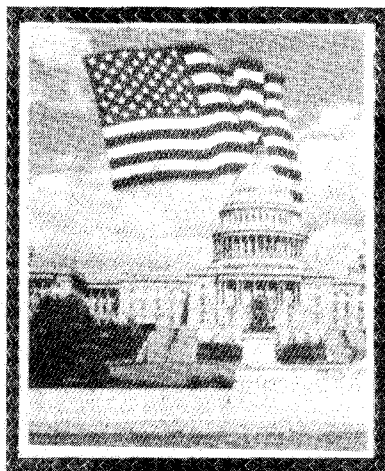
Deze afzonderlijke zegelvelletjes waren bedoeld om het vervaardigen van de fdc's te vereenvoudigen voor de klanten en voor het personeel van de U.S.P.S. De afzonderlijke zegelvelletjes bezaten echter aan de bovenzijde niet de plakmarge, hetgeen de echte boekjesverzamelaars ertoe aanzette complete boekjes te vinden en de complete zegelvelletjes er voorzichtig uit te halen, met de marge.

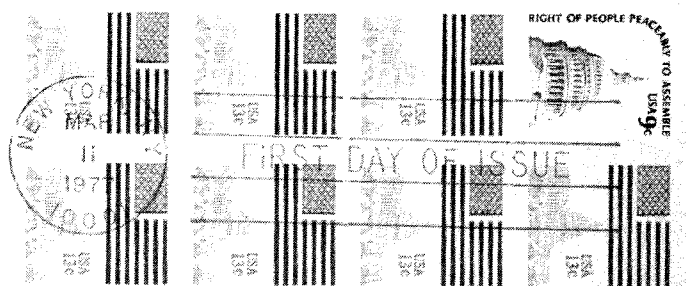
Het opzienbarende automaatboekje van de USA met de afwijkende perforatie 10.

VENDING MACHINE BOOKLET

First Day of Issue

De afzonderlijke zegelvelletjes die door de U.S.P.S. waren uitgegeven hadden de perforatie 10 -hetgeen nu bij de complete boekjes de zeldzame variëteit is- terwijl de eerste volledige boekjes de perforatie 11:10½ hadden.

Het is van belang dit onderscheid te kennen, want op de meeste van de eerstedag gestempelde uitgaven zaten de zegelinhouden met perforatie 10 geplakt.

Hierbij horen dan ook alle omslagen van verzamelaars en handel die de door de U.S.P.S. geleverde losse zegelvelletjes gebruikten, en ook de door de U.S.P.S. zelf verzorgde omslagen.

Met andere woorden, de U.S.P.S. had haar eigen zegelinhouden klaarliggen voor alle fdc-diensten, inclusief de covers voor verzamelaars, de door de U.S.P.S. verzorgde enveloppen die pas na de eerstedag te koop kwamen, en nog enkele andere zaken zoals de souvenirblaadjes. Vele verzamelaars en handelaren gebruikten dus de perforatie 10 velletjes voor hun enveloppen.

Er bestaan daarom nu alleen maar enveloppen met de perforatie 11:10½ zegelvelletjes, wanneer deze vervaardigd waren uit complete boekjes. Zij zullen dan ook meestal de plakmarge aan de zegels bevatten, omdat dat immers de reden was dat men niet de velletjes van de U.S.P.S. gebruikte.

We moeten echter ook nog rekening houden met de door verzamelaars na de eerste dag vervaardigde eerstedag enveloppen, die binnen de toegestane tijd van 15 dagen werden aangeboden. (In dit geval kon men dus nog enveloppen voor eerstedag stempeling aanbieden tot en met 26 maart).

De U.S.P.S. realiseerde zich echter dat het lang niet zeker was -of misschien zelfs onmogelijk- voor vele verzamelaars, of zij de boekjes en zegelvelletjes wel in hun woonplaats konden verkrijgen. Men besloot daarom ook nog blanco fdc's te vervaardigen voor deze 'achteraf'-verkoop. En natuurlijk waren dit weer perforatie 10 produkten.

Verzamelaars door de gehele Verenigde Staten kunnen bevestigen dat er nog maar weinig automaten - als ze er al zijn- op 26 maart met de \$1-boekjes waren gevuld, en filatelie-loketten konden deze boekjes maar zelden leveren. Met andere woorden, de boekjes waren haast niet te bemachtigen door verzamelaars die hun eigen covers wilden maken.

Een van de weinige verkooppunten voor deze automaatboekjes was de Filatelistische Dienst in Washington, die zowel volledige boekjes als losse zegelvelletjes had, respectievelijk met perforatie 11:10½ en 10. In Washington bestond toen dus dezelfde situatie als op de eerste dag in New York.

Zelfs in New York waren ze niet eens verkrijgbaar in de meeste automaten, ofschoon de stad goed bevoorraad was met zowel boekjes als velletjes. Het was een hele toer voor de verzamelaar om eraan te komen.

Vele verzamelaars zoeken nu naar een verklaring van de huidige prijzen voor de boekjes en de fdc's en ze vragen zich vaak af waarom de variëteiten zulke vreemde prijswijzigingen ondergaan.

Komplete boekjes doen nu rond de \$2 voor wat betreft de exemplaren met perforatie 11:10½ (geen rekening houdend met speciale aanbiedingen), terwijl de prijs voor de boekjes met perforatie 10 de \$ 50 overschrijden.

Eerstedag enveloppen laten een andere ontwikkeling zien. Die met perforatie 10, verreweg de meeste dus, verkoopt men voor \$ 50 of minder. De overige met perforatie 11:10½ op de envelop doet méér dan \$ 50 en zal nog wel verder stijgen. Vele verzamelaars vragen zich daarbij af waarom deze schaarse fdc's niet in dezelfde mate de prijs van de perforatie 10 fdc's overtreffen als dat het geval is bij de perforatie 10 boekjes en die met 11:10½.

Het is goed mogelijk dat er de komende maanden opvallende veranderingen komen (de markt is inderdaad nogal in voor wat betreft Scott 1623), maar we kunnen een reden veronderstellen voor deze ogenschijnlijk ongewone fdc-prijzen.

De velletjes met perforatie 10 zijn op fdc normaal, maar vele verzamelaars zijn zo onder de indruk van de perforatie 10, dat ze deze nog onder alle omstandigheden als een schaars artikel beschouwen. Dit verklaart meteen ook de relatief hoge fdc-prijs. De fdc met de zeldzame 11:10½ mag daarom eigenlijk geen hogere prijs hebben als zijn zo schaars tegenhanger met perforatie 10. Ik wil hieraan toevoegen dat er géén perforatie 10 fdc's bekend zijn met de plakmarge eraan vast. Er waren immers geen complete perforatie 10 boekjes gevonden in die tijd. In tegenstelling tot hetgeen men denkt, evenwel, moeten de complete boekjes er toen wel geweest zijn: niemand had echter het geluk deze te vinden, hetgeen het mysterie van de perforatie 10 nog vergroot.

(wordt vervolgd)

Joe Brockert

Met toestemming van auteur en uitgever in vertaling overgenomen uit Linn's Stamp News, September 18 - October 16, 1978.

(vertaling Ruud Rooymans - Drunen)

Advertenties

(gratis voor alle leden)

AANGEBODEN: 50 zilveren Rembrandtpenningen (Franklin Mint) in houten ladenkastje voor f 5000 of ruilen voor verzameling Automaatboekjes Nederland postfris en/of postfrisse verzameling zegels Nederland vóór 1960, cataloguswaarde ca f 7200. F. Hardewijn, Burg. Meineszlaan 89A, 3022 BD Rotterdam. Tel. 010-761250.

FOTO'S VAN DE JUBILEUMBIJEENKOMST. We hebben er nog veel meer. Ze liggen bij de a.s. bijeenkomst ter inzage en voor de liefhebbers ook bestelbaar.

TE KOOP. Boekje 5 versnijding type C, met certificaat contactgroep. Prijs f 1700. Brieven onder nummer 20-1 Redaktie Bulletin, Hollandsingel 35, 5144 CN Waalwijk.

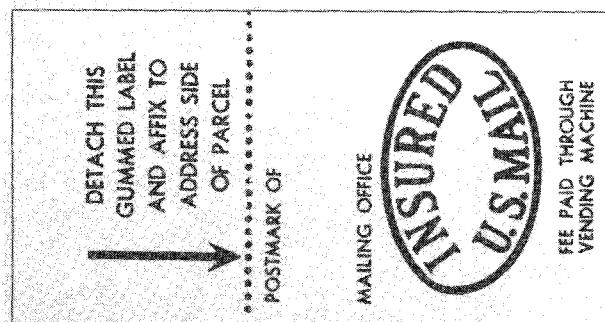
Vervolg nieuwe postzegelboekjes

VERENIGDE STATEN

De uitgifte van het nieuwe verzekeringsboekje was noodzakelijk na de verhoging van het tarief van 40 cents naar 50.

De afbeelding hiernaast toont het label, dat zich in het boekje bevindt.

In één van de volgende bulletins zal een artikel verschijnen over deze Amerikaanse verzekeringsboekjes.

ZWEDEN

Na de op 7 oktober verschenen boekjes, één van 8.50 kronen met vijf zegels van 1.70 kr kroningsrijtuig en één van 6.90 kronen met zes champignonzegels van 1.15 kr, kwamen er op 14 november de jaarlijkse kerstzegels, óók in boekjes en rollen.

Het motief van deze zegels is speelgoed uit het verleden. Twee verschillende zegels van 90 öre (pop - houten paardje) zitten in het ene boekje, en twee van 130 öre (wagen met waterton - draaitollen) in het andere. Daarnaast verschenen er ook nog waarden van 90 öre (meccano watermolen) en 130 öre (teddybeer) in rollen.

Overzicht nieuwtjesvoorziening

P. Houdewind, Van Boisotring 41, Zoetermeer.

Boekjes van Nederland, West-Duitsland, Berlijn en Zwitserland. Ook gespecialiseerd. Rolzegels van alle landen.

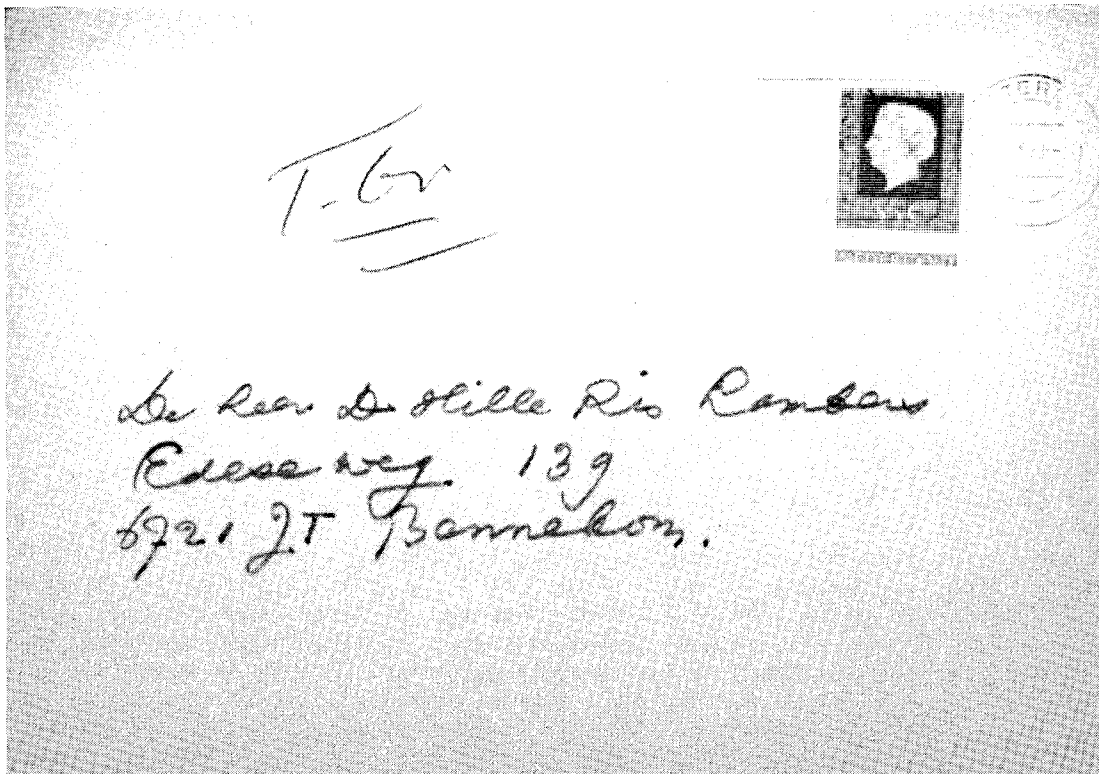
W. de Rooy, Hollandsingel 35, Waalwijk

Boekjes van alle landen (behalve bovenstaande).

PARAGUAY NAGEKOMEN NIEUWTJE

Een fors uit de kluiten gewassen postzegelboekje (17½-9½ cm) ter gelegenheid van het kroningsjubileum verscheen dit najaar. Er zit een strip van 7 zegels in (3,4,5,6,7,8, en 20 Gs). Wat bedenkelijk is het feit dat er slechts 5000 van zijn uitgegeven.

Versneden automaatzegel op brief

Een van onze leden stuurde me deze maand een brief gefrankeerd met een zeer fraai versneden automaatzegel van 55 cent, het korrekte bedrag. Het postkantoor van afzending stempelde het zegel af, maar het postkantoor te Ede hechtte een rose kaart aan en vroeg 65 cent port. Dat werd dus een dubbel interessant stuk. Afzender en ontvanger hadden beiden de brief met inhoud gewogen: er was niet ondergefrankeerd, wat ook aan het portobedrag was te zien. Bij onderfranking zou een blauwe kaart zijn gebruikt, en eveneens 65 cent strafport zijn gevraagd, namelijk 110 - 55 + 10 cent. Het geheel werd toen naar het postkantoor Ede gebracht met een verzoek om uitleg. Die 65 cent (55 + 10) betekende: niet gefrankeerd met een geldig frankeerzegel. Degene die me te woord stond vermoedde eerst, dat er bij verzending uit de stad van herkomst geen postzegel op de brief had gezeten, waarna de aandacht werd gevestigd op het zeer fraaie machinestempel op het zegel en de datum aangebracht op de rose kaart. Tenslotte werd gekonkludeerd dat de belastende ambtenaar het versneden zegel als niet geldig had beschouwd. Wie had nu gelijk? In 1950 en de jaren daarna waren versneden 2 cent en 10 cent zegels uit automaten normaal: iedere automaat produceerde ze na korte tijd en strafport werd daarvoor niet geheven. Een perscommuniqué in die tijd gaf als oorzaak op: ondeugdelijk papier.

Het is noch het Hoofdbestuur PTT, noch mij gelukt een dienstorder op te sporen waarin dergelijke samenhangende postzegelfragmenten ter lengte van een normaal zegel geldig werden verklaard. De postale voorschriften stellen dat geen beschadigde zegels mogen worden verkocht. Den Haag was van oordeel dat de ambtenaar terecht met porto had belast, maar ook hiervoor schijnt geen concreet voorschrift te bestaan. Opvallend was dat zowel ik, als later de directeur van het plaatselijk postkantoor werden ondervraagd waar die niet goed werkende automaat stond. Ik heb geweigerd dit te vertellen en geantwoord dat dat defekte apparaat een goudmijn voor PTT betekende. Maar na dit onderzoek, dat me nog een hoeveelheid zeer waardevolle informatie verschafte over andere postzegels, heb ik met groot genoegen mijn strafporto betaald, op een zelfgemaakte kaart. Want de stukken mocht ik behouden. Normaliter worden ze afgestempeld door het kantoor van heffing en daarna naar Den Haag gestuurd, waar de zegels worden geveild.

oktober 1978

D. Hille Ris Lambers

Rasterverschillen bij genummerde rolzegels en zegels in automaatboekjes

Dat er bij onze rasterdiepdrukzegels verschillen in rasters kunnen voorkomen was al in 1948 bekend, maar voor zover ik weet werd er nimmer over gepubliceerd. Pas een jaar geleden werd ontdekt wanneer wijziging van een raster in 1940 nodig werd en een verhaal daarover verschijnt binnenkort in het Nederlands Maandblad voor Philatelie.

Ook bij de genummerde rolzegels en in de automaatboekjes komen verschillen in rasters voor, wat een artikelje in dit Bulletin rechtvaardigt.

Sinds enige jaren wordt gebruik gemaakt van het raster om de drukrichting van zegels te herkennen. Men bekijkt aan welke kant van een zegel op de beeldrand de meest duidelijke rastertandjes te zien zijn waarbij die aan de tegenoverliggende kant minder duidelijk moeten zijn.

Rasters worden normaliter beschreven naar het aantal rasterlijntjes of -puntjes per strekkende centimeter. Een raster 50 betekent dus dat er 50 rasterlijntjes of rasterpuntjes per cm zijn, op het produkt van de drukker.

Herkenning en meting van rasters is voor een specialiserende verzamelaar noodzakelijk. De Konijnenburgzegels, gedrukt in 1940, werden gedrukt met een raster 90. In het rasterplaatje kwam een barst. Er werden nog cilinders mee gemaakt op de afdrucken waarvan de barst fraai te zien is, maar daarna werd het plaatje afgedankt en men nam een nieuw raster, nu 80, in gebruik. Met behulp van deze kennis kan men zeer eenvoudig nagaan of een Konijnenburgzegel in 1940 of na de tweede wereldoorlog werd gedrukt. Stempels helpen daarbij niet altijd omdat niet afgewerkte vellen zegels uit 1940 na de oorlog werden geperforeerd en alsnog in omloop werden gebracht.

Nu dus iets over het meten van rasters. Het kan worden gedaan met een microscoop met meetapparatuur en die is voor uiterst nauwkeurige metingen nog steeds nodig. Weet men echter welke rasters voorkomen dan kan men met de schaalverdeling op de bondstandingmeter en een 5-10x vergroterende loep zonder moeite een raster meten, als volgt. De direkte meting lukt bij de Konijnenburgzegels zonder moeite. Leg de meetschaal op de bondstandingmeter langs een wit rasterlijntje over de wang van Koningin Wilhelmina en wel zo dat de 0-streep op de meter precies tegenover een dwars rasterlijntje staat. Tel nu gekleurde rasterpunten tot u bij de 1 mm streep bent. Hebt u tot 9 geteld op dat moment, dan was het een zegel uit 1940, en als u maar tot 8 kwam was het zegel in de jaren na de oorlog gedrukt, in raster 80. Die direkte methode lukt bij de Juliana en profil, de Crouwelzegels, de Van Krimpenzegels en de Deltazegels vaak niet, omdat de rasterpunten vervloeid zijn. In dat geval werkt de indirecte methode, weer met deze tandingmeter en een loep. Leg de tandingmeter op het zegelbeeld en schuif hem zover op dat de zaagtandjes van het raster er boven uit steken. Deze procedure heeft als eigenaardigheid dat de rasterpuntjes aan de beeldrand plotseling erg duidelijk worden. Schuif de tandingmeter zo, dat de streep van $2\frac{1}{2}$ mm precies tegenover de inham tussen twee zaagtandjes valt en tel terug tot u bij de 0-streep komt. U hebt dan of 11, of 14, of 18, of 22 tandjes geteld en daarmee vastgesteld dat uw zegel of in raster 60, of in raster 80, of in raster 100, of in raster 125 is gedrukt. De verklaring is, dat hier te lande steeds het raster onder een hoek van 45° is gebruikt, wat niet algemeen bekend schijnt te zijn. Langs de beeldrand tel je in feite langs de schuine zijde van een rechthoekige, gelijkbenige driehoek. De schuine zijde is wortel 2 maal zo lang als een rechthoekzijde. Wortel twee is 1.4 of 1.41. Vermenigvuldigt u het aantal tandjes met 4 om tot een centimeter te komen, dan moet u daarna nog met 1.4 vermenigvuldigen om de rastermaat te vinden. Voor praktisch gebruik is deze indirecte methode volstrekt afdoende.

Nu de resultaten. Voor welke zegels worden de 4 genoemde rasters gebruikt? Ik mat mijn eenvoudige verzameling door en dacht dat ik het wist.

Raster 60. Dat kwam in mijn verzameling rolzegels, postfris, niet voor, maar de heren Bakhuizen van den Brink en Tielman die hoorden wat ik deed, kwamen me te hulp met rolzegels. Raster 60 werd alleen gebruikt voor één of meer oplagen van 623 Rd, 25k1D-B2 en 623 Rf, 25k1F-B2. De meeste oplagen van beide varianten zijn evenwel in raster 80 gedrukt. Het raster is soms gemakkelijk direkt te meten maar vooral bij de zegels op gewoon papier is men op de beeldrand aangewezen.

Raster 80. Werd gebruikt voor alle Van Krimpen varianten, alle Delta varianten en alle varianten van alle Juliana en profil zegels met uitzondering van 619 Rf, 15k1F-B2, die ik alleen met een ander raster ken.

Raster 100. Gebruikt voor een oplage van 619 Rc, 15k1D-B2, die daarnaast meestal raster 80 vertoont, bij de enige oplage van 619 Rf, 15k1F-B2. Ook bij 628 Re, 45k2F-B2, vindt men zowel raster 100 als raster 80. Raster 100 en ook 80 is vaak niet direkt te meten, maar wel indirekt. Bij de Crouwelzegels zijn de eerste oplagen rolzegels met rugnummers in cijfertype 1 allemaal in raster 100 gedrukt, behalve de 5 cent die met deze rugnummers ook in een ander raster verscheen. Latere oplagen met rugnummers in cijfertype 2 van de 10, 25, 40 en 45 cent zijn nog in raster 100 verschenen.

Raster 125. Bij rolzegels tot nu toe alleen van de 5 cent bekend. De laatste oplage met rugnummers in type 1 is in raster 125 verschenen, evenals twee oplagen met rugnummers in type 2. Verschillen in de plaatvoegen wijzen erop dat voor deze drie raster 125 oplagen niet dezelfde cilinders zijn gebruikt.

Dit raster is moeilijk te meten, ook met een microscoop. Met de tandingmeter lukt het vaak wel, maar je vertelt je gemakkelijk.

Bij de boekjes ligt het veel gemakkelijker. De Van Krimpen-, Juliana en profil-, en Deltazegels zijn allemaal in raster 80 gedrukt. Het gedonder begint pas bij de Crouwelzegels, en dat gegeven dank ik aan de heer Bakhuizen van den Brink die me op de Speciale Katalogus Combinaties uit Automaatboekjes, 78/79, Nederland door Koos Janssen attent maakte. Die onderscheidt namelijk voor het eerst rasters, en wel bij de Crouwelzegels van 5 en van 40 cent uit de boekjes 22 en 23. Voor beide geeft hij op raster 50 en raster 70. Ook na korrespondentie is me niet duidelijk hoe hij aan deze maten kwam, maar verschillen zijn er, precies zoals hij aangaf. De boekjes 22a en 23a bevatten Crouwelzegels die alle in raster 100 zijn gedrukt. Bij de boekjes 22b en 22c is het raster van de 5 cent 125 geworden, maar bij boekje 23b is het nog raster 100 voor de 5 cent, maar de 40 cent is in raster 125 gedrukt. We wisten door de heer Tielman al, dat er nieuwe cilinders voor de 5 cent en de 40 cent waren gebruikt bij b-boekjes.

De materie lijkt wat moeilijk, maar als u met een fosforescerende zegel Juliana en profil begint blijkt vooral de indirekte methode bepaald eenvoudig te zijn. Bij de boekjes bestaat de mogelijkheid dat een herdruk van een a, b of c-boekje plotseling een ander raster heeft en dit kan ook bij de Crouwel rolzegels worden verwacht.

Een ondergeschikt punt, waarover ik graag opheldering wil hebben, is of de rollen met raster 125 met rugnummers in type 1 gesloten waren met een rode of met een witte plakker. Een beginstrook van 6 of 10 zegels van deze 5 cent variant zal bijzonder op prijs worden gesteld, met de plakker er nog aan. Porto en verdere onkosten worden graag vergoed.

Tenslotte nog een aardigheidje van de drukker. Bij de plaatvoeg van een rol 25 cent Crouwel met rugnummer 2 is op een mm afstand van een zegelbeeld een fijn lijntje bestaande uit 10 haarscherpe rasterpunten afgedrukt. Na 9 punten hiervan kom je precies op $1\frac{1}{4}$ mm uit: raster 100!

Bennekom, oktober 1978

D. Hille Ris Lambers

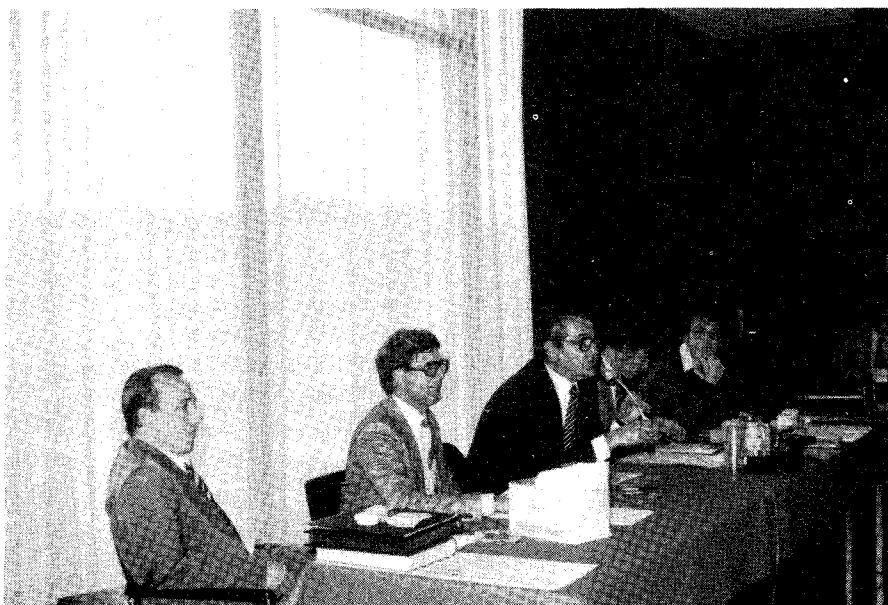

nog wat beelden van onze jubileumdag

Weet U al . . . . .

- ...dat de nieuwe editie van de bekende rolzegelcatalogus half januari 1979 van de persen gaat rollen?
- ...dat nu al is aangekondigd dat deze derde editie van de heren Portheine, Schlosser en Tielman nogal wat wijzigingen zal gaan bevatten.
- ...dat ons bulletin nu nog meer op 'professionele' leest geschoeid kan worden nu onze beide publicerende bestuursleden W. de Rooy en J. Hali als lid zijn aanvaard van de Association Internationale des Journalistes Philatéliques (AIJP).
- ...dat er in Denemarken een dubbeldruk is ontdekt van de 50 øre zegel in het automaatboekje van 1977. Bij 5% van alle boekjes zou deze plaat gebruikt zijn, totdat men de fout in het voorjaar van 1978 ontdekte.
- ...dat er inmiddels in Denemarken, in dezelfde uitvoering als Bikupen, een zestal nieuwe privé-uitgaven verschenen, die men voor DM 2.- per stuk bij postzegelhandel Fredericia kan bestellen. Dus niet meer voor de postprijs zoals het eerste boekje (zie mei-bulletin blz A.204).
- ...dat er in België in mei twee partikulier vervaardigde kaftjes verschenen met een blokje Europa-zegels in een genummerde oplage van 5000 stuks.
- ...dat het al opviel dat er in Gelderland (Ede en omstreken) veel verwoede boekjesverzamelaars wonen.
- ...dat er op 30 oktober in het Doorwerthse winkelcentrum De Weerd een postzegelautomaat is ontvreemd. De dader verwijderde de automaat met een ijzerzaag van de staander. De totale waarde van de automaat met inhoud bedroeg 2400 gulden.
- ...dat er ter gelegenheid van het 45-jarig bestaan van de afdeling Boskoop van de Nederlandsche Vereeniging van Postzegelverzamelaars en ter viering van de Dag van de Postzegel 1978 in Boskoop de tentoonstelling Boskofila II werd gehouden.
- ...dat ons lid dhr Schipper uit Noordwijk aan deze tentoonstelling deelnam en met zijn inzending 'Automaatboekjes Nederland' zilver scoorde.
- ...dat er in de ereklasse werd deelgenomen door ons lid Mevr. Vrijaldenhoven met haar inzending 'Bookletpanes en booklets van Groot-Brittannië'.
- ...dat er enige jaren geleden eens een advertentie van postzegelhandel Brouwers in het Maandblad stond met als inleidend tekstje 'Interview met een automaatboekje'. Een geestig stukje, dat moet gezegd worden.
- ...dat dit stukje integraal dit jaar september verscheen in het maandelijkse tijdschrift van 'De Postiljon' te Ternat (België). Zonder bronvermelding, da's niet zo mooi.
- ...dat het Belgische Maandblad 'De Postzegel' dit op zijn beurt hier weer uit heeft overgenomen, met verwijzing naar De Postiljon.

*uw bestuur achter de groene
tafel*

van links naar rechts

*P. Portheine, P. Houdewind,
A. den Boer, J. Hali en
W. de Rooy*

Nieuws van rolzegels

NUMERATOR VAN SLAG

Ons lid de heer J. Chr. Coenradie vond een interessante afwijking in de nummering van de 60 cent Juliana Regina. De nummering gaat nu niet zoals normaal met 5 aflopend, bijvoorbeeld 475 - 470 - 465 - 460 - enz., maar 475 - 460 - 465 - 450 - 455 - 440 - enz.

Zie de afbeelding rechts op dit blad.

Deze afwijking is niet gemakkelijk verklaarbaar. Hoe het nummeren precies in zijn werk gaat, kan men lezen in een apart hoofdstukje in de Speciale Katalogus Rolzegels Nederland (waarvan overigens in januari de derde editie gaat verschijnen). Waarschijnlijk is een nummerelement van een nummerblok onjuist ingesteld geweest of is er een hapering opgetreden die niet meteen ontdekt werd. Vermoedelijk is deze afwijkende nummering maar op een zegelbaan terechtgekomen, maar ook dan nog kunnen er wel meerdere rollen mee bedrukt zijn. Het is immers een continu proces.

CIJFERTYPE 2

Inmiddels zijn alle Crowel-cijferzegels nu uitgegeven in het nieuwe cijfertype 2 voor rollen van 1000.

NIEUWE DUITSE ROLZEGELS

In verband met de tariefsverhoging van 1-1-1979 in West-Duitsland en Berlijn, verschijnen de volgende nieuwe rolzegels in de serie Burgen und Schlösser.

20 Pf	Schloss Pfaueninsel.	210 Pf	Schwanenburg in Kleve
25 Pf	Burg Gemen	230 Pf	Burg Lichtenberg
90 Pf	Burg Vischering		

Bovengenoemde waarden verschijnen in West-Duitsland en Berlijn. Alleen de 20 Pf-rolzegel van Berlijn is reeds in 1977 uitgekomen.

Op 16 november 1978 verscheen de 230 Pf rolzegel in rollen van 300 stuks. De overige waarden verschijnen in januari en februari 1979.

OOSTENRIJK

Op 7 december verschijnt eindelijk de reeds aangekondigde rolzegel 3 schilling Bischofsmütze/Salzburg.

ZWEDEN

Op 14 november verschenen er maar liefst 4 rolzegels. Twee waarden in de serie Speelgoed uit het verleden: 90 öre meccano watermolen en 130 öre teddybeer.

Ook verschenen twee waarden ter herdenking van de Nobelprijswinnaars uit 1918: de 1.30 kr met Fritz Haber en de 1.70 kr met Max Planck.

Nog iets over het afweken van gebruikte rolzegels

Ons lid Mevrouw Vd Weerdt heeft uitstekende ervaringen met de volgende methode. In een plat bakje doet men een eetlepel alcohol 90° en drie eetlepels water. De postzegels worden met het papier onder in het bakje gelegd tot het papier doordrenkt is. Bij de een duurt dat wat langer als bij de ander. Daarna worden ze, weer met het papier aan de onderzijde, op een dubbelgevouwen theedoek gelegd. Na enige minuten kunnen de eerste meestal al voorzichtig losgehaald worden. Erg dik papier en ander moeilijk loslatend papier kan men met het pincet nog eens extra bevochtigen. Regina-zegels laten meestal vlug los, dus men dient ze niet te lang te laten liggen. Na enige ervaring kan men veelal goed beoordelen welke wat moeilijk los willen laten. Mevr. Vd. Weerdt is erg tevreden over deze wijze van afweken. Slechts één op de 25 zegels wil mislukken, verder heeft zij als resultaat steeds mooi duidelijke cijfers.

dR

475

460

465

460

Afgifterichting —↑

Automaatzegels

Inleiding

Het verzamelen van automaatzegels gebeurt slechts door enkele verzamelaars. Het is een zo onbekend gebied dat eigenlijk geen enkele verzamelaar, laat staan de handel je begrijpt als je vraagt om automaatzegels. In het meest gunstige geval wordt het verband gelegd met boekjeszegels, want ook deze kunnen immers via een postzegelautomaat worden verkregen.

Kortom automaatzegels is een vergeten verzamelgebied dat toch interessant is. De aspecten die dit gebied zo aantrekkelijk maken zijn:

- de zegels zijn goedkoop. Omdat ze nauwelijks te koop zijn moet je ze namelijk zelf zoeken.
  - automaatzegels zijn met uitzondering van enkele zegels gestempeld in redelijke aantallen te vinden
  - het aantal varianten is zodanig groot dat een leuke verzameling kan worden opgezet.
  - het verzamelgebied is (was) onontgonnen terrein, waarvan nog lang niet alle vragen zijn opgelost.
- In dit artikel zal voornamelijk worden ingegaan op de automaat(zegels) na 1936.

Wat is een automaatzegel

Een automaatzegel is een postzegel die aan het publiek verkocht werd en wordt via een automaat (dus niet zegelafgifteapparaat). De automaat snijdt de zegelrol in delen.

Een automaatzegel heeft dan ook het kenmerk dat de tanden, aan minstens een korte zijde, zijn afgesneden.

Dit kenmerk en nog andere maakt het mogelijk automaatzegels te onderscheiden van normale vel- of rolzegels.

Postzegels die afkomstig zijn uit de boekjes worden niet tot "de automaatzegels" gerekend. Eigenlijk is dit vreemd, daar ook deze zegels via automaten beschikbaar worden gesteld.

Geschiedenis van de automaten

De eerste automaten zijn omstreeks 1908 in ons land geïntroduceerd. Dit liep parallel met de plaatsing in Duitsland waar in 1908 eveneens de eerste automaat werd geïnstalleerd.

Van 1908 tot 1936 zijn vier typen automaten in Nederland gebruikt namelijk van het fabrikaat:

- Eggink (1908) zie foto
- Abel (1910)
- S.I.S. (1928)
- Turbon (1929)

De automaten waren opgesteld in:

- Amsterdam
- Rotterdam
- Den Haag
- Leiden
- Katwijk
- Scheveningen
- Zandvoort

Uit bovenstaande blijkt dat het aantal opgestelde automaten tot 1936 zeer beperkt was.

1936 was een belangrijke mijlpaal voor de automaten doordat een geheel nieuw type automaat werd geïntroduceerd. Dit type automaat, dat een weldoordachte constructie moet zijn geweest, heeft zijn diensten bewezen tot 1972. Een

ieder zal zich deze automaat nog herinneren. Het was namelijk de blauwe automaat (zie foto vlg.pag.) en hieruit zullen we allemaal wel eens een zegel hebben 'gedraaid'. Er moest voor een zegel flink gezwengeld worden hetgeen werd beloond met een zegel en de bel die overging om aan te geven dat de zegel er moest zijn.

Automaat fabrikaat Eggink (1908)

In 1962 werd het huidige type, de gele automaat, uitgeprobeerd. Dit gebeurde tegelijk en op dezelfde plaats met de boekjes, namelijk in Rotterdam.

Deze proefneming resulteerde in twee type automaten, namelijk de geheel elektrische en een mechanische waarbij nog steeds gezwengeld moet worden. De allerlaatste aanpassing van deze automaat is slechts gelegen in het feit dat de automaat op sommige plaatsen is voorzien van de nieuwe rode PTT-Post kleur.

Toegepaste postzegels

De zegels welke in een automaat werden gebruikt moetsne noodzakelijk aan een rol zitten. Van 1908 tot 1936 werden deze rollen vervaardigd uit velzegels. De vellen werden eerst aan elkaar 'geplakt' en vervolgens als rollen gescheiden. Deze zegels hebben dan ook om de 20 zegels een 'las'. Van 1925 tot 1936 trachtte men de zegels in de lengterichting sterker te maken door het uitnemen van enkele perforatiepennen. Hierdoor ontstonden de bekende roltandingzegels. Deze zegels zijn gebruikt voor automaten alsook in de postzegelplakmachines (POKO). Daarnaast werden zij ook beschikbaar gesteld aan verzamelaars via de filatelistenloketten. Een roltandingzegel behoeft dus nog niet automatisch een automaatzegel te zijn!

In 1936 werden de postzegels voor het eerst op een roterende pers gedrukt (Albert Frankenthaler). Hiermee was het mogelijk een in principe oneindige papierbaan te bedrukken. Door later de papierbaan te scheiden ontstonden de rollen.

De Albert Frankenthaler is gebruikt tot 1955. Daarna werden alle rollen vervaardigd op de toen in gebruik gestelde Reginapers en na 1963 incidenteel op de Chambonpers.

Genummerde automaatzegels

Tot 1965 werden de rollen uitsluitend gebruikt voor de automaten. In 1965 werd echter het zegelsafgifteapparaat geïntroduceerd. Om het kasopmaken voor de lokettisten te vergemakkelijken waren deze zegels aan de achterzijde voorzien van een (rug)nummer. Het was logisch dat men deze rollen ook gebruikte voor de automaten zodat men vanaf 1965 ook een genummerde zegel uit de automaat kan 'trekken'. De logische ontwikkeling van de rolzegel om de lange zijde niet meer te voorzien van tandingen heeft voor de automaatzegel tot gevolg gehad dat nu dus zegels verkregen kunnen worden die aan alle zijden gesneden zijn (40 en 45ct Crouwel).

Technische mogelijkheden van de toegepaste automaten

De in 1936 geïntroduceerde blauwe automaat van het fabrikaat Verblifa was de eerste automaat waarbij het ingeworpen geld werd gecontroleerd. Helaas kunnen Nederlanders het namelijk niet laten te trachten de overgebleven geldstukken van buitenlandse reizen alsnog rendabel te maken om postzegels te 'trekken'.

In dit verband kan als illustratie voor ons gedrag het volgende dienen. De huidige in Zweden opgestelde automaten zijn ingesteld op een munt die ongeveer gelijk is aan onze nederlandse cent. Daar waar onze banken advertenties moeten plaatsen om losse centen te krijgen, worden deze in grote getalen aangetroffen in de zweedse automaten. Zeer opmerkelijk is daarbij dat vrijwel alleen nederlands geld wordt aangetroffen.

De blauwe automaat kon zo worden ingesteld dat deze maximaal drie postzegels leverde (strip van 3). Op een strip van drie zegels is automaat echter alleen als proef ingesteld geweest. (Proefneming in Den Haag met de 4 ct van Krimpen). De automaat was een enkele automaat. Dit houdt in dat de automaat slechts kon worden ingesteld op één type zegel en één soort inworp.

Het geldmagazijn van de blauwe automaat kon maximaal twee verschillende muntsoorten verwerken; van de ene muntsoort kon één en van de andere twee geldstukken verwerkt worden. Daar echter het geldmagazijn dubbel was uitgevoerd kon men 'twee keer' zoveel inwerpen en dan ook met één maal extra draaien een tweede afgifte bewerkstelligen.

Dat de automaat een dergelijke constructie had bewijst zijn staat van dienst, namelijk van 1936 tot 1972 d.z.w. 36 jaar! Een beperking van de blauwe automaat was gelegen in het feit dat omstelling van de automaat op een andere inworp veel tijd vergde. De grootste beperking was echter het onderhoud van de automaat. Vandaar dat in 1962 werd geëxperimenteerd met een nieuwe automaat. De proefneming gebeurde in Rotterdam tegelijk met de automaat die geleid heeft tot de huidige boekjesautomaat.

De huidige (gele) automaat kan twee verschillende muntsoorten verwerken waarbij van iedere muntsoort er vier eenheden ingeworpen kunnen worden. Het aantal zegels dat in één keer afgegeven kan worden is vijf stuks. De gele automaten kennen twee uitvoeringen, nl. een volledig elektrische uitv. en een mechanische met zwengel

De bekende blauwe automaat gebruikt van 1936 tot 1972

De zwengelautomaten kunnen weliswaar na een inworp vijf zegels leveren maar deze kunnen alleen afgeleverd worden als drie-plus tweestrip, waarbij dan één keer extra gezwengeld moet worden. De gele automaten waren daarbij 'dubbel' uitgevoerd zodat twee soorten zegels, met hun bijbehorende inworp, verkregen kunnen worden.

Automaatvullingen

Zoals zal blijken heeft de PTT er naar gestreefd zegels beschikbaar te stellen voor drukwerk, briefkaarten en brieven (enkele en dubbele frankering) en dit zowel voor binnen- als buitenland. Hierbij diende de zegelafgifte bij iedere portwijziging opnieuw gewijzigd te worden. Per periode zal hierna een overzicht gegeven worden van alle verstrekte zegels na 1936.

1936 tot 1942

Begin 1936 verscheen de eerste zegel. Het was de grijze $1\frac{1}{2}$ ct. duif (no.172). Dit zegel werd net als alle andere zegels in deze periode geleverd als een tweestrip. Ook de 3 ct. duif is als tweestrip geleverd. Niet bekend is echter welke automaat dit zegel afgeleverd heeft. In hetzelfde jaar volgde nog de 6 ct. Veth (no.178) die bij de portverhoging werd vervangen door de 5 ct. Veth (no.177). Net voor de Tweede Wereldoorlog werd de 5 ct. Veth vervangen door de 5 ct. Konijnenberg met de beeltenis van Kon.Wilhelmina.

Op last van de bezetter dienden de zegels vervangen te worden. Dit gebeurde in oktober-november 1940. De toen beschikbare zegels waren de $7\frac{1}{2}+2\frac{1}{2}$ ct. traliezegels. Deze werden midden 1941 weer vervangen door de $7\frac{1}{2}+2\frac{1}{2}$ ct. Duif. De combinatiezegels werden normaal geleverd als $2\frac{1}{2}+7\frac{1}{2}$. Door een verkeerde instelling echter, of 'verschuiven van de zegels, was een combinatie van $7\frac{1}{2}+2\frac{1}{2}$ ook mogelijk. Volledigheidshalve moet worden opgemerkt dat de vele combinaties in de 'Nederland verzamelingen' van de $2\frac{1}{2}+7\frac{1}{2}$ en omgekeerd meestal geen automaatzegels zijn. De zegels konden namelijk ook aan het postkantoor verkregen worden, waarbij de zegels van de rol werden gescheurd.

In tabel nr. 1 blijkt het verband tussen de toenmalige tarieven en de beschikbare automaatzegels. Ook de $12\frac{1}{2}$ ct. Veth (no.185) is aan de rol vervaardigd. Of dit aan de rol vervaardigd zegel ook in de automaat beschikbaar is geweest is helaas niet bekend. Wel is bekend dat één automaat was ingesteld op de $12\frac{1}{2}$ ct. (strip van twee). De automaat was opgesteld bij een particuliere instelling in Den Haag. Vermoedelijk zijn echter in deze automaat alleen rollen gebruikt die nog geplakt waren.

In 1942 werden door de bezetter zinken munten ingevoerd. Uit protest hiertegen heeft de PTT toen meegedeeld dat de toenmalige blauwe automaat hierop niet ontworpen was.

Een en ander had tot gevolg dat alle automaten werden opgeslagen. In 1946 werd het plan opgevat de automaten weer op te stellen. Na een grondige opknapbeurt werden in 1948 de automaten weer in gebruik gesteld.

1948 tot 1964

In maart 1948 werd de blauwe 2 ct van Krimpen (no.461) beschikbaar gesteld. Dit zegel zou even hardnekkig blijken als de automaat, want tot 1971 is dit zegel verkrijgbaar geweest. Weliswaar had het zegel toen geen direkte frankeerwaarde meer maar als bijfrankering deed hij nog dienst. In oktober 1949 kwam ook de 10 ct. 'en face' (no.520) beschikbaar welke eind 1953 zou worden vervangen door de 10 ct. 'en profiel' (no. 617).

1964 tot heden

In deze periode hadden we de luxe van de blauwe- en de gele automaat. De gele automaten werden daarbij aanvankelijk nog vaak opgesteld in een dubbele en een drievoudige uitvoering, d.w.z. dat op één plaats twee of drie automaten waren opgesteld.

De blauwe automaat zou tot 1972 in gebruik blijven. De laatste automaat van dit type was opgesteld in Den Haag. Naast deze automaten werd bij de introductie ook een wisselautomaat opgesteld (zie tekening automaat opstelling). In 1969 wordt de drievoudige teruggebracht tot een dubbele.

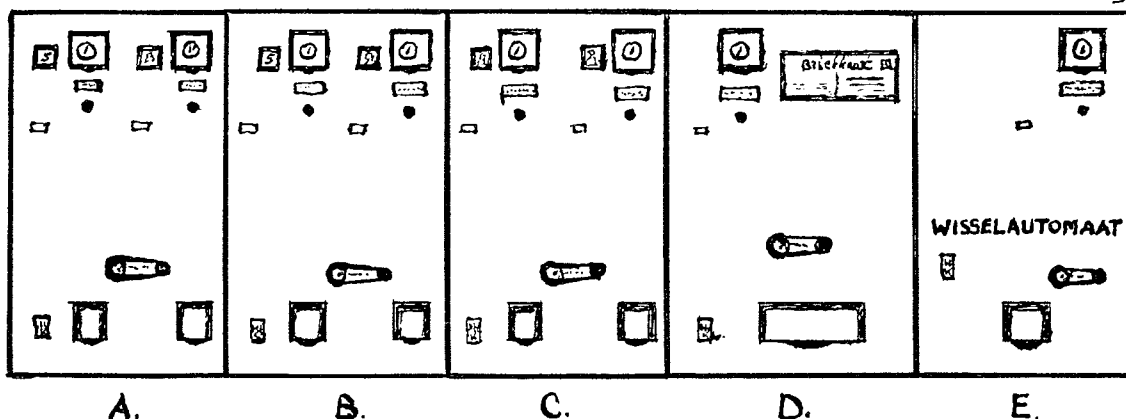
In 1972 volgde de volgende gebruiksbeperking namelijk opstelling van slechts één automaat. Uit bijgaande tabel blijkt welke zegels in de periode 1964 tot heden beschikbaar zij geweest en hun uitgiftevorm. In dit overzicht zijn slechts de meest gangbare automaat instellingen genoemd die tot het 'landelijke' gemiddelde gerekend moeten worden. Naast deze normale instellingen zijn uit bijna iedere periode automaten bekend die op een andere waarde waren ingesteld. Van de afwijkingen op dit 'landelijke gemiddelde' is echter nog te weinig bekend. Gezien de technische mogelijkheden van de gele automaat, kan iedere vijfstrip ook voorkomen als drie-plus tweestrip. Bekend is ook dat de 15 ct.-strippen, normaal als driestrip, regelmatig als twee-plus éénstrip geleverd werden. Dit moet echter een foutieve instelling van de automaat zijn geweest daar een driestrip wel tot de mogelijkheden behoorde.

Onze nieuwe postzegelautomaten.

Ter vervanging van de „blauwe“ automaten zijn begin 1964 nieuwe postzegelautomaten (gele kleur) in gebruik genomen, geleverd door de fa. H. H. Klüssendorf te Berlijn. Deze automaten zijn opgesteld als volgt: 3 dubbele automaten 30 x 50 cm en 1 enkele automaat 35 x 50 cm, alsmede 1 wisselgeldautomaat 30 x 50 cm, die bij inworp van een gulden: twee kwartjes en vijf dubbeltjes teruggeeft (automaat E).

Automaat A: bij inworp van een dubbeltje = 2 zegels van 5 cent (strip van 2) of:
bij inworp van een dubbeltje en twee centen = 1 zegel van 12 cent.

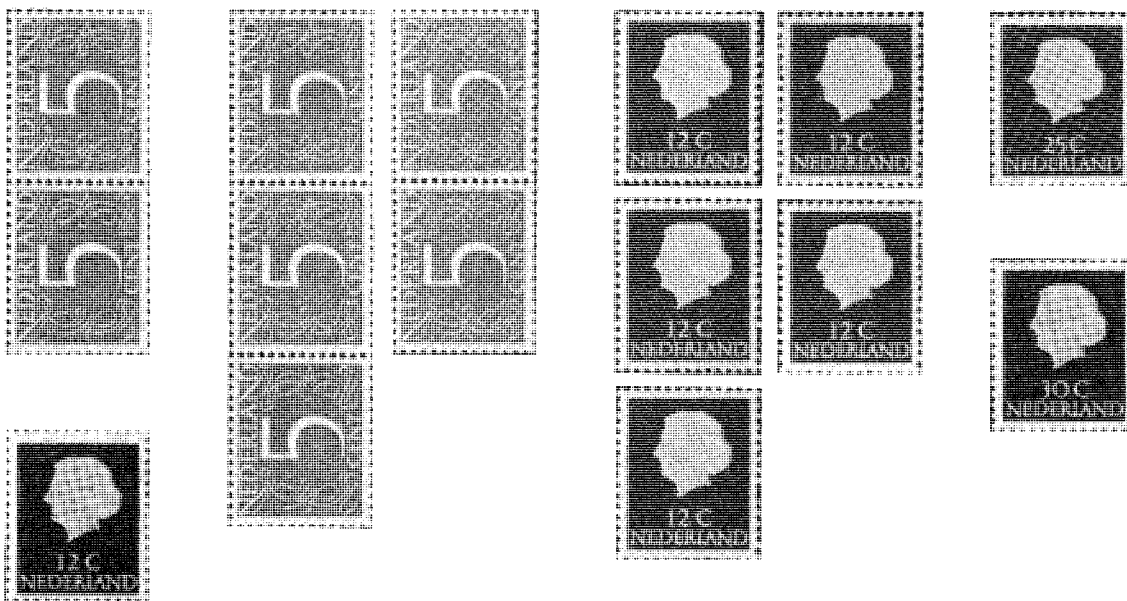
Automaat B: bij inworp van een kwartje = 5 zegels van 5 cent (strip van 2 en strip van 3) of:
bij inworp van twee kwartjes en een dubbeltje = 5 zegels van 12 cent (strip van 2 en strip van 3).

Automaat C: bij inworp van een kwartje = 1 zegel van 25 cent of
bij inworp van drie dubbeltjes = 1 zegel van 30 cent.

Automaat D: bij inworp van vier dubbeltjes = 5 briefkaarten van 8 cent.

De automaten zijn nauwkeurig afgesteld; haperingen komen bijna niet voor.

Aantekeningen uit het album van een (onbekende) postzegelverzamelaar

Budel-automaat

In 1964 werd in Budel ten behoeve van de aldaar gelegen Duitse troepen speciaal twee automaten opgesteld. Deze automaten leverden bij een inworp van:

3 dubbeltjes	: 5 x 6 ct. landschap (793)
2 dubbeltjes	: 1 x 20 ct. juliana en profiel (621)
3 dubbeltjes	: 1 x 30 ct. " (624)
2 kwartjes + 1 dubbeltje	: 2 x 30 ct. " (624)

De 30 ct.-zegels waren daarbij afkomstig van 'echte' aan de rol gedrukte postzegels. De 6 en de 20 ct. waren echter velzegels die op de ouderwetse manier tot rollen waren geplakt.

Kenmerken van de automaatzegels

Automaatzegels kunnen op de eerste plaats herkend worden aan het uiterlijk. Het voornaamste aspect is de korte zijde van de zegel. Is de zegel als één of stweestrip in de automaat beschikbaar geweest dan zal minstens een korte zijde aangesneden moeten zijn. De uiterste zegels van de drie- en vijfstrip zullen dit kenmerk eveneens vertonen. De middelste zegel(s) uiteraard niet.

De lange zijde van de zegel geeft echter ook informatie. Uit mijn verzameling is namelijk gebleken dat de volgende algemene kenmerken ook aanwezig zijn:

-1½ en 3 ct. Lebeau (duif); 5 en 6 ct. Veth

De zegels zijn voor 80% aan de beide lange zijden gesneden -zoals bij de guldenwaarden van de Regina-. Circa 20% heeft een lange zijde gesneden en de andere lange zijde 'gekloofd'. Het resultaat van het kloven is dat wel de vezels aanwezig zijn maar beslist minder dan bij gescheurde zegels. Incidenteel komen ook nog zegels voor die aan beide lange zijden gekloofd zijn

-5 ct. Konijnenburg en 7½+2½ ct. tralie en Lebeau

Voor 80% van de zegels zijn de lange zijden gekloofd. Voor 20% is één zijde gekloofd en de andere zijden gesneden. Incidenteel zijn beide lange zijden gesneden.

-zegels tussen 1948 en 1965

Dit betreft dus de zegels van de ongenummerde rollen van de 10 ct. 'en face', de 2,4,5,7 en 8 ct. van Krimpen en de 10,12,15,18,20,25,30 en 40 ct. 'en profiel'. Deze zegels zijn bijna allemaal aan beide lange zijde gesneden. Incidenteel is slechts één lange zijde gesneden.

Na 1965 vertonen bijna alle rollen een gescheurd uiterlijk, zodat de lange zijde van de zegel geen informatie meer verschaft.

Een uitzondering hierop vormen nog de eerste oplagen van de 20 ct. 'en profiel', die nog aan één zijde gesneden en aan één zijde gekloofd is. Een andere uitzondering is nog een groot gedeelte van de laatste oplage van de 45 ct. 'regina' die aan beide zijden gesneden was.

Een ander uiterlijk kenmerk zijn de gaatjes die ontstaan indien bij het voortbewegen van de rol de pennen niet op de perforatie ingrijpen. Deze gaatjes mogen echter niet verward worden met de gaatjes die ontstaan door het zegelafgifteapparaat.

Naast bovengenoemde met het blote oog zichtbare kenmerken kan ook nog op een 'verfijnde' techniek terug worden gevallen omdat aan rolzegels ook nog de eis kan worden gesteld dat de drukrichting moet kloppen. Voor zegels met een staand zegelbeeld moet de drukrichting normaal of kopstaand zijn. Voor zegels met een liggend zegelbeeld moet dat dan links of rechts zijn. Dit geldt voor alle oplagen van alle rolzegels. Bij het herkennen van automaatzegels aan de hand van gesneden uiterlijk moet men echter bedacht zijn op zegels die dat uiterlijk ook enigszins hebben maar toch geen automaatzegels zijn.

De zegels waarmee verwarring kan ontstaan zijn:

-zegels uit postzegelboekjes (niet automaatboekjes)

-zegels gebruikt door ReaderDigest

-geknipte zegels

-uit het vel geknipte zegels

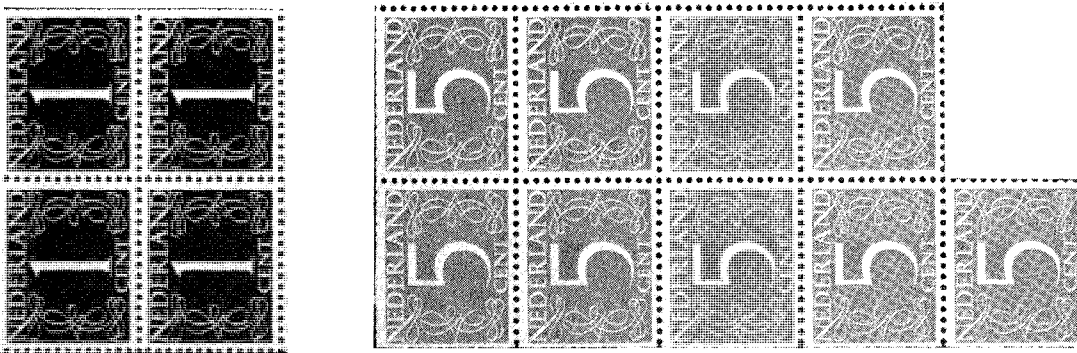
Postzegelboekjes

De zegels die verstrekt werden via de (oude) postzegelboekjes zijn ook gesneden. Komt de zegel uit een van de onderste hoeken van het boekje dan is zelfs een lange en een korte zijde gesneden. Met andere woorden ogenschijnlijk gelijk aan dat van de automaatzegel. Herkenning aan de snijding is dan iets moeilijker, maar wel mogelijk omdat de rolzegels toch 'anders' zijn. Ervaring en vergelijkend materiaal is hierbij echter wel noodzakelijk. Specialisten kunnen daarbij nog gebruik maken van het feit dat rolzegels altijd volgens het rasterdiepdruckproces zijn geproduceerd.

Zegels gebruikt door Reader Digest

Door Reader Digest worden al vele jaren postzegels ingesloten bij het reclamemateriaal dat aan potentiële lezers wordt toegezonden. Inplaats van gebruik te maken van een antwoordnummer, worden zegels ingesloten. Het zal duidelijk zijn dat een groot gedeelte van deze zegels niet worden gebruikt voor het antwoord maar voor eigen postfranking (zie figuur). De zegels werden en worden verstrekt in een blok van 4,5 of 6 zegels of meer, of in een strip. De aldus in omloop gebrachte zegels zijn voorzover mij bekend de volgende:

- 1,2 en 5 ct. van Krimpen
- 10 ct. landschap (delta)
- 5 ct. Crowvel

Normaal worden de Reader Digest-zegels gesneden uit vellen. Verwarring met automaatzegels kan dus alleen optreden met de 2 en 5 ct. van Krimpen en de 10 ct. delta. De andere zegels zijn immers niet aan de rol gemaakt of nooit verkrijgbaar geweest via de automaat.

Van de 2 ct. van Krimpen zijn echter ook zegels afkomstig van de rol door Reader Digest rondgestuurd. Deze zijn echter te herkennen doordat de 2 ct. van Krimpen als automaatzegel uitsluitend als los exemplaar voorkomt zodat de zegel aan de twee korte zijden gesneden moet zijn. De 5 ct. van Krimpen is voorzover bekend door ReaderDigest alleen als velzegel verstrekt. Deze zegels kunnen herkend worden aan het feit dat:

- a. een lange zijde gescheurd is.
- b. de zegels iets breder of smaller zijn dan normaal.
- c. de zegels in de lengterichting iets langer zijn.
- d. de datum van frankering na 1967 zal liggen. Zegels met een latere frankering 1-1-1967 zullen normaal gesproken Reader Digest-zegels zijn.
- e. de drukwijze van de 5 ct.-automaatzegel is kopstaand terwijl slechts 1 oplage bekend is van de velzegels die dit kenmerk ook heeft.

Geknipte zegels

Postzegels kunnen ook per ongeluk het uiterlijk krijgen van een automaatzegel bijv. bij het uitknippen van een zegel van de brief of door de elektrische briefopeners. Herkennen van dit type zegel is moeilijker. Vooral als het een zegel van de genummerde rol betreft. Zeker wanneer de betreffende zegel als 2,3 (4) of 5-strip uit de automaat is gekomen. Dan is de zegel immers alleen maar aan één korte zijde door de automaat afgesneden. De controle-mogelijkheid dat de andere korte zijde ook gesneden moet zijn ontbreekt.

Uit het vel geknipte zegels

Naast bovengenoemde zegels die een probleem kunnen vormen wat het herkennen betreft, dient men ook nog bedacht te zijn op het feit dat sommige mensen de gewoonte hebben zegels niet te scheuren maar te knippen. Kennelijk is men bang dat de zegels doormidden gescheurd worden. Deze 'schaarprodukten' zijn echter aan het uiterlijk te herkennen. Ook de drukrichting geeft meestal al aan dat het een velzegel betreft inplaats van een rolzegel.

Uit bovenstaande moge blijken dat herkenning van automaatzegels meestal eenduidig mogelijk is. In sommige situaties heeft men vergelijkingsmateriaal nodig. In slechts enkele 'extreme' gevallen heeft men echter een complete verzameling nodig om de 'echtheid' vast te stellen.

Met het nodige zoekwerk ben ik er in geslaagd een verzameling op te zetten waarbij zich van iedere rolzegel die er na 1936 geproduceerd is een aantal exemplaren (5 stuks) bevinden. Dit geldt dan voor alle oplagen die er door de PTT na 1936 zijn uitgegeven. Met behulp van deze verzameling is iedere verificatie mogelijk.

Versnijdingen

Reeds in 1936 worden de eerste zegels gemeld die versneden uit de automaat zijn gekomen. Dit versnijden ontstaat doordat de afstand tussen de perforaties niet altijd gelijk is. Hierdoor grijpen de tandjes van het wiel dat de zegels moet transporteren niet in op de perforatie maar op de zegel zelf. Hierdoor wordt de zegel niet over de vereiste afstand getransporteerd zodat de zegel de automaat versneden verlaat. (zie afb.). Vooral bij de 10 ct. 'en face', de 10 ct. 'en profil' en de 2 ct. van Krimpen komt dit euvel veel voor. Ook bij de huidige zegels komt het nog voor.

Alternatieve automaten

Naast de normale PTT automaten worden op sommige plaatsen in Nederland ook automaten opgesteld waarbij de automaatvulling duidelijk wordt afgestemd op de behoefte van het publiek in de directe omgeving van de automaat. Enkele voorbeelden aan de hand van de huidige automaatvulling moge dit verduidelijken. Op dit moment zijn de automaten normaal gevuld met de 75 en 80 ct. Dit in verband met de tarieven van brieven buitenland en dubbele drukwerkport binneland. De automaat op de Dam in Amsterdam levert echter de 40 en 50 ct., geschikt voor brief- en drukwerkkaarten binnen- en buitenland. In het Van Goghmuseum in Amsterdam is men zelfs zover gegaan dat de gebruiksaanwijzing in drie talen op de automaat is aangegeven. Alternatieve automaten zijn mij verder nog bekend bij:

- de Bijenkorf in Rotterdam
- Madurodam
- het hoofdpstkantoor Den Haag
- Rijksmuseum Amsterdam

Het hoofdpstkantoor in Den Haag is voor de automaten altijd een belangrijk punt geweest. Alle proefnemingen, tot en met het gade slaan van het kopende publiek om aldus het gedrag van het kopend publiek te achterhalen, gebeurde bij dit postkantoor. Op dit moment is het helaas nog de enige plaats in Nederland waar vier dubbelautomaten zijn opgesteld.

Relatie met andere verzamelgebieden

De relatie tussen automaatzegels en rolzegels zal duidelijk zijn. Ten onrechte worden de ongenummerde rollen de 'voorlopers' genoemd van de genummerde rollen. Functioneel hebben deze rollen niets anders gemeen dan dat voor de automaten na 1965 dezelfde rollen zijn gebruikt als in de zegelafgifteapparaten.

Mede door de hoge prijzen van de ongenummerde rolzegels wordt het verzamelen van rolzegels vaak beperkt tot de genummerde rollen. De ongenummerde rolzegels kunnen echter ook verkregen worden door deze gestempeld (en echt gelopen) te verzamelen.

De relatie tussen automaatzegels en boekjes is eveneens logisch. Zowel de boekjes, een door velen verzameld gebied, als de automaatzegels worden via een automaat verstrekt. Daarom is het eigenlijk onbegrijpelijk dat men de verzameling onnodig beperkt tot de boekjes.

Honderden guldens worden daarbij betaald om de verschillende reclameteksten van de PTT in de verzameling op te nemen. Hopelijk draagt dit artikel er toe bij om de boekjesverzameling uit te breiden met de functioneel op dezelfde wijze verstrekte automaatzegels.

Naschrift

Bij het opzetten van mijn verzameling automaatzegels zijn veel verzamelaars behulpzaam geweest. Allen dank ik hiervoor. In het bijzonder de heer Tielman voor zijn kennis en stimulerende invloed, en de heer v.d.Heiden die mij enkele honderdduizenden zegels beschikbaar stelde waaruit vele manco's konden worden opgevuld. Om echter dit verzamelgebied volledig te inventariseren is de medewerking van een ieder noodzakelijk. Iedere aanvulling over de in dit artikel behandelde automatenperiode wordt zeer op prijs gesteld. Ook de kennis over de huidige opstelling van 'alternatieve' automaten is vermoedelijk nog beperkt. Een apart hoofdstuk waarover nog bijna niets bekend is, vormt de periode 1908-1936.

Automaatvullingen en tarieven

datum	binnenland			buitenland			automaatvulling	
	brieven klasse 1 2 3	drukwrk. klasse 1	brief- krtn.	brieven klasse 1 2 3	drukwrk. klasse 1	brief- krtn.	1e automaat	2e automaat
1936- 1946								
01-07-36	6 12 15	1½	5	12½ 7½ 10	2½	7½	2x1½	2x6
01-08-36	6 12 15	1½	5	12½ 7½ 10	2½	7½	2x1½	2x6
01-09-37	5 10 15	1½	4	12½ 7½ 10	2½	7½	2x1½	2x5
01-04-39	5 10 15	1½	3	12½ 7½ 10	2½	7½	2x1½ (of 2x3?)	2x5
01-07-40	5 10 15	1½	3	12½ 7½ 10	2½	7½	2x1½ (of 2x3?)	2x5
20-08-40	7½ 10 15	1½	5	12½ 7½ 10	2½	7½		1x7½+2½ 1)
01-11-46	10 15 20	2	7½	20 12½ 10	4	12½		

1) Medio 1941 worden de 7½+2½ traliezegels vervangen door de 7½+2½ duif.
De automaten zijn tot eind 1942 in gebruik geweest.

datum	binnenland			buitenland			automaatvulling	
	brieven klasse 1 2 3	drukwrk. klasse 1	brief- krtn.	brieven klasse 1 2 3	drukwrk. klasse 1	brief- krtn.	1e automaat	2e automaat
1946- 1964								
01-11-46	10 15 20	2	7½	20 12½ 10	4	12½	1x2	1x10 1)
01-04-47	10 15 20	2	6	20 12½ 10	4	12½ 7½	"	"
01-02-48	10 15 20	2	6	20 12½ 10	4	12½ 6	"	"
01-07-48	10 15 20	2	6	20 12½ 10	4	12½ 6	"	"
01-10-48	10 15 20	2	6	20 12 10	4	12	"	"
01-07-53	10 15 20	2	7	25 15 10	5	15 7	"	1x10 2)
01-04-57	10 15 20	4	7	30 20 10	6	20 7	"	"
01-11-57	12 25 35	4	8	30 20 12	6	20 8	"	"
01-04-59	12 25 35	4	8	30 20 12	6	20 8	"	"
01-01-64	12 25 35	4	8	30 20 12	8	20 8	"	"

1) 10 ct. 'en face'.
2) 10 ct. 'en profil'.

Overzicht van de tarieven en meest gangbare automaatvullingen in de periode 1963 tot heden

datum	binnenland			brief- krtn.	buitenland			automaatvulling												
	brieven				brieven			gele automaat			blauwe autom.									
	klasse				klasse			1e	2e	3e	1e	2e								
	1	2	3	1	2	3	1	2	3											
-63																				
01-01-64	12	24	35	5	10	15	8	30	50	70	8	16	24	20	?	5x 4	?	1x2	1x10	3)
															2x 5	5x 5	1x25	1x2	1x10	3)
															1x12	5x12	1x30	1x2	1x10	3)
01-07-64	15	30	45	7	15	20	10	40	65	90	10	20	30	25	1x10?	5x 7	1x40?	1x2	2x 5	
															1x25?	5x15	1x25	1x2	2x 5	
01-06-65	18	30	45	8	15	20	10	40	65	90	10	20	30	25	5x18	3x15	5x10	1x2	1x10	3)
															3x18	3x20	1x25	1x2	1x10	3)
01-05-66	20	30	45	10	12	15	12	40	65	90	10	20	30	25	3x20	5x12	1x10?	1x2	1x10	1)
															1x45	3x15	1x25?	1x2	1x10	1)
01-02-67	20	40	60	12	15	20	15	45	70	95	12	15	20	25	3x20	5x12	1x12?	1x2	1x10	
															1x45	3x15	1x25?	1x2	1x10	
01-02-69	25	40	60	12	15	20	20	45	70	95	15	15	20	25	3x20	5x12	1x12?	1x2	1x10	
															1x45	3x15	1x25?	1x2	1x10	
01-02-71	25	40	60	15	20	30	20	45	70	95	15	20	30	25	3x20	5x12	1x12?	1x2	1x10	
															1x45	3x15	1x25?	1x2	1x10	
01-07-71	25	40	60	15	20	30	20	45	80	100	15	20	30	30	3x12?	5x12	1x25?	1x2	1x10	
															1x45?	3x15	2x15?	1x2	1x10	
01-11-71	30	50	70	20	30	50	25	45	80	100	20	30	50	30	1x25?			1x2	1x10	
															1x45			1x2	1x10	
01-09-72 2)	35	60	85	25	40	60	30	50	90	125	25	40	60	35	1x40			-	-	
															1x50			-	-	
01-09-73	40	70	100	25	40	60	30	50	90	125	25	40	60	35	1x50			-	-	
															1x75			-	-	
01-09-74	45	80	120	30	50	75	35	60	105	135	30	50	75	40	1x60			-	-	
															1x80			-	-	
01-04-75	50	90	130	35	60	90	35	60	105	135	35	60	90	40	1x60			-	-	
															1x90			-	-	
12-01-76	50	90	130	35	60	90	35	75	130	175	35	60	90	50	1x75			-	-	
															1x90			-	-	
01-04-76	55	110	160	45	80	120	40	75	130	175	45	80	120	50	1x75			-	-	
															1x80			-	-	

1) de 10 ct. na 1965 kan zowel 'en profil' als 'delta' zijn.
2) introductie Juliana Regina; zowel Regina als 'en profil' kunnen in de automaat verkrijgbaar zijn geweest, 'en profil' zelfs nog tot in 1974!
3) 'en profil'

Lijst van geraadpleegde literatuur.

De Postzak (mei 1967 nr. 76). Uphilex 1966. Speciale Katalogus Rolzegels Nederland. Postwetten en postbesluiten (1963) Mr.W.S.da Costa. POKO issues of The Netherlands. Diverse dienstorders. Onze postzegelrollen en de cylinderomvang; J.Dekker. art.rolzegels in Bulletin Kontaktgroep; Ir.H.A.Tielman. Vergeten Nederland; P.Kok, (Mijn Stokpaardje 1974).

Ir.R.J.Hammink, Oude Kerkstraat 22, Waalre.

Opbrengstlijsten van veiling 15, 16 en 17

Table with columns: veiling 15, 4 maart 1978, and multiple columns of numbers (e.g., 73, 90, 139, 205, 274, 337, 52, 90, 60, 91, 168, 210, 241, 5-50, 334, 22, 419, 70). Includes text 'veiling 16' and '23 sept. 1978'.

9	160	101	240	191	19	272	7	354	7
10	400	102	320	192	22	273	11	355	7.50
12	125	104	190	193	22	274	22	359	
13	110	105	160	194	22	275	34	360	70
15	17	107	250	195	22	276	12	361	55
17	125	108	105	196	30	277	10	362	50
18	170	109	160	197	30	278	40	363	42
19	80	111	280	199	30	279	35	364	42
20	300	112	500	200	30	280	34	365	10
21	105	113	1500	201	80	281	32	366	6
22	575	114	55	202	50	282	20	368	13
23	50	115	100	203	50	283	16	369	9
25	5.50	116	44	204	65	284	27	371	80
26	90	117	75	206	40	285	19	372	15
27	200	118	80	207	40	286	34	373	11
28	280	119	36	209	40	287	24	374	20
29	120	120	400	212	84	288	20	376	40
30	500	121	65	214	16	289	20	377	15
31	140	122	120	215	21	290	30	379	5
32	420	123	115	216	45	291	70	383	4
33	175	124	60	218	30	292	60	384	44
34	610	127	4	219	56	293	65	386	130
35	65	128	6	220	105	294	34	387	80
36	40	129	8	221	16	295	20		
38	240	131	4	222	15	296	15		
39	390	132	15	223	31	298	15		
41	110	135	65	224	15	301	135		
42	330	137	60	225	15	302	55		
43	350	138	4	226	15	303	160		
44	1050	139	10	227	15	304	70		
45	320	140	17	228	15	305	60		
46	85	141	15	229	10	306	75		
47	70	143	180	230	19	308	175		
48	440	146	6	231	18	310	200		
50	70	148	155	232	25	312	32		
51	44	149	3	234	35	313	30		
52	160	150	124	235	17	314	180		
53	90	151	36	236	13	316	38		
55	80	154	22	237	18	317	15		
56	95	155	35	238	30	318	18		
57	85	156	80	239	35	319	24		
58	20	159	159	240	32	320	60		
61	1150	160	105	241	14	321	155		
62	20	162	55	242	14	322	55		
65	170	164	18	243	34	323	30		
66	175	165	20	244	100	324	32		
67	80	166	40	246	36	325	50		
68	240	167	45	247	26	326	40		
69	28	168	35	248	16	327	30		
70	180	170	14	249	15	328	14		
72	150	171	28	250	32	329	13		
73	46	173	60	252	85	330	20		
74	280	174	75	253	100	331	16		
77	120	175	15	255	150	332	22		
78	60	176	20	256	20	334	12		
79	150	177	95	257	30	335	12		
80	150	178	13	258	60	337	15		
81	300	179	13	259	20	338	17		
82	80	180	32	260	20	339	130		
83	75	181	24	261	46	341	40		
85	105	182	1	262	50	342	10		
86	400	183	10	263	95	343	42		
90	50	184	16	264	230	346	20		
94	150	185	14	265	220	347	20		
95	120	186	510	267	26	348	8		
96	65	187	10	268	70	349	8		
98	850	188	10	269	50	350	15		
99	1125	189	32	270	22	352	16		
100	950	190	32	271	24	353	20		

veiling 18

16 december 1978 te Amsterdam

ZAALVEILING

(Op onderstaande kavels kan ook schriftelijk worden geboden.
De biedingen dienen uiterlijk 12 december a.s. in het bezit te
te zijn van de veilinghouder Hali te Arnhem.)

NEDERLAND - ROLZEGELS (nummering en codering volgens Spec Kat 1977 - 1978)

kavel	kat.	inzet	omschrijving
1	3.-	1.-	461Rb - los zegel - no 235
2	10.-	3.-	461Rb - 5 strip - no 065
3	40.-	10 -	468R - los zegel - no 000 (begin van de rol)
4	150.-	40.-	468R - 3 strip - no 740
5	50.-	20.-	794Ra - los zegel - no 615
6	50.-	18 -	794Ra - los zegel - no 120
7	100.-	30.-	794Rb - los zegel - no 070
8	8.-	2.50	794Rc - los zegel - no 590
9	50.-	15.-	794Rc - 10 strip - no's 225/230
10	9,25	3.-	794 d1 - 5 strip - no 395 / 794d2 - 5 strip - no 795
11	345.-	55.-	794 d2 - rol gedeelte van 461 zegels - no's 005 t/m 460.
12	150.-	30.-	617R - 10 losse zegels met nummer
13	35.-	8.-	617R - 5 strip - no 805
14	20.-	6.-	618Ra - los zegel - no 860
15	50.-	15.-	618Ra - 4 strip - no 760
16	125.-	25.-	618Rb - 5 strip - no 785
17	250.-	50.-	618Rb - 10 strip - no's 705 / 710
18	25 -	7.-	618Rc - 5 strip - no 165
19	100.-	25.-	618Rd - 5 strip - no 575
20	25 -	6 -	618Re - los zegel - no 610
21	70.-	20.-	619Ra - 10 strip - no's 805/810
22	200.-	50.-	619Rb - 10 strip - no's 680/685
23	7.50	2.-	619Rc - los zegel - no 140 (mist links en rechts enkele tandjes)
24	50.-	14.-	619Rc - 10 strip - no's 185/190
25	20.-	5.-	619Rf - 4 strip zonder nummer doch met cilindervoeg
26	45.-	5.-	620R - los zegel met plakkerrest - no 820
27	125.-	30.-	621Rb - 3 strip - no 085
28	5.-	1,50	621Rc - los zegel - no 810
29	25.-	6.-	621Rc - 10 strip - no's 665/670
30	75.-	30.-	623Ra - los zegel - no 115
31	400.-	100.-	623Rd - 5 strip - no 390
32	200.-	40.-	623Re - 3 strip - no 300
33	350.-	80.-	623Re - 5 strip - no 675
34	300.-	70.-	624Rb - 5 strip - no 010
35	60.-	20.-	627Ra - los zegel - no 120
36	30.-	10.-	627Rb - los zegel - no 040
37		5.-	627Rd - 3 strip gebruikt - no 025 - gestempeld Uithoorn 13.1.71
38	50.-	14.-	627Rd - 3 strip - no 255
39	90.-	25.-	627Rd - 5 strip - no 250
40	180.-	45.-	627Rd - 10 strip - no's 240/245
41	65.-	18.-	628Ra - los zegel - no 390
42	60.-	20.-	628Rb - los zegel - no 335
43	200.-	50.-	628Rb - 5 strip - no 460
44	90.-	24.-	628Rc - 3 strip - no 465
45	200.-	50.-	628Rc - 5 strip - no 295
46	400.-	100.-	628Rc - 10 strip - no's 085/090
47	80.-	30.-	629Ra - los zegel - no 315

kavel	kat.	inzet	omschrijving
48	160.-	40.-	629Ra - 3 strip - no 205 (door 4e en 5e zegel kleine vouw, deze zegels zijn niet meegerekend.)
49	500.-	200.-	629Rb - los zegel - no 130
50	120.-	40.-	629Rc - 5 strip - no 350
51	75.-	25.-	629Rd - 5 strip - no 490 op middelste zegel
52	36.-	12.50	630Ra - los zegel - no 165
53	60.-	22.-	630Rb - los zegel - no 320
54	60.-	25.-	630Rb - los zegel - no 435
55	1000.-	250.-	630Rb - 25 strip - no's 335 t/m 355 (kan ook in gedeelten worden geveild.)
56	140.-	40.-	630Rc - 5 strip - no 215
57	280.-	75.-	630Rc - 10 strip - no's 220/225
58	25.-	7.-	630Rd - 5 strip - no 275
59	50.-	14.-	630Rd - 10 strip - no's 265/270
60	60.-	20.-	632Rb - 3 strip - no 400
61	95.-	30.-	632Rb - 5 strip - no 395
62	190.-	60.-	632Rb - 10 strip - no's 405/410
63	25.-	8.-	632Rc - 5 strip - no 420
64	50.-	16.-	632Rc - 10 strip - no 425/430
65	85.-	25.-	633 Ra - los zegel - no 455
66		15.-	633Ra - 3 strip gebruikt - no 440
67	200.-	70.-	633Ra - 5 strip - no 575
68		10.-	633Rc - 3 strip gebruikt - no 330
69	25.-	6.-	633Rd - 5 strip - no 135
70	50.-	12.-	633Rd - 10 strip - no 125 / 130
71		15.-	634Ra - 3 strip gebruikt - no 315
72	75.-	30.-	634Ra - los zegel - no 000 (begin van de rol)
73		6.-	634Rb - 3 strip gebruikt - no 215
74	25.-	8.-	634Rb - 5 strip - no 330
75	50.-	15.-	634Rb - 10 strip - no 320/325
76	25.-	6.-	634Rb - 5 strip - no 345
77	35.-	10.-	634Rc - 5 strip - no 300
78	70.-	20.-	634Rc - 10 strip - no 290/295
79	32.-	25.-	11 genummerde rolzegels Crouwel en Jul.Regina uit de automaat,
80	17.50	4,50	944Ra - 5 strip - no 925
81		50.-	947Ra - 16 strip met misnummering: no's: <u>495/480/485/470 !!</u>
82	60.-	30.-	952Ra - 10 strip - no 335/340
83	30.-	18.-	925R - europa 1969 - los zegel - no 200
84	75.-	25.-	925R - europa 1969 - 3 strip - no 270
85	300.-	100.-	925R - europa 1969 - 5 strip - no 375
86	10.-	4.-	971R - europa 1970 - los zegel - no 255
87	20.-	8.-	971R - europa 1970 - 2 strip - no 385
88	225.-	75.-	971R - europa 1970 - 5 strip - no 200
89	15.-	6.-	990R - europa 1971 - 2 strip - no 310
90	30.-	12.-	1007R - europa 1972 - 4 strip - no 480
91	30.-	9.-	1009R - Thorbecke - 5 strip - no 220
92	60.-	20.-	1009R - Thorbecke - 10 strip - no 210/215
93	90.-	25.-	1010R - 20 cent vlag - 5 strip - no 250
94	150.-	40.-	1010R - 20 cent vlag - 8 strip - no 040/045 (zegel met no 040 is iets ingescheurd.)
95	25.-	5.-	T 16 blanco zegels - 5 strip - no 335.
96	500.-	270.-	Verkiezingen 1977 45 cent- complete rol van 500 zegels, nominaal f 225.-

NEDERLAND - AUTOMAATBOEKJES

97	40.-	24.-	32.-	NVPH-kombinatie blok 53 (uit boekje 2)
98	35.-	21.-	28	" " " 54 (uit boekje 1)
99	125.-	50.-	95	F.D.C.'s nummers: 6F - 11- 12a met tekst - 13
100	55.-	30.-	46	1H1.a - gedec gesneden naar boven, bovenrand $\frac{1}{2}$ mm
101	55.-	30.-	30	1H5 - reg streep b
102	40.-	30.-	R	1H6 c
103	50.-	26.-	42	1H6 c - gedec. gesneden naar beneden , 0,4 mm
104	45.-	25.-	34	1H8 - gedec. gesneden naar beneden, rand 0,4 mm
105	50.-	32,50	32,5	1H10 - mooi scheef gesneden
106	130.-	90.-	90	1Mx
107	45.-	25.-	34	1My
108	180.-	100.-	100	1Mz
109	55.-	30.-	55	2H3 - zegels verschoven 1 mm
<u>110</u>	200.-	100.-	310	2H9 - zegelinhoud scheef gesneden waardoor beneden hoekje van buurzegel in zicht.
111	150.-	65.-	65	2Mx
112	165.-	100.-	R	2Mx - zegels ruim 1 mm verschoven
113	45.-	25.-	32	2My
114	60.-	35.-	42	2Mz
115	120.-	70.-	170	2Mz - zegelinhoud niet ingeplakt geweest
116	19.-	11.-	V	3yD
117	90.-	70.-	R	3yD - met de drie registerstrepen
118	45.-	30.-	V	3yW telblok
119	22.-	13.-	16	3yW met cilindervoeg
120	25.-	15.-	18	3yW - reg. streep bruin
121	30.-	18.-	18	3yW - reg. streep blauw breed
<u>122</u>	300.-	250.-	R	3yW telblok en reg. streep blauw smal, gedec. geperf. naar beneden.
<u>123</u>	25.-	13.-	16	3yW - reg. streep paars
124	75.-	39.-	48	3yW - reg. str. paars / 3yW reg. str. bruin / 3yW reg. str. blauw br.
125	175.-	105.-	105	3yW - 5 aaneensluitende boekjes met de reg. strepen blauw breed paars en bruin .
<u>126</u>	77.-	50.-	110	3yW - zegelinhoud niet ingeplakt geweest.
<u>127</u>	42.-	25.-	46	3yW - zegels 2 mm t.o.v. elkaar verschoven
128	13,50	8.-	11	3a
129	24.-	14.-	16	3a - gedec. geperf. naar beneden
130	24.-	14.-	24	3a - gedec. gesneden naar boven, $\frac{1}{2}$ mm !
<u>131</u>	55.-	35.-	35	3a - plaatfout kroontje
132	27,50	17.-	17	4yD - reg streep paars
<u>133</u>	25.-	13.-	15	4yD - gedec. perf naar beneden
134	45.-	30.-	38	4yW telblok
135	25.-	14.-	19	4z
136	100.-	65.-	70	4z telblok
137	45.-	28.-	36	5m telblok
138	30.-	18.-	21	6aB
139	80.-	40.-	50	6aS telblok
140	375.-	210.-	225	6bS
141	110.-	65.-	70	6cS
142	750.-	450.-	R	6bS MET TELBLOK
143	275.-	175.-	R	6cS met telblok, tegen de vouw.
144	100.-	65.-	70	6dB
<u>145</u>	225.-	135.-	140	6dB met telblok
<u>146</u>	35.-	20.-	25	6eB
<u>147</u>	100.-	65.-	75	6eS met telblok
<u>148</u>	35.-	20.-	26	6eFB met telblok
149	75.-	25.-	44	6eFS met stempel ONGELDIG (kaft plaatselijk iets ingedeukt en stempel iets gevlekt.)

kavel	kat.	inzet	omschrijving
150	45.-	30.- 50	6fFqS
151	55.-	40.- 55	6fFqB - gedec. geperf. naar boven 0,8 mm
152	25.-	15.- 22	6fFpS met snijlijn
153	55.-	40.- 55	6fFqB met snijlijn
154	50.-	40.- 45	6fFqB met telblok
155	50.-	40.- 48	6fFqS met telblok
156	180.-	125.- R	7a met miniem snijlijntje
157	23.-	14.- 21	7bD - gedec. geperf. naar beneden
158	30.-	18.- 22	7b - plft: rasterstreepje boven zegel B,2
159	30.-	18.- 20	7bF - plft: idem.
160	47.-	30.- 40	7bF - zegels ruim 1½ mm t.o.v. elkaar verschoven
161	47.-	28.- 28	7bF - zegels ruim 1 mm t.o.v. elkaar verschoven
162	27,50	18.- 24	7b met telblok
163	32,50	25.- 30	7bF met telblok
164	32,50	20.- 22	8a
165	60.-	42.- 46	8a telblok - gedec. geperf. naar boven
166	35.-	22.- 24	8aF
167	32,50	20.- 24	8b
168	100.-	65.- 70	8bF telblok
169	100.-	60.- 70	8bF telblok
170	100.-	60.- 65	8c
171	150.-	85.- 85	8c telblok
172	100.-	60.- 65	8cF
173	60.-	40.- 46	9a
174	100.-	75.- R	9a telblok
175	35.-	25.- 30	9aF - "wollige kant" van kaftpapier buiten bedrukt.
176	35.-	20.- 30	9aF telblok
177	525.-	330.- 330	9b
178	1150.-	600.- 635	9b telblok
179	175.-	100.- 105	9cF
180	220.-	170.- R	9cF - plft: vage voet in 0,1
181	350.-	200.- 200	9cF telblok
182	300.-	190.- R	9d
183	550.-	315.- 315	9d telblok
184	225.-	165.- 165	9dF
185	450.-	300.- 300	9dF telblok
186	250.-	160.- 170	9e
187	450.-	270.- R	9e telblok
188	375.-	225.- 230	9eF
189	1250.-	750.- 750	9eF telblok
190	325.-	200.- 225	9f
191	675.-	400.- 400	9f telblok
192	300.-	180.- 195	9fF
193	625.-	430.- 440	9fF met telblok
194	140.-	85.- 95	9g
195	170.-	100.- R	9g - plaatfout: 2 kassen naast andreaskruis in 0,1
196	325.-	170.- 170	9g telblok - links geplakt
197	310.-	180.- R	9g met telblok en plaatfout: kruisreparatie andreaskruis in B,1
198	325.-	170.- 170	9gF met telblok
199	175.-	105.- 105	9gF
200	65.-	40.- 46	9h
201	85.-	50.- 58	9h met telblok
202	110.- +	70.- 90	9h met telblok en stempel ONGELDIG
203	250.-	150.- 170	9hF met snijlijn.

kavel	kat.	inzet	omschrijving
204	25.-	15.- 20	10aD
<u>205</u>	32,50	20.- 26	10aD met telblok
206	45.-	27.- R	10aD - plft: oranje stip onder zegel 0,1
207	70.-	70.- R	10aD kaftpaar met de snijlijnen 8 + 4 mm. Met links van de snijlijnen nog ruim 1 mm papier!
208	25.-	15.- 20	10aW
<u>209</u>	32,50	20.- 26	10aW met telblok
210	75.-	50.- 50	10aW - kaftpaar met snijlijnen 8 + 4 mm
211	32,50	20.- 24	10aF
212	40.-	26.- 36	10aF met telblok
<u>213</u>	90.-	85.- 90	10aF - kaftpaar met snijlijnen 8 + 4 mm
<u>214</u>	40.-	26.- R	10aF - plft: stip rechts boven balk in tekst.
215	45.-	28.- 34	10bF
216	80.-	50.- 65	10bF met telblok
217	55.-	45.- 45	11a
218	70.-	50.- 55	11a telblok
219	60.-	40.- 40	11b
220	80.-	55.- 60	11b telblok
221	75.-	50.- 50	11a met smalle middenbaan van 4,0 mm
<u>222</u>	75.-	50.- 65	11a - plft: beschadigde voet linker onderpoot van kruis
<u>223</u>	70.-	45.- 110	12a - telblok naast de vouw
<u>224</u>	44,-	40,- 44	12a - cilindervoeg van het fond in de benedenrand
<u>225</u>	46,-	35,- 42	12a - cilindervoeg van 35 cent
226	80.-	50.- 60	13a telblok
227	100,-	60,- 90	13a telblok - zegels t.o.v. elkaar verschoven
228	27,50	18,- 20	14b - klein telblok - gom C2
229	35,-	25,- 30	14b - groot telblok - gom C2
<u>230</u>	60,-	40,- 50	14b - klein telblok - gom D1
231	50,-	30,- 40	14b - groot telblok - gom D1
232	16,-	10,- 13	15a - dun andreaskruis - gom C2
<u>233</u>	72,50	55,- 100	16a gom D1 - kaftpaar met gekapt telblok (70/30)
234	60,-	40,- 40	16b snijlijn
235	25.-	15.- 20	18aS met telblok
236	42,-	60,- 60	18b - zegelinhoud niet ingeplakt geweest
237	25,-	40,- 46	18aS - gedec. gesneden naar boven , nagenoeg op de rand !
238		35,- ~~40~~	18b telblok, rechterperforatie bijna gesloten
<u>239</u>	36,-	45,- 42	19a telblok - zegelinhoud niet ingeplakt geweest
<u>240</u>	45,-	40,- 42	idem, doch met plft: rasterstreepje boven zegel B,2
241	56,-	35,- 60	19b - kaft rug niet gerild
242	16,-	10,- 12,5	19a - gedec. gesneden naar boven
243	56,-	40,- 42	19b - kaftpaar met gekapt telblok (15/85)
244		100,- 360	20a - blankohecht tape aan buitenzijde van de koft en overdrukt met kaftmotief.
245	250,-	150,- --	21a - minieme randversnijding van type D
<u>246</u>	75,-	80,- 150	22b - telblok - aan rechterzijde volledige perforatie.

BUITENLAND - POSTZEGEL- EN AUTOMAATBOEKJES

247	286 Facit	85.- 120	Presentatie boekje Zweedse PTT 1966 met 16 postz. boekjes
248	38 kr. Facit	15.- 15	Zweden - H 281 telblok / H 287 telblok
249	36 kr. Facit	14.- 14	Zweden - H 300 telblok / H 300 met controle nummer
250	80 kr. Facit	40.- 40	Noorwegen - pb 38
251		18,- 24	Engeland - Dx1 - 85p. snijlijn+telblok / Sv1 70p. telblok
252		20.- 44	Engeland - 90p. Verkeerd gesneden, type A.
253		40.- --	Indonesië - 1b telblok, randversnijding boven.
254		40.- --	Indonesië - 2a telblok - randversnijding boven

SCHRIFTELIJKE VEILING

De navolgende kavels zullen schriftelijk worden geveild.

De kavels zijn te bezichtigen tijdens de bijeenkomst op 16 december a.s. te Amsterdam.

Schriftelijke biedingen dienen onder gesloten envelop, onder vermelding op de buitenzijde van het woord: "veiling", uiterlijk 30 december 1978 in het bezit te zijn van de veilinghouder J.C.A.Hali - Ulenpaslaan 51 - 6825 EE Arnhem.

Vermeld moeten worden: kavelnummer, bod, naam, adres, woonplaats en handtekening.

Bieder wordt geacht bekend te zijn met de veilingvoorwaarden, zo niet, dan dienen ze te worden aangevraagd bij de veilinghouder.

NEDERLAND - ROLZEGELS

255	13,50	8,-	8	356bR (2½ + 7½ tralie) gestempeld.
256	50,-	20,-	20	794Ra - los zegel - no 095
257	50,-	20,-	24	794Ra - los zegel - no 080
258	15,-	5,-	5	794Rc - 3 strip - no 555
259	150,-	30,-	30	617R - 10 losse zegels met nummer
260	40,-	15,-	22	618Rd - 3 strip - no 905
261	12,50	5,-	7	619Ra - los zegel - no 765
262	17,50	7,-	12,5	619Rd - los zegel - no 885
263	17,50	7,-	12,5	619Re - los zegel - no 655
264	5,-	2,-	3	621Rc - los zegel - no 795
265	8,-	3,-	4	621Rc - 3 strip - no 140
266	4,-	1,50	2	621f2 - 3 strip - no 495
267	3,-	1,-	2,5	623Rf - 3 strip - no 765
268	9,-	3,-	6	624Rc - 5 strip - no 355
269	60,-	20,-	28	627Ra - los zegel - no 230
270	60,-	20,-	20	627Ra - los zegel - no 395
271	30,-	10,-	14	627Rb - los zegel - no 040
272	90,-	30,-	57	627Rd - 5 strip - no 405
273	37,50+	15,-	28	627Re - 6 strip - no's: 160 / 165
274	60,-	24,-	32	628Rb - los zegel - no 495
275	200,-	50,-	110	628Rc - 5 strip - no 080
276	75,-	25,-	44	628Re - los zegel - no 160
277	90,-	30,-	36	629Rc - 3 strip - no 175
278	90,-	30,-	18	629Rc - 4 strip - no 215
279	35,-	12,-	15	630Ra - los zegel - no 400
280	60,-	25,-	32	630Rb - los zegel - no 040
281	25,-	8,-	15	632Rc - 5 strip - no 240
282	30,-+	15,-	18	632Rc - 6 strip - no's: 065/070
283	50,-	15,-	18	632Rc - 10 strip - no's 090 en 095 (op resp. 4e en 9e zegel)
284	15,-	5,-	7	633Rc - 3 strip - no 470
285	75,-	30,-	36	634Ra - los zegel - no 495
286	35,-	12,-	30	634Rc - 5 strip - no 035
287	45,-+	15,-	36	956Ra1 - 6 strip - no's 000 / 495
288	60,-	30,-	34	952Ra - 10 strip - no's 355/360
289	300,-	100,-	130	925R - Europa 1969 - 5 strip - no 080
290	30,-+	12,-	~~12~~	1007R - europa 1972 - 4 strip - no 460
291	12,50	4,-	12,5	1011R - vlag 25 ct. - 5 strip - no 265
292	7,50	3,-	8,5	1030R - los zegel - no 000 (begin van de rol)
293	4,-	2,-	8	1064Rc - 6 strip - no's 000 / 495
294	5,-+	2,50	8	1067R - 6 strip - no's: 000 / 495

NEDERLAND - AUTOMAATBOEKJES

295	40,-	24,-	28	1H1
296	45,-	28,-	32	1H1 reg. streep a

kavel	kat	inzet	omschrijving
297	35,-	20,- 30	1H2
298	45,-	24,- 24	1H2 - gedec. gesneden naar boven
299	45,-	24,- 38	1H5 - gedec. gesneden naar boven, bovenrand slechts 0,4 mm
300	40,-	22,- 29	1H6 reg. streep c
301	40,-	22,- 24	idem.
302	45,-	30,- 44	1H7 - gedec. gesneden (bovenrand zegels gedeeltelijk op de rand!
303	60,-	30,- 75	1H7 - mooi scheef gesneden
304	50,-	30,- 30	1H7 - gedec. gesneden naar boven
305	45,-	24,- 36	1H9 - gedec. gesneden naar beneden, benedenrand 0,4 mm
306	70,-	36,- 44	1H1 reg. streep a (bovendien zegels iets verschoven en aanlegteken 1 mm gezakt.
307	130,-	70,- 80	1Mx
308	180,-	100,- 130	1Mz
309	50,-	30,- 40	2H6 - gedec. gesneden naar boven rand 0,5mm, kaftrug voorgesneden
310	50,-	28,- 40	2H9 - gedec. gesneden naar boven
311	85,-	45,- --	2H1 - reg. streep a2
312	85,-	46,- --	2H1 - reg. streep a2
313	150,-	65,- 75	2Mx
314	45,-	25,- 36	2My, te ver naar rechts ingeplakt, waardoor niet korrekt over de perforatie gevouwen.
315	90,-	55,- --	3yD - de drie registerstrepen, paars, bruin en blauw
316	17,-	10,- 15	3yW
317	45,-	28,- 38	3yW telblok
318	25,-	13,- 18	3yW - reg. streep blauw breed
319	25,-	13,- 17	3yW - reg. streep bruin
320	75,-	39,- 45	3yW reg. streep paars/ 3yW reg. str. bruin / 3yW reg. str. blauw breed
321	30,-	18,- 24	3a telblok
322	23,50	15,- 16	3a gedec. geperf. naar beneden
323	23,50	12,- --	3a - gedec. geperf. naar beneden 1 mm.
324	52,-	30,- 44	4yD - zegels verschoven
325	31,-	14,- 16	4yD - gedec. geperf. naar beneden
326	31,-	14,- 15	idem,
327	31,-	14,- 14	idem,
328	45,-	28,- --	4yW telblok
329	55,-	30,- 36	4yW telblok - gedec. geperf. naar boven
330	50,-	28,- 35	4z - 2x
331	35,-	20,- 25	4z - gedec. geperf. naar boven
332	100,-	65,- 95	4z telblok
333	30,-	20,- 26	5m - gedec. geperf. naar beneden, mooi.
334	45,-	28,- 28	5m telblok
335	30,-	20,- 26	5n gedec. geperf. naar boven
336	90,-	55,- 55	3 aanéensluitende boekjes 6aB - koftmotief aan één kant zwaar gevekt gedrukt.
337	40,-	24,- 27.5	6aS - gedec. geperf. naar boven
338	80,-	50,- 56	6aS met telblok
339	225,-	135,- 160	6dS met telblok
340	35,-	20,- 26	6eB
341	35,-	20,- 20	6eFB.1 - groot telblok
342	50,-	35,- 40	6fFqS - met telblok
343	27,50	18,- 24	7a telblok
344	27,50	18,- 26	7b telblok
345	32,50	20,- 24	7bF - gedec. geperf. naar beneden
346	32,50	20,- 22	7bF - gedec. geperf. naar boven
347	32,50	20,- 25	7bF telblok
348	30,-	18,- 25	7a - plft : streepje links onder naast andreaskruis.
349	22,50	15,- 15	7bF - "sproeten" aan buitenzijde koft.

kavel	kat.	inzet	omschrijving
350	32,50	23,-	7bF met telblok - "sproeten" binnenzijde kaft
351	30,-	18,-	7b - plft: rasterstreepje boven zegel B,2
352	30,-	18,-	7bF - plft: " " "
353	60,-	36,-	7bF - plft: grijs en groen rasterstreepje boven zegel 0,2
<u>354</u>	42,50	30,-	8a - gedec. geperf. naar boven
355	50,-	30,-	8a telblok
356	35,-	20,-	8aF
357	32,50	20,-	8b
358	50,-	30,-	8b telblok
359	35,-	25,-	8bF
360	100,-	70,-	8bF telblok
361	100,-	50,-	8c
362	100,-	55,-	8cF
363	60,-	40,-	9a
364	100,-	60,-	9a telblok
365	35,-	18,-	9aF - potlood op kaft
366	175,-	100,-	9cF
367	300,-	175,-	9d
<u>368</u>	550,-	325,-	9d telblok
369	225,-	125,-	9dF
370	250,-	145,-	9e
371	(375,-)	50,-	9eF - buitenzijde kaft gegumd
372	140,-	75,-	9g
373	175,-	105,-	9gF
374	65,-	40,-	9h
<u>375</u>	85,-	50,-	9h telblok
376	105,-	50,-	9h telblok en andreaskruisreparatie zegel B,1
<u>377</u>	80,-	50,-	9h - afschuining aan andreaskruis rechts boven in zegel 0,1
<u>378</u>	50,-	28,-	9hF.2 - afschuining aan andreaskruis links onder zegel B,1
<u>379</u>	37,50	22,-	9hF.2 - cilindervoeg van 25 ct. zegels
380	25,-	15,-	10aD
<u>381</u>	32,50	20,-	10aD telblok
<u>382</u>	80,-	50,-	10aD kaftpaar met snijlijnen 8 (met telblok) + 4 mm
383	25,-	15,-	10aW
<u>384</u>	32,50	20,-	10aW telblok
385	35,-	25,-	10aW met snijlijn 4 mm
386	32,50	20,-	10aF
387	40,-	30,-	10aF met snijlijn 4 mm
388	65,-	55,-	10aF met snijlijn 9½ mm (matig)
389	45,-	30,-	10bF
390	80,-	50,-	10bF telblok
391	70,-	56,-	11a telblok
392	80,-	50,-	11b telblok
<u>393</u>	60,-	35,-	12a zegels verschoven ruim 1 mm.
<u>394</u>	45,-	28,-	12a - gedec. geperf. fraai.
395	42,50	28,-	12a - plaatfout kei.
396	42,50	30,-	12a telblok en plaatfout: kei
397	80,-	50,-	13a telblok
398	75,-	60,-	13a met baan van rakelstrepen over de tekst.
399	25,-	11,-	14b - gom D1
400	20,-	12,-	15a - gom C1
401	27,50	16,-	15a - gom C2 - andreaskruis naar rechts, bijna tegen de perforatie
402	16,-	10,-	15a - dun kruis - gom C2
403	20,-	15,-	15a telblok - dun kruis - gom C2
404	22,-	13,-	15a telblok gom c2 - plaatfout: inkeping rechterzijde balkje

kavel	kat.	inzet	omschrijving
405	20,-	13,- 13	16a - kaftmotief geeloranje
406	12,50	7,- 8.5	16a - plaatfout: streepje doorl in zegel B,4
407	12,50	7,- 8	16b - " " " "
408	60,-	40,- ~~12~~	16b - snijlijn
409	12,50	7,- 12	16b - plaatfout: oranje streepje boven zegel B,1
410	27,-	17,- 17	16b - smalle middenbaan 3,9 mm
411	35,-	24,- 30	17a - andreaskruis naar beneden gezakt tegen de perforatie aan.
412	20,-	11,- 13	17b
413	22,50	13,- 21	17b telblok
414	22,50	12,- 14	17a - plaatfout: RE.GINA in zegel B,6
415	22,50	12,- 15	17b - plaatfout: witte punt voor R van REGINA in zegel B,3
416	22,50	12,- 14	17b - plaatfout: punt tussen G en I van REGINA in zegel B,3
417	22,50	12,- 14	17b - plaatfout: punt tussen G en I van REGINA in zegel B,2
418	10,-	6,- 10	18aS - gom D2
419	25,-	15,- 24	18aS telblok - gom D2
420	12,50	9,- 15	18aS - gom D1
421	45,-	26,- 36	18a - gom D1 - gedec. gesneden bijna op bovenrand.
422	75,-	22,50 38	18a - gom D2 - perforatie rechts bijna gesloten
423	75,-	22,50 38	idem,
424	42,-	60,- 90	18b - zegelinhoud niet ingeplakt geweest
425	15,-	10,- 12	18b - dik andreaskruis (2,0 mm)- perforatie rechts lange tanden.
426	10,-	6,- 9	18b - plaatfout: vaag uiteinde andreaskruis rechts boven, B,1
427	36,-	40,- 40	19a - zegelinhoud niet ingeplakt geweest.
428	36,-+	40,- 42	19a - " " " - blauwe vlekjes in tekst.
429	8,-	5,- 7.5	19a - plaatfout: oranje rasterstreepje boven zegel B,2
430	8,-	5,- 7.5	19a - idem,
431	8,50	7,50 9	19a telblok - idem,
432	21,-	10,- 15	19a - smalle middenbaan
433	70,-	40,- 46	19b - kaftpaar met gekapt telblok (85/15%)
434	21,-	12,- 15	19b - smalle middenbaan 3,6 mm
435	22,-	10,- 17	19b telblok - smalle middenbaan 3,6 mm
436	21,-	12,- --	19b - brede middenbaan 4,9 mm
437	21,-	12,- 20	19b - brede middenbaan 5,2 mm
438	42,-	25,- 25	19b smalle middenbaan / 19b brede middenbaan
439	16,-	8,- 13	19b - gedec. gesneden naar boven
440	10,-	5,50 9.5	19b - plaatfout: twee witte banen door de onderpoten van het X
441	10,-	7,50 12.5	19b telblok - plaatfout: idem.
442	10,-	4,- 4.5	20a - rode rakelstreep over de tekst
443	20,-	6,- 11	21a - telblok tegen de vouw
444	15,-	7,- 7	21a - zegelverschuiving 1 mm
445	15,-	17,- --	21a - zegelverschuiving 1 mm
446	15,-	20,- 20	21a - gedec. gesneden naar beneden, bijna tot zegelbeeld
447	20,-	10,- 11	21a - 3x - bij elk der boekjes 8 duidelijke rakelstrepen door de beide andreaskruisen.
448	80,-	70,- 140	22b - volledige perforatie aan rechterzijde
449	10,-	5,- 8	23a - andreaskruis naar links verschoven

BUITENLAND - POSTZEGEL- en AUTOMAATBOEKJES

450	32 kr. Facit	15,- 15	Zweden: H 301 telblok / H 301- controle nummer
451	48 kr. Facit	22,- 22	Zweden: H 305 telblok / H 305 - controle nummer
452	37 kr. Facit	17,-	Zweden: H 306 cilinderno 2 / H 306 controle nummer
453	27 kr. Facit	12,-	Zweden: pb. 306 met cil.no en kontr. nummer
454	35 kr. Facit	15,-	Noorwegen pb. 40

Inzendingen voor de Maartveiling dienen uiterlijk 10 jan. 1979 in het bezit te zijn van de veilinghouder: Hali te Arnhem.

